

- ۱.....سخن مؤسس
- ۲.....سر مقاله
- ۳.....ستندرد خه شی دی؟
- ۵.....ستندرد از دید گاه اسلام
- ۷.....نورمونه
- ۱۱.....فواید ستندرد
- ۱۴.....تاریخچه ستندرد در جهان
- ۱۶.....تاریخچه اداره ملی ستندرد
- ۱۷.....سازمان بین المللی ستندرد گذاری
- ۱۹.....د ستندرد ارزبنت د خوراکی توکوپه استعمال کی
- ۲۱.....چگونه می توان اجناس با کیفیت را تشخیص داد
- ۲۲.....طیبیان محیط زیست

گزارشات:

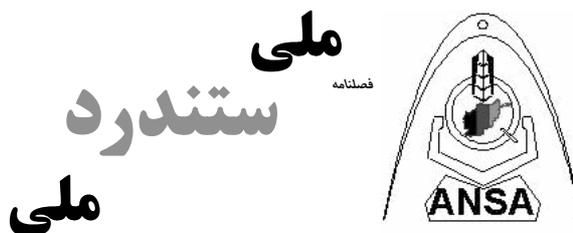
- ۲۴.....دستاورد های اداره ملی ستندرد
- ۲۵.....گزارش مختصر از پروگرام های آموزشی
- ۲۶.....د لابراتوارونو تسلیمیدل
- ۲۷.....گزارش شفاخانه استقلال

مصاحبه ها:

- ۲۹.....مصاحبه اختصاصی با سید سلیمان فاطمی
- ۳۱.....مصاحبه با خانجان الکوزی
- ۳۴.....مردم در مورد ستندرد چی می گویند
- ۳۶.....د داکتر محمد وکیل رحیمی لنده پیژندنه
- ۳۷.....مصاحبه با یک تن از تجار میوه خشک

مقاله های تحقیقی:

- ۳۹.....مترولوژی
- ۴۱.....نفت چگونه و در کجا تشکیل می شود
- ۴۴.....اثرات تیل بالای محیط زیست
- ۴۷.....مشکلات ساختمانی در افغانستان

صاحب امتیاز: اداره ملی ستندرد
 موسس: پوپل زی پوپل
 مدیر مسوول: دوکتور مجیب الرحمن خطیر
 هیات تحریر: دوکتور مجیب الرحمن خطیر

احسان الله نیازی
 دوکتور محمد وکیل رحیمی
 میر افغان باوری
 نفیسه ستانکزی
 دوکتور سید حسیب احمدی

تنظیم مطالب: مدیریت عمومی مطبوعات و آگاهی عامه
 صفحه آرایی و چاپ: مطبعه و انتشارات عازم

از تمام خواننده گان گرامی احترامانه تقاضا می شود، تا با نظرات سازنده خویش، ما را در نشر شماره های بعدی این فصلنامه همکاری نمایند، خصوصا مقاله های تحقیقی و پیشنهادات تخصصی شما را در خصوص مسوده های نشر شده، فصلنامه ما را وزین تر می سازد.

پوپل زی "پوپل" رئیس عمومی اداره ملی ستندرد (انسا)

عزیز خواننده گرامی!

اداره ملی ستندرد (انسا) در نیمه سال ۱۳۸۶ در جو مملو از مشکلات، چالش ها، سد افگنی های آشکار و پنهانی بعضی حلقات و افراد منفعت جوکه از بی سرو سامانی سیستم ستندرد و کنترل کیفیت در کشور نفع می بردند با منابع محدود مالی و بشری ولی با عظم راسخ و متعهد به تقویه نظام اقتصادی، تشویق سکتور خصوصی و حمایت از مستهلکین (ملت افغانستان) فعالیت مستقل خویش را آغاز نمود.

حمایت همه جانبه دولت و به ویژه شخص جلالتمآب حامد کرزی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان انگیزه بخش تلاش های مثمر و شبانه روزی کارمندان این اداره بوده که ثمره آن نهادینه سازی نقش ستندرد در رشد و انکشاف اقتصادی در کشور می باشد.

خوشبختانه در مدت محدودی اداره انسا توانسته است دستاورد های چشمگیری داشته باشد، که هر چند این دستاورد ها بنیادی بوده و کمتر در معرض دید عامه مردم قرار گرفته است، اما بدون شک اساس فعالیت های هدفمند گذاشته شده است.

در این راستا نشر نخستین شماره از فصلنامه "ملی ستندرد" نمونه دیگری از این دستاورد ها می باشد، که هدف از نشر آن انعکاس فعالیت های اداره، ایجاد ارتباط میان اداره ستندرد و سکتور تجارت و صنعت، آگاهی عامه از فواید ستندرد و فعالیت های موجود در این ساحه در کشور عزیز مان افغانستان و در نهایت سهم گیری در ارتقای ظرفیت سکتور خصوصی از طریق نشر ستندرد ها، رهنمود ها، دستورالعمل ها، مقررہ های تخنیکی و سایر مواد علمی و مفید می باشد.

افتخار نشر فصلنامه "ملی ستندرد" را مربوط به تمامی کارمندان اداره انسا دانسته و به جا میدانم تا از سهمگیری همه آنها هم در زمینه تهیه مطالب، از سعی و تلاش خستگی ناپذیر هیأت تحریر و به ویژه پوهنبار دوکتور مجیب الرحمن خطیر مدیر مسوول مجله قدر دانی به عمل آورم. از بارگاه ایزد متعال موفقیت های مزید ایشان را در راه خدمت به وطن و مردم عزیز خویش خواهانم.

مزید بر آن الزامی میدانم تا از همکاری همه دوستانی که نشر فصلنامه را به گونه بی حمایت نموده اند، اظهار سپاس و قدر دانی نمایم.

به امید شگوفائی و رشد اقتصاد ملی در کشور.

و من الله توفیق

پوپل زی "پوپل"

رئیس عمومی اداره ملی ستندرد (انسا)

پوهنپيار دوكتور مجيب الرحمن خطير

هرچند ستندرد اکثراً مبین یک بحث خیلی تخنیکي و تخصصی پنداشته می شود، اما در یک نگاه ژرف بعد عام آن با وسعت بیشتری آشکار خواهد شد زیرا در بسا موارد سخن از کیفیت اموال و اجناس و انجام امور و حتی کیفیت زنده گی گفته می شود بدون التفات به این نکته که کیفیت خود از مقایسه با بعضی "معیارات" استنباط می گردد که همین معیارات عبارت از ستندرد می باشد.

ستندرها توسط سازمان های بین المللی، منطقوی و ملی ستندرد تدوین می گردند و سازمان های ملی ستندرد در هماهنگی با سایر ادارات ذیربط مکلف به تطبیق ستندرها در قلمرو جغرافیائی کشورهای خویش اند. سازمان های ستندرد نقش قاطع را در رشد و انکشاف اقتصادی، تقویه سکتور خصوصی، حمایت از مستهلکین (مصرف کننده گان) و حفاظت محیط زیست بازی می نمایند.

با ملاحظه به نیاز مبرم به موجودیت یک اداره ستندرد فعال در کشور، شورای وزیران ج.ا.ا در ماه اسد ۱۳۸۶ اداره ملی ستندرد (انسا) را منحیث یک اداره مستقل تصویب نمود که در ماه حوت سال ۱۳۸۶ مورد تأیید پارلمان افغانستان نیز قرار گرفته و بدین ترتیب در تشکیلات اساسی دولت افغانستان گنجائیده شد.

اداره انسا فعالیت های خویش را در هر دو بعد وظیفوی یعنی تدوین و تطبیق ستندردهای ملی و کنترول کیفیت امتعه تجارتي اعم از اموال وارداتی، صادراتی و تولیدی با جدیت آغاز نموده که خوشبختانه در مدت کوتاهی که از فعالیت مستقل این اداره می گذرد دستاوردهای قابل ملاحظه داشته است.

اداره انسا با معرفی و آموزش ستندردهای مربوطه به سکتور تولیدی کشور آنها را قادر خواهد ساخت تا کیفیت تولیدی خویش را بلند برده و در نتیجه دستیابی به مارکیت های بهتر منطقوی و جهانی برای اموال صادراتی افغانستان میسر خواهد شد تا باشد از وابستگی به بازار محدود منطقه و بالخصوص به یک یا دو کشور همسایه رهائی یابیم.

مزید بر آن صدور اسناد کیفی و علامت ستندرد افغانستان برای تولیدات افغانی از جانب اداره انسا که عضویت علی البدل سازمان بین المللی ستندرد (International Organization for Standardization (ISO) را نیز دارا می باشد بدون شک اعتبار تولیدات افغانی را بلند می برد.

در زمینه واردات افغانستان با چالش های بی شماری مواجه است. سیل مواد بی کیفیت و غیر ستندرد چه به گونه قاچاق و یا هم رسمی با استفاده از نبود یک سیستم مؤثر و تجهیزات لازمه کنترول کیفیت به بازارهای افغانستان سرازیر می گردد که خطرات جدی را متوجه صحت و اقتصاد مردم و محیط زیست در کشور ساخته است. اداره انسا در نظر دارد تا با احداث لابراتوارهای آزمایشی مواد در بنادر و گمرکات افغانستان از ورود چنین اموال بی کیفیت به کشور به شکل مؤثر آن جلوگیری نماید.

در نهایت می توان گفت که با توجه به ماهیت تخنیکي و تخصصی اداره انسا و چالش های موجود در فرا راه توسعه فعالیت های این اداره حمایت همه جانبه مادی و معنوی دولت افغانستان و تمویل کننده ها و همچنان همکاری مردم و به ویژه سکتور خصوصی، اداره ملی ستندرد (انسا) را قادر خواهد ساخت تا به اهداف و مقاصد مطروحه دست یابد.

تاریخچه اداره ملی ستندرد در افغانستان

اداره نورم و ستندرد از سالیان متمادی بدینسو در چوکات وزارت های محترم معدن ، اقتصاد و تجارت فعالیت داشته ، اما به استثنای ترتیب نورم های مصرفی در زمینه تدوین و تطبیق ستندرد های ملی کدام فعالیت عملی نداشته است. بعد از سقوط رژیم طالبان و روی کار آمدن دولت انتقالی اسلامی و تصویب قانون اساسی افغانستان که متضمن رعایت اصول اقتصاد بازار در کشور می باشد، دولت جمهوری اسلامی افغانستان با در نظر داشت اهمیت اداره ستندرد در تدوین ، تصویب ، تطبیق و نظارت بر تطبیق ستندرد های ملی ، کنترل کیفیت امتعه تجارتي و بدینگونه نقش قاطع آن در رشد اقتصاد ملی تشویق سکتور خصوصی ، حمایت از مستهلکین و حفاظت از محیط زیست به حسب پیشنهاد مشترک وزارت های محترم مالیه و تجارت و صنایع بمنظور انسجام امور مربوط به تدوین ، تصویب ، تطبیق و نظارت بر تطبیق ستندرد های ملی ، کنترل کیفیت امتعه تجارتي اداره ملی ستندرد را منحیث یک اداره مستقل بر اساس مصوبه شماره (۲۰) مورخ ۱۳۸۶/۵/۲۹ شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان و به تاریخ ۱۳۸۶/۱۲/۶ بعد از بحث همه جانبه و ارائه دلایل مقنع از جانب اداره به اکثریت آراء مورد تائید پارلمان افغانستان قرار گرفته و منحیث یک اداره مستقل در تشکیل اساسی دولت شروع به فعالیت نمود.

اهداف این اداره انکشاف و تقویه زیر بناهای تخنیکي ستندرد ، ارزیابی مطابقت و مترولوژی ، بر طرف نمودن موانع تخنیکي تجارت و تسهیل تبادل امتعه تجارتي و خدمات افغانستان در بازار جهانی از طریق تدوین ، تصویب ، تطبیق و نظارت بر تطبیق ستندرد های ملی ، کنترل کیفیت امتعه تجارتي با در نظر داشت ستندرد های منطقوی و بین المللی و بدینگونه بهبود ستندرد زندگی ، صحت و مصونیت مستهلکین و حفاظت محیط زیست می باشد. خوشبختانه اداره ملی ستندرد در طی مدت کوتاه توانسته است عضویت عل البدل سازمان بین المللی ستندرد (ISO) را کسب نماید. فعلاً اداره ملی ستندرد در دو بُعد وظیفوی فعالیت های خویش را متمرکز نموده است، که عبارتند از تدوین و انکشاف ستندرد های ملی و تطبیق و نظارت بر تطبیق ستندرد ها در کشور می باشد، که کنترل کیفیت امتعه تجارتي (وارداتی و صادراتی) ، تولیدی و خدمات جزء آن شمرده می شود. اداره ملی ستندرد عملاً در پنج بخش برای تدوین ستندرد های ملی فعالیت می نماید، که عبارتند از:

۱- مواد نفتی

۲- مواد دوابی و آرایشی

۳- مواد ساختمانی

۴- مواد غذایی

۵- مترولوژی

بخش تدوین ستندرد های صنایع و منسوجات از جمله دیپارتمنت های جدید می باشد، که اخیراً به فعالیت آغاز نموده است. امور مربوط به تثبیت نورم مصارفاتی از وزارت محترم معادن به اداره ملی ستندرد در ماه سرطان ۱۳۸۷ واگذار گردید، که تثبیت نورم خود یک نقش عمده در سنجش دقیق میزان مصرف مواد سوختی و استهلاکی برای وسایل ، وسایط داشته از حیث و میل منابع جلوگیری نموده و جلوسوء استفاده و فساد را می گیرد.

تاریخچه ستندرد در جهان

ترتیب کننده: انجینیور غلام حیدر (متین)

تعیین گردید. یعنی اندازه واحد عرض تکه (پارچه)، تعداد نخ تار و پود تکه، حتی تقاضا واحد کیفیت مواد خام که در صنایع حرفوی نساجی به کار برده می شد ایجاد گردید. ترویج و تعمیم این ستندردها به سویه ملی و بین المللی که در واقع اولین قدم های ستندردگذاری بود ارزش عملی قابل توجهه در توسعه قوای تولیدی داشت.

در گذشته ها واحدهای اندازه گیری بصورت تصادفی تعیین گردیده بود مثلاً در اروپا (ارنج) که مساوی به طول آرنج هنریش اول بود. (فوت) واحد اندازه گیری بسیار متداول در کشورهای انگلیسی و کامنویلت و غیره که مساوی به طول پای (کارل بزرگ) بود.

در کشور ما افغانستان و ممالک مجاور نیز شبیه این واحدهای اندازه گیری متداول بود که آثار آنها هنوز هم موجود است مانند (ذرع) که مساوی به ۱۰۷ سانتی متر می شود (گزشاه)، گزجریب و غیره تبع برای دریافت واحدهای اندازه گیری از زمان های پیش ادامه داشت.

چنانچه در فرانسه در سال ۱۷۹۰ واحد اندازه گیری مسافه (متر) ساخته شد که طول آن مساوی به یک بر چهل میلیونیم نصف النهار زمین می باشد. که بعداً در سال ۱۸۷۵ در فرانسه ۱۷ کشور در کنوانسیون پاریس متر را به حیث واحد قیاس اندازه گیری تعیین نمودند.

کنوانسیون متر قدم مهم و بزرگی در راه تأسیس بین المللی واحدهای اندازه گیری و اوزان به شمار رفته و نقش ارزنده در پیشرفت های ساینس و تکنولوژی و سازماندهی کار داشته است.

در اخیر سده نهم و آغاز قرن بیستم صنایع با استفاده از دست آوردهای بیشتر ساینس و تکنولوژی توسعه مزید یافت و باعث گردید تا کشورهای مترقی جهان به سازماندهی ستندردگذاری ملی از خود تمایل نشان دهند. نتیجه بسیاری از کشورها مؤسسات ملی ستندرد را تأسیس نمودند.

چنانچه در سال ۱۹۰۱ کمیته ستندرد بریتانیا دایر گردید، که هدف اصلی آن تقویه بیشتر اقتصادی از طریق تعیین، تعمیم و تطبیق ستندردها برای مواد اولیه و خام محصولات نیمه کاره و کار تمام صنعتی و تخنیک حربی بود.

تقویه قوای دفاعی و جنگی در آغاز قرن بیستم، کشورهای علاقمند را وا داشت تا برای تولید مقدار زیاد اسلحه، پرنسیب عوض و معاوضه را بصورت حتمی تطبیق نمایند. اجرای این امر تنها به کمک ستندردگذاری میسر بود و بس، بناءً جای تعجب نیست که پس از ختم جنگ جهانی اول چندین مؤسسات ملی ستندرد بنا یافت. مثلاً هالند در سال ۱۹۱۶، جرمنی در سال ۱۹۱۷، سویس، اتحاد شوروی وقت و ایالات متحده امریکا در سال ۱۹۱۸ مؤسسات ملی ستندرد یکی بعد دیگر تأسیس گردیدند. بعد از ختم جنگ جهانی اول از ستندرد به حیث یک وسیله و ضرورت مهم اقتصادی استفاده می شد. در این هنگام مؤسسات ستندرد ملی در بلجیم و کانادا (۱۹۱۹) اطریش (۱۹۲۰) (ایتالیا، جاپان و هنگری (۱۹۲۱) آسترلیا، سویدن و چکوسلواکیا وقت (۱۹۲۲)، ناروی (۱۹۲۳)، فنلند و پولند (۱۹۲۴)، دنمارک (۱۹۲۶) و رومانی در سال (۱۹۲۷) تأسیس گردید.

ستندردهای که در مؤسسات ملی کشورهای مختلف تعیین و تدوین می گردید شکل حتمی را نداشت. حتی تا امروز در بسیاری کشورها ستندردها

مؤرخین و محققین معتقدند که در مصر قدیم در ساختمان ها از خشت های دارای اندازه های ثابت (ستندرد) استفاده می نمودند. معماران مؤلف برای کنترل اندازه های خشت ها گماشته می شدند و خشت های تعمیراتی را از نظر اندازه و شکل معین تهیه و کنترل می نمودند. که آثار مهندسی با شکوه یونان و تمام ساختمان های معروف از جمله ساختمان های است که از اجزای مواد ساختمانی ستندرد اعمار گردیده اند و نیز رومی های قدیم از پرنسیب های ستندردگذاری در ساختمان لوله های آبرسانی استفاده می نمودند، که این لوله ها دارای اندازه های ثابت بودند.

در دوره رنسانس ستندرد یک انگیزه انکشافی جدید را به خود گرفت چنانچه روابط اقتصادی و کلتوری وینزی ها (سکنه شهر وینزی در ساحل ایتالیا) ضرورت مبرم در تهیه و تدارک وسایل حمل و نقل حربه جنگی جهت دفاع سرزمین خویش احساس کردند وینزی ساختمان اجزای کشتی همچنان آلات و افزار را به گروه های جداگانه تقسیم و بالاخره در یک لین عمومی بسته بندی می نمودند. طوریکه بدنه های متحدالشکل کشتی را در آب انداخته و در کانال کم عرض در حرکت می آوردند. کارگرهای که در دو طرف کانال (لین بسته کاری آبی) آماده کار بودند نظر به تقسیم کار و وظایف معین با حرکت دادن بدنه کشتی اجزای وسایلی را که بر اساس پرنسیب های ستندردگذاری قبلاً تهیه کرده بودند تعبیه و نصب می کردند. در نتیجه روش کاری معقول در ختم کانال در وقت کم کشتی ها تکمیل و آماده استفاده می گردید.

بهریه وینزی ها که نمونه ای از لین های بسته کاری ماشین سازی عصری بود به زودی فراموش گردید. با وجود اینکه ستندردگذاری و یونیفورم (متحدالشکل ساختن) اجزاء و قطعات ساختمان کشتی یک امر لازمی بود با آنهم مدت زیادی ساختمان کشتی ها وسایل دیگر به شکل منفردانه صورت می گرفت تا اینکه بالاخره لین بسته کاری کشتی ها با در نظر داشت پرنسیب های ستندردگذاری و یونیفورم در سالهای ۱۹۳۰ - ۱۹۴۰ مجدداً رواج یافت.

کشف اسرار رسم الخط دنیای قدیم سبب کنجکاوای بیشتر علما پیرامون ستندرد استعمال آنها گردید. آنها مطالعات و تحقیقات خود را در مراحل بعدی مدنیت ادامه دادند اما با آن هم تمام راز ها مکشوف نگردیده است. تعداد بیشتری از دانشمندان و محققین این مشاهدات را به کلتور قدیم و به اهرام مصر و مکسیکو و قسماً به مدنیت قدیم چین و هندوستان نسبت می دهند.

با وجود پیشرفت مدنیت در شرق، یونان قدیم را گهواره مدنیت شناخته اند. زیرا یونان باستان به جهان مدنیت بزرگترین متفکرین - دانشمندان شعراء، مجسمه سازان و معماران را تقدیم نموده است انکشاف فن معماری و ستندرد ساختن قطعات تعمیراتی از یونان قدیم نشئت نموده است. پایه های ستندرد شده دالان های سر پوشیده ستون دار و قطعات ساختمانی در مقابل گذشت زمان امتحان خوبی داده است.

در قرون وسطی با انکشاف صنایع حرفوی، میتودهای ستندرد کردن بیشتر و بیشتر مورد استعمال قرار گرفت. طوریکه شرایط واحد در تولید منسوجات

سازمان بین‌المللی استاندارد گذاری Organization for Standardization (ISO) International

نویسنده: همایون سروری

کلمه‌ای اختصاری نگاه کرد. این نام در واقع هدف سازمان یعنی برابر کردن و استاندارد کردن با وجود فرهنگ‌های مختلف موجود در جهان را به خوبی نشان می‌دهد.

سازمان بین‌المللی استاندارد گذاری (International Organization for Standardization) در سال ۱۹۴۷ میلادی فعالیت خویش را آغاز و وظیفه اصلی آن انکشاف استانداردهای بین‌المللی و فعالیت‌های مرتبط در جهان با بینش و فراست تسهیل کننده نسبت به تبادلات بین‌المللی کالاها و خدمات، بهبود همکاری در محدوده علمی، تخنیکی، اطلاعاتی و فعالیت‌های اقتصادی و حمایت از تولید کننده و مصرف کننده می‌باشد. سازمان بین‌المللی استاندارد گذاری (ISO) تدوین استانداردهای تخنیکی و اختیاری را بر عهده دارد. دامنه کار (ISO) به یک شاخه اختصاصی محدود نمی‌شود اکثریت استانداردهای بین‌المللی را انکشاف می‌دهد. بجز استانداردهای برق و انجینیری برق که توسط کمیسیون الکتروتخنیکی بین‌المللی، استانداردهای مخابراتی که توسط اتحادیه مخابراتی بین‌المللی و استانداردهای تکنالوژی معلوماتی که توسط کمیته مشترک بین ایزو و کمیسیون الکترو تخنیکی بین‌المللی انکشاف داده می‌شود.

با وجودی که ایزو به صورت یک سازمان غیردولتی تعریف شده، اما توانایی آن به حدی رسیده است که شماری از استانداردهای آن به صورت قانون و لازم‌الاجرا نیز درآمده است. همچنین وجود ادارات استاندارد در هر کشوری باعث شده است که این سازمان از بسیاری از موسسات غیر دولتی دیگر قدرتمندتر عمل کند.

ایزو (ISO) کلمه اختصاری (International Organization for Standardization) به مفهوم سازمان بین‌المللی استاندارد گذاری است و در حال حاضر، این سازمان بین‌المللی متشکل از یک شبکه از مؤسسات استاندارد ملی در ۱۵۷ کشور جهان است که بر پایه یک مرکز در هر کشور و یک مرکز اصلی در شهر ژنیف - سوئیس - فعالیت می‌کند که وظیفه هماهنگی مراکز مختلف را برعهده دارد. امروز رعایت استانداردهای ایزو در تولید و عرضه محصولات و خدمات از چنان اهمیتی برخوردار است که در عرصه تجارت جهانی و داد و ستدهای بین‌المللی استانداردهای ایزو شرط اولیه را دارد.

سازمانی که امروز به نام ایزو شناخته می‌شود کار خود را از سال ۱۹۳۶ تحت عنوان فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های استاندارد گذاری ملی (ISA) آغاز کرد. این سازمان در ابتدا روی مباحث مربوط به مهندسی میخانیک متمرکز بود. بعداً در سال ۱۹۴۲ و به دلیل وقوع جنگ جهانی دوم منحل شد، اما پس از جنگ جهانی در سال ۱۹۴۶، ۲۵ کشور جهان طی نشست در لندن به تأسیس سازمان بین‌المللی برای استاندارد توافق کردند و به دنبال آن ایزو در ۲۳ فبروری سال ۱۹۴۷ رسماً تأسیس شد.

لوگوی سازمان در دو زبان انگلیسی و فرانسوی به صورت حروف اختصاری (ISO) نشان داده می‌شود، اما در حقیقت کلمه ایزو از لغت یونانی (isos) گرفته شده است که به معنای مساوی، هم‌اندازه و همگون است. به این دلیل که ممکن است در زبان‌های گوناگون برداشت‌های مختلفی از کلمه ایزو شود، بنیانگذاران اولیه این سازمان نام ایزو را به عنوان نام جهانی و اختصاری برای آن برگزیدند؛ بنابراین نباید فقط به این کلمه به عنوان

خوشبختانه اداره ملی ستندرد افغانستان (انسا) عضویت سازمان جهانی ستندرد (ISO) را کسب نموده است.

در واقع ایزو به صورت کانسرسیومی متشکل از نماینده‌گان کشورهای مختلف فعالیت می‌کند که با دولت‌ها ارتباط قوی و تنگاتنگی برقرار کرده است. ستندردهای ایزو بر اساس اتفاق نظر اشخاص و مؤسسات ذیربط و با در نظر گرفتن نیاز صنایع و مشتریان، در جهان تدوین می‌گردد و استفاده از آنها اختیاری است. برای تعیین این ستندردها سه مرحله عمومی طی می‌شود:

۱. اعلام نیاز یک صنعت به ستندرد خاص و اعلام این نیاز به اعضای سازمان در سطح ملی، پیشنهاد آن به عنوان ضرورت جدید به ایزو، تعریف دامنه تخنیکی ستندرد مورد نظر و تشکیل گروه کاری متشکل از متخصصین تخنیکی کشورهایی که به موضوع علاقه‌مند هستند؛

۲. پس از توافق بر روی جنبه‌های تخنیکی تحت پوشش، گفت و گو با کشورها در خصوص ویژه‌گی‌های تفصیلی مورد نظر انجام می‌شود. اتفاق نظر در این مرحله از کار شکل می‌گیرد؛ و

۳. مرحله نهایی شامل تصویب رسمی ستندرد است، معیار پذیرش، رأی ۳۲ اعضای ایزو است که در فرایند تهیه ستندرد شرکت کرده‌اند و تصویب نهایی با رأی ۷۵ فیصد تمام اعضای که در رأی‌گیری شرکت کرده‌اند، میسر است. پس از این مرحله، مصوبات به عنوان ستندرد ایزو منتشر می‌شود.

به دلیل نیاز به بازنگری در ستندردها، ایزو مقررات عمومی انجام تجدیدنظر را در فواصل زمانی معین تدوین کرده است. تا نوامبر ۲۰۰۱، حدود ۱۲۰۰۰ ستندرد بین‌المللی در قالب ۳۰۰۰۰ صفحه به زبان‌های انگلیسی و فرانسوی ارائه شده است.

ستندردهای بین‌المللی ایزو توسط کمیته‌های تخنیکی و کمیته‌های فرعی این سازمان در شش مرحله ذیل تدوین می‌شود:

۱. مرحله اول (مرحله پیشنهاد)
۲. مرحله دوم (مرحله تدوین)
۳. مرحله سوم (مرحله کمیته)
۴. مرحله چهارم (مرحله بررسی)
۵. مرحله پنجم (مرحله پذیرش)
۶. مرحله ششم (مرحله انتشار)

در حال حاضر ۱۵۷ کشور عضو سازمان بین‌المللی ستندرد (ایزو) هستند. همچنین کشورهای عضو ایزو در سه سطح عضویتی قرار دارند:

۱- اعضای اصلی (Member bodies):
کشورهایی که در زمینه ستندرد و مباحث مربوط به آن سابقه بیشتری و خوبتر داشته و ستندردهای آن‌ها مورد تایید کشورهای زیادی است، فقط این

اعضای از حق رای در رأی‌گیری و نظر خواهی‌ها برخوردار هستند. که این اعضا در کمیته‌های تخنیکی سهم فعال داشته یعنی عضو فعال (ber- Participating mem) ایزو نیز نامیده می‌شود.

۲- اعضای مخبر یا علی‌البدل (Correspondent members):
کشورهایی که دارای سازمان‌های ستندرد متعلق به خود نیستند. این اعضا در جریان اقدامات سازمان ایزو قرار دارند اما حق دخالت در زمینه تدوین و

اعلام ستندردها را ندارند که این اعضا در کمیته‌های تخنیکی حق رای و اشتراک را نداشته و به حیث اعضای ناظر (Observer members) ایزو رسمیت دارند که افغانستان در سال ۲۰۰۵ این نوع عضویت ایزو را به دست آورد.

۳- اعضای مشترک (Subscriber members):
کشورهایی با اقتصادهای کوچک هستند. این اعضا حق عضویت کمتری نسبت به بقیه می‌پردازند و در عوض می‌توانند توسعه ستندردها را دنبال کنند.

یک تعداد از اعضای سازمان ایزو مستقل بوده و فعالیت‌های خود را با بخش خصوصی انجام می‌دهند، اما یکتعداد از اعضای دیگر سازمان ستندرد یا جزو ساختار دولت محسوب شده و یا اینکه در هر صورت به نوعی زیر نظر دولت قرار دارد.

به هر حال وظیفه ایزو اینست که بتواند بین همه اعضا در مورد تدوین ستندرد و انتشار آن توافق نظر ایجاد کند.

سکرتیرت مرکزی ایزو وظیفه مدیریت سیستم ستندردسازی بین‌المللی، فراهم کردن، تولید و انتشار ستندردهای بین‌المللی و اسناد و مدارک مربوط به ستندردها را بر عهده دارد.

یکی از خصوصیات ایزو در زمینه تدوین ستندردها در سازمان ایزو وجود دارد، اینست که باید بین همه کشورهای عضو در این زمینه اتفاق نظر به وجود آید و هر یک از اعضا نباید فقط به فکر منافع خود بلکه دیدگاه بقیه اعضا را نیز باید مدنظر بگیرند. ایزو بیشتر از ۱۷۰۰۰ ستندرد بین‌المللی را به نشر رسانیده که در بخش‌های زراعت، ساختمانی، انجینیری میخانیکی، صحت، سامان‌آلات طبی، تکنالوژی مدرن معلوماتی و غیره می‌باشد.

رأی‌گیری:

برای پذیرش یک سند به عنوان ستندرد بین‌المللی ایزو، لازم است رای دوثلث اعضای ایزو که در تدوین آن مشارکت داشته‌اند مثبت باشد مشروط به اینکه کمتر از یک چهارم از کل آراء داده شده منفی باشد.

تجدید نظر ستندردهای بین‌المللی (تائید، اصلاح، الغی):
تمام ستندردهای بین‌المللی باید حداقل سه سال بعد از نشر و هر پنج سال بعد از تجدید نظر اولی توسط اعضای اصلی تجدید نظر شود. اکثریت اعضای فعال کمیته‌های اصلی و فرعی باید تصمیم تائید، اصلاح و ملغی ستندردهای بین‌المللی را بگیرند.

۱۴ اکتوبر به عنوان روز جهانی ستندرد نام‌گذاری شده است و از آن هر سال تجلیل به عمل می‌آید.

در اخیر می‌توان گفت که ایزو بزرگترین سازمان بین‌المللی در تهیه، تدوین و نشر ستندردهای بین‌المللی در زمینه‌هایی مانند فعالیت‌های سنتی، زراعتی، ساختمانی و در ادامه مهندسی میخانیکی، تولید و توزیع، حمل و نقل، خدمات صحی، اطلاعات و تکنالوژی ارتباطات، ستندردهای مدیریتی و خدمات متمرکز شده است.

ستندرد خه شی دی؟

ژباړونکی: انجنیر عزت الله صدیقی

۴- ملي ستندرد: هغه ستندرد دی چې د ملي ستندرد د یوې ادارې لخوا منل شوي وي او د ټولني په چوپړ کېږي وي.

- ستندرد هغه چاپ شوي ځانګړتیا ده چې یوه عامه او ټولیزه ژبه جوړوي او د هغو تخنیکي ځانګړتیاوو او نورو دقیقو معیارونو درلودونکي دی چې په دوامداره توګه ترینه ګټه اخیستل کېږي او د یوه قانون، لارښود او تعریف په څیر ترینه کار اخیستل کېږي. ستندردونه د ډیرو توکو، محصولاتو، تګلارو او خدمتونو لپاره د تطبیق وړ دي. ستندردونو د انسانانو ژوند هوسا کړی او د هغو توکو او خدمتونو د پایښت او ګټورتیا د اصلاح سبب ګرځی له کومو نه چې مونږ ګټه اخلو.

ستندردونه د قانون په څیر تحميلي ندی بلکې ټول په اختیاري توګه کارول کېږي. خو په ځینو حالاتو کېږي ستندردونه هم کیدای شي چې په اجباري توګه د دولت له خوا اعلام شي. چې بیا د یوې مقرري حیثیت ځان ته خپلوي، Charles Sullivan ستندرد داسې تعریف کړی دی:

"ستندرد د اسنادو هغه ټولګه ده چې د انسان د ځینو کړنلارو د کنټرولولو دنده په غاړه لري"

ګمان کېږي چې دا به یو ښه تعریف وي خو په یوازې توګه نه، مونږ د خپلو موخو لپاره هغه ته باید په ډیر زیاتره یوه ښه تعریف جوړ کړو.

ستندردونه د لاندینو موضوعاتو درلودونکي دي: ستندردونه، ځانګړتیاوي، مقررات او لارښودنې. ستندردونه زمونږ په ورځنیو چارو کېږي یو ډیر ارزښتمن، واضح، لارښودونکي او کنټرولونکي رول لوبوي. ستندردونه په ځانګړي

ستندرد د بېلابېلو ټولنو له خوا په بېلابېل ډول تعریف شوي چه خو بېلګی یې چې له معتبرو سرچینو څخه اخیستل شوی په لاندې ډول سره دي.

- ستندرد هغه سند دی چې د رایو په اتفاق سره جوړ او د یوې پیژندل شوي ادارې له خوا تائید، چې د ټولیزې او مکررې ګټې اخستنې، قوانینو، لارښوونو یا د خواصو د کار او نتیجې لپاره چمتو شوي وي، او موخه یې د همغې ځانګړی برخې د مطلوبې درجې لاسته راوړنه وي.

د ETSI تعریف د ستندرد لپاره

- ستندرد هغه تخنیکي ځانګړتیا ده چې د ستندرد د یوې پیژندل شوي ادارې لخوا د مکررې او دوامدارې ګټې اخستنې لپاره تائید او جوړ شوی وي، او له هغې سره تطابق اجباري نه وي.

ستندردونه د خپل ارزښت، اعتبار او منلتیا له مخې په لاندې ډولونو ویشل کېږي:

۱- نړیوال ستندرد: هغه ستندرد دی چې د ستندرد د یوې نړیوالې ادارې لخوا منل شوی وي.

۲- اروپایي ستندرد: هغه ستندرد دي چې د اروپا دستندرد یوې ادارې منلی وي

۳- منطقي ستندردونه: هغه ستندردونه دي چې د یوې منطقي د هېوادونو له خوا ومنل شي، چې ښه بېلګه یې د SARSO سازمان (South Asia Regional Standards Organization) جوړېدل دي چې غواړي د آسیایي هېوادونو ستندردونه سره شریک او یو موټی ستندردونه چې په ټولو آسیایي هېوادونو کې د منلو وړ وي جوړ کړي.

توگه د تعریفونو په پیژندنه، اجرائي وړتیا او د معیارونو په دیزاین کېنې ځانگړي رول لوبوي. ستندردونه د یوې عامې او ټولیزې ژبې په جوړولو کېنې خورا ستر رول لري چې د هغې په واسطه انجنیران، محققین، سوداگر حتی زده کونکي او محصلین کولای شي چې یو له بل څخه څه زده کړي او سره خبرې وکړي.

ستندردونه کیدلای شي چې اختیاري یا اجباري وي، خو لکه څرنګه چې ټکنالوژي او اړتیاوې بدلون مومي، همداشان ستندردونه هم بدلون مومي. په امریکا او نورو هیوادونو کېنې ستندردونه د صنعتي ټولنو او دولتي ادارو لخوا جوړېږي. د دې ستندردونو کچه ډیره زیاته او مخ پر لوړیدو ده.

د ستندرد د اصلاح او پرمختګ په برخه کېنې نورو هیوادونو هم جوت ګامونه پورته کړي دي. د دوهمې نړیوالې جګړې څخه وروسته، د امریکا د ملي ستندرد انستیتوت یا ANSI د دوو نړیوالو سازمانونو (دستندرنیواله اداره) او IEC د برق د تخنیک نړیوال کمیسیون سره خپلې مرستې زیاتې کړي. نن ورځ نړیوال ستندردونه د پرمختګ په ډګر کې یو ستر ځای لري. په دې برخه کېنې نن ISO په ځانگړي ډول د ۷۰۰۰ نړیوالو ستندردونو درلودونکي ده.

د ستندرد ډولونه:

ستندردونه په لاندې ډولونو ویشل کېږي:

۱. اختیاري ستندردونه

۲. اجباري ستندردونه

۳. توصیفي ستندردونه

۴. د اجرائي ځانگړتیاوو ستندردونه

۵. د معیار ستندردونه

۶. صنعتي ستندردونه

۷. لغوه شوي ستندردونه

اختیاري ستندردونه:

هغه ستندردونه دي چې د استفادې د تیوري له پلوه اختیاري وی او د اختیاري ستندردونو په نامه سره یادېږي. اما په عمل کېنې په لویه کچه د صنعت، تعویض او خونديتوب (مصونیت) د آسانتیا لپاره په کارېږي. ټول صنعتي ستندردونه په څرګنده توګه اختیاري دي. په تیر وخت کېنې دا ډول ستندردونه په انحصاري ډول کاریدل او یوازي یوګروپ یا ادارې به له هغه نه ګټه پورته کوله.

اجباري ستندردونه:

دا ستندردونه ټول د قانون په څیر کارول کېږي. له دې ډول ستندردونو څخه سرغړونه په قانوني مجازاتو کې شمیرل کېږي. دا ستندردونه معمولاً د خونديتوب (مصونیت) لپاره په اجباري ډول کارول کېږي، او د دولت او یا له یوې دولتي ادارې لخوا په رسمي ډول اعلامیږي. کودونه یو ګروپ د ستندردونو دی چې د دولتي ادارو لپاره جوړېږي او دا د اجباري ستندردونو یوه بڼه بیلګه ده.

توصیفي ستندردونه:

هغه ستندردونه چې د اندازه کولو، نښه (علامه) پیژندنې او اصطلاحاتو لپاره په کارېږي، توصیفي ستندردونه دي. دا هغه ستندردونه دي چې د هغوی پر بنسټ ډیر نور ستندردونه جوړېږي. متریک سیستم یو بڼه بیلګه د توصیفي ستندردونو ده.

د اجرائي ځانگړتیاوو ستندردونه:

دا ستندردونه د یو ځانگړي شي او یا روند (پروسې) اجرائیوي وړتیا په ډاګه کوي لکه د یوه فلز درجه او د یوه آزمینېت طریقه. دا مهمه نده چې دا شي څرنګه جوړ یا اجرا شوي، مهمه دا ده چې دا شي یوه ځانگړي اجرائیوي وړتیا ولري. کیدلای شي چې دا اجرائیوي وړتیا بیلابیل عمده اړخونه ولري لکه د یوه توکي درجه او یا یو صنف.

د معیار ستندردونه:

دا ستندردونه د یوه کار د اجرا کولو لپاره چارې رابښي، د یوه اجرائیوي ستندرد پر وړاندې ځانگړي نوع رابښي. معیاري ستندردونه د یو مشخص کار د اجرا کولو تګلاره بڼی لکه د یوه ساختماني پله جوړونه او یا د لابراتوار د رپوټ ورکولو تګ لاره.

لغوه شوي ستندردونه:

لکه څرنګه چې کیفیت، ټکنالوژي او د انسان اړتیاوې بدلون مومي همداراز ستندردونه هم بدلېږي. ځني وختونه په یوه برخه کېنې چې د نوي ستندرد له قوانینو څخه کار اخلو نو اړینه ده چې خپلې تګلارې هم بدلې کړو. ملغی شوي ستندردونه هغه ګروپرنې چمتو کوي چې یو کار یا عمل څرنګه اجرا کیدای شي. او هغه ارزښتمنې ګروپرنې را برابرې چې د یو پخواني برخې لکه د یوه زاړه لفت د ځواک اندازه او یا د یوه لابراتوار د راپور ورکولو زړه تګلاره ارزوي. د هنر، مهندسي او انجنیري کتاب په خونو یو زیات شمیر ملغی شوي ستندردونه ساتل کېږي.

صنعتي ستندردونه:

صنعتي ستندردونه د ماهر و ټولنو او ګروپونو لخوا په یوه ځانگړي برخه کې خپریږي. دا ستندردونه د یو شي د اجرا، جوړولو او یا د اړیکو د نیولو د سمې تګلارې لپاره خپل ګډ نظر منعکسوي. ظاهراً ټول صنعتي ستندردونه اختیاري ستندردونه دي. همدا راز بیلابیل هیوادونه په ځانگړي ډول کار کوي. کوم ستندردونه چې په امریکا کېنې دي، اړینه نده چې په نورو هیوادونو کېنې هم یو شان وي.

په دې برخه کېنې د هغو یو شمیر ادارو او ټولنو نومونه وړاندې کوو کومې چې صنعتي ستندردونه وړاندې کوي.

۵- د نړیوالي اتومي انرژي اداره یا (IAEA)

۶- د برقي تخنیک نړیوال سازمان یا (IEC)

۷- د ستندرد نړیوال سازمان یا (ISO)

ستندرد از دید گاه اسلام

ترتیب کننده: انجینر عتیق الله (یاسر)

قبل از اینکه ستندرد را از دیدگاه دین مقدس اسلام بررسی نمایم لازمی پنداشته می شود تا مفهوم اصطلاح ستندرد واضح گردد.

در قاموس لغات معنی اصطلاح ستندرد چنین آمده است: ستندرد یعنی معیار، میزان، نمونه قبول شده، علامات قبول شده، نشان، حد، واحد شمارش و غیره.

قرآن مجید به چندین معنی آن در آیه های متعدد اشاره نموده است. چنانکه در سوره رحمن آیه های مبارک شماره (۶ و ۷) الله (ج) می فرماید:

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ. أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ.

ترجمه: و آسمان را بر افراشت و قانون در آن گذاشت، تادر میزان طغیان نکنید (از مسیر عدالت منحرف نشوید)

از آیه های مبارکه فوق به وضاحت معلوم می شود که الله (ج) برای بشریت قانون مکمل را فرستاده است.

در قرآن مجید برای هر چیز حد معین گردیده است.

اصل کلی برای حد و حدود هر چیز *أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ* است. که تدوین ستندردها برای اجناس و خدمات نظر به همین فرموده صدق می کند. وضع نمودن ستندرد برای یک محصول به خاطر صورت می گیرد، که در آن محصول از جعل و فریب جلوگیری به عمل آید و حدودی که برای آن محصول وضع گردیده از آن حدود تجاوز نمایند.

لفظ ستندرد تنها منحصر به اجناس تولیدی نیست بلکه تمام امورات اجتماعی، مذهبی، فرهنگی، سیاسی و کلیه خدمات را در بر می گیرد.

قبل از مبعوثیت دین مقدس اسلام نیز برای فلاح بشریت الله (ج) پیغمبران را مبعوث گردانیده بوده اند که قوم خود را به یکتا پرستی و زنده گی اجتماعی مملو از عدالت به دوری از خیانت و فریب دعوت می نمودند طوری که الله (ج) می فرماید:

۱. وَ لِّلْمُطَفِّفِينَ ۲. الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۳. وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ

ترجمه: وای برکم فروشان، آنهایی که برای خود کیل می کنند حق خود را به

طور کامل می گیرند، اما هنگامی که می خواهند برای دیگران کیل یا وزن کنند کم می گذارند!

در آیه اول الله (ج) برای کسانی که در میزان خیانت می کنند هشدار می دهد و می فرماید که *وَيْلٌ* یعنی هلاک، افسوس، باد کسانی را که در وزن کم می کنند.

بناءً هر کسی که در وزن خیانت کند تحت حکم آیه فوق قرار می گیرد.

به همین ترتیب خواست ستندرد هم این است که در تمام معاملات تجارتي و خدماتی از جعل، فریب و خیانت جلوگیری بعمل آید.

پیغمبر (ص) می فرماید:

لَا يَجِلُّ لِأَحَدٍ يَبِعَ إِلَّا بَيْنَ مَا فِيهِ وَأَيُّ جِلٍّ لِمَنْ يَعْلَمُ ذَلِكَ إِلَّا بَيْنَهُ.

ترجمه: حلال نیست کسی مال عیب داری را به فروش برساند مگر آن عیب را برای مشتری بیان نماید و حتی اگر کسی دیگر به آن عیب آگاه باشد حق ندارد که آن را کتمان نماید.

فرموده فوق رسول اکرم (ص) در ستندردهای که برای اجناس تدوین می گردد یک بخش مهم ستندرد را تشکیل می دهد که در اصطلاح ستندرد بنام عیوب مجاز یاد می گردد.

عیوب یک محصول در ستندرد به شکل مشرح بیان می گردد.

به همین ترتیب رسول الله صلی الله علیه وسلم از کنار یک بقال گذشت توجه اش به سوی نوعی از حیوانات جلب شد که نزد بقال بود. پیغمبر گرامی دستش را به داخل آن فرو برد، دید که حیوانات نم دارند، فرمود:

مَا هَذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ قَالَ: أَصَابَتْهُ السَّمَاءُ، فَقَالَ فَمَا أَجَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ حَتَّى يَرَاهُ النَّاسُ؟ مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا.

ترجمه: چرا این طعام تر است؟ بقال جواب داد که به باران تر شده است.

بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
يَكُم رَحِيمًا (آیه ۲۹ سوره نسا)

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید! اموال یکدیگر را به باطل (و از طرق
نامشروع) نخورید مگر اینکه تجارته باشد که با رضایت شما انجام گیرد و
خودکشی نکنید! خداوند نسبت به شما مهربان است.

دین اسلام بهره برداری از مال و ثروت را از طریق تجارت مباح و حلال
نموده است، اما دین اسلام در مقابل کسانی که می خواهند آنها به سودجویی
و بهره برداری از ثروت به طریق ربا خواری و راه های دیگر نامشروع اقدام
نمایند، به مبارزه برخاسته و تمام طرق نامشروع را بر مسلمانان مسدود
ساخته است.

پیغمبر علیه السلام فرمود پس چرا آن را در قسمت بالا قرار نداده ای تا مردم
از آن آگاه شود و بعداً پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمود: کسی که خیانت کند
از ما نیست.

ستندرد بخاطر جلوگیری از محصولات بی کیفیت و جلوگیری از جعل و
فریب در محصولات و خدمات و آگاهی عامه تدوین می گردد.

به منظور کنترل کیفیت یک محصول را با ستندرد مربوطه اش مطابقت
داده در صورت توافق با ستندرد مربوطه آنرا قبول و در غیر آن قابل رد
می باشد.

در روایت دیگر چنین ذکر گردیده است که پیغمبر صلی الله علیه وسلم
طعامی را دید که صاحبش آن را آراسته بود. دست خود را در آن فرو برد مسافه
دید که قسمت داخلی آن خوب نیست در این وقت پیغمبر علیه السلام
فرمود::

يَعْ هَذَا عَلَى حِدَّةٍ وَ هَذَا عَلَى حِدَّةٍ مِّنْ غَشْتِنَا فَلَيْسَ مِنَّا.

ترجمه: این قسمت را به صورت جداگانه بفروش و قسمت دیگر را هم
جداگانه و هرکس به ما خیانت کند از ما نیست.
از حدیث فوق به صراحت معلوم می شود که محصولات باید درجه بندی
گردند.

ازینرو درستندردسازی برای تمام محصولات
درجه بندی و مشخصات آنها در نظر گرفته
می شود.

که درجه بندی نیز از اساسات مهم ستندرد
می باشد.

اخلاق سلف صالح چنین بود هر عیبی که در
جنس وجود می داشت آن را بیان می نمود و هیچ
عیب جنس را کتمان نمی کرد.

الله (ج) در قرآن مجید چندین مرتبه به اوزان
اشاره نموده در مورد آن چنین می فرماید::

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزَنُوا بِالْقِسْطَاسِ
الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا (آیه ۳۵
سوره اسرا)

ترجمه: و به هنگامی که پیمان می کنید حق
پیمانه را ادا نمائید و با ترازوی درست وزن کنید
این برای شما بهتر و عاقبتش نیکوتر است.

برای تحقق این امر الله (ج) لازم پنداشته
می شود تا هموطنان محترم ما از تکنالوژی جدید
و واحداث سیستم میتریک کیلوگرام در اوزان
استفاده نمایند. تا از یکطرف امر الله (ج) بجا
گردیده و از طرف دیگر در اوزان غبن و خیانت
صورت نگیرد.

همچنان الله (ج) بر مسلمانان تأکید می کند
که اموال یکدیگر را به باطل نخورند.

الله (ج) در این مورد در آیه ۲۹ سوره نسا
می فرماید::

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ

نورمونه - د سنجونو او ارزونو بنسټ جوړوي

د نورم جوړونې د فني بورډ له لورې

په هېواد کېنې د نورم جوړونې د لمرنيو کړنو په باب:

زموږ لرغوني هېواد افغانستان د خپل پنځه زره کلن اوږد تاريخ په اوږدو کېنې د پاملرنې وړ عرفاني او کلتوري پرمختگونو شاهد دى، چه د همدغو پرمختگونو په وجه کولای شو دې پایلې ته ورسېږو چه په پخوا زمانو کېنې هم زموږ خلکو د خپلو کړنو د غوره سرته رسونو په موخه د لمرنيو معياري اساساتو په کارونې سره خپلې چارې پرمخ وړي. د هغه وخت معمارانو، کسبگرو، هنرمندانو او استادانو په ساختماني چارو او د لاسي صنعت په توليد کېنې د توکو او د کار د لوازمو په کارونه کېنې له يو ډول ترکيبي نورمونو او کچې نيونو څخه کار اخيست چه هغه د ننی ساينس او ټکنالوژي له مخې د خورا اهميت لرنې او زياتې پاملرنې وړ گرځيدای شي.

په هرات او د هېواد په شمالي سيمو کېنې د کاشي کاري د صنعت او د افغانستان په گوټ گوټ کېنې د لاسي صنايعو په توليدي بهاو کېنې د توکو او رنگونو د ترکيبي توکو په پام کېنې نيونې پخپله دا په ډاگه کوي چه زموږ په گران هېواد افغانستان کېنې د نورم جوړونې د اساساتو د لمرنيو تجربو او زده کړو اوږده سابقه وجود لري، خو هغوی په ځانگړي توگه او محلي بڼو وده موندله او له نسله و نسل ته يې په نامنظم ډول د ليردونې پړاوونه وهل.

د غالی او بدلو، تغرا و سطرنجي او بدلو، شال او ليمخي او بدني، د پزيو او بدلو او ستنې گنډنې، د مسي او خټينو لوښو جوړولو او همدا ډول د لاسي صنايعو په نورو برخو کېنې د توکو د تولو په بنسټ د چارو پر مخ وړنه، د رنگونو متناسبه کارونه او لوړ توليدي، هنري ظرافت په خپله د دې څرگندونې کوي چه زموږ د لرغونو لاسي صنايعو په توليدي بهير کېنې د معياري نورمونو ترکيبي ظرافت، تولې او کچې په کره توگه په پام کېنې نيول کيدی چه په اوس کېنې موږ هغو ته نورم او نورم جوړونه وايو.

نورم او نورم جوړونه د سنجونو او ارزونو بنسټ جوړوي او د سنجونو او ارزونو د بنسټ جوړونکي عنصر په توگه هغوی کارول کېږي. د نورمونو پر بنا د چارو د غوره او ناغورو لوړو توپير ممکن گرځي او د هغو په مرسته د کار کيفيت او همدارنگه د توکو د غوره کارونې غوره امکانات ترلاسه کېږي.

خو نورمونه تل د تولو (اوزانو) او مقياس واحدونو له مخې د کارونې ډگر ته ځان راباسي او يواځې له همدې ليارې د چارو او په چارو کېنې

د توکو د کارونې معیاري کچې (نورمونه) ترلاسه کېږي.

لکه څنګه چې څرګنده ده، د اندازو او کچې نیونو مقیاس واحدونه (ګز، خورډ، پاو، چارک، د کابل سیر، د مزار سیر، د کابل من، د کندهار من، خروار او نور) تقریباً د سل کلنې تاریخي لرغونتیا لرونکي دي، خو اوس د اندازو او کچې نیونو بین المللي منل شوي مقیاس واحدونه لکه د اوږدوالي (طول) واحد - متر، متریکو اوزانو - کیلوګرام او لیتر هم زموږ په هېواد کې رواج موندلی دی.

دغه واحدونه اوس په اندازه نیونو، ټولو او کوچکې په پراخه پیمانه کارول کېږي چه د همدې کارونو د سرته رسونې په پایله کې د نورمونو لپړې ارقام ترلاسه کیدای شي.

د نورم جوړونې د تشکیلاتي جوړښتونو د سابقې په هکله یو لنډ وضاحت:

د نورم جوړونې د لپړې ادارې په اړوند سره له دې چه کوم ځانګړي کره ګروپونې شتون نه لري، خو دومره ویلای شو چې د سوداګري، کانو او صنایعو، کرهڼي، پلان جوړونې او نورو وزارتونو په چوکاټ کې د نورم او ستندرد په نامه د ځانګو شتون د څلورېنځو کلونو څخه د زیاتې سابقې لرونکي دي. په لپړې سر کې د کانو او صنایعو د وزارت په چوکاټ کې د تخنیکي اصلاحاتو په نامه د یوې ځانګي فعالیت شتون درلود چه د هغو دنده به تولید او تولیدي بهاو کې د تخنیکي معیارونو په پام کې نیونه او پرهمدې بهاو د څار ټینګول وو. په وروسته کې بیا نوموړي څانګه د نورم او ستندرد د ریاست کچې ته لوړه کړله شوه، خو په اوس کې هغه د هېواد په کچه د ستندرد خپلواکې ملي ادارې په توګه خپلې اړونده چارې پرمخ وړي.

په (۱۳۵۳) هجري لمريز کال کې د لپړې ځل د پاره د ورځ پانې او مجلو او همدارنګه د افغانستان د راډیو له لپاري د نورم او ستندرد په تړاو لپړې علمي مقالې خپري شوي او په همدې توګه د لپړې ځل دپاره د همدغه کال په اوږدو کې د نورم جوړونې اوستندرد یزشین په هکله لپړې درې میاشتنې د زده کړې کورس د هېواد دصنعتي موسسو او فابریکو دکار پوهانو په ګډون جوړکړ شو چه دهغه څخه بیا په ورستیو او ورستیو کلونو کې د نوموړو موضوع ګانو په اړوند د علمي او میتودیکي کنفرانسونو د جوړونې لپړې دوام موندلی دی.

د نورم تعریف او د هغه په هکله لنډې ګروپونې:

نورم څه ته وايي؟

نورم - هغه کمیت ته ویل کېږي چې د علمي څېړنو او عملي تجربو په پایله کې لاس ته راځي او د صلاحیت لرونکي مقام له خوا هغه تصویب او منظور کړ شوي وي. د توکو لګښت، د کار، تولید او کاري حاصل نورم، دتنخواه ګانو او بارونورم، د ضایعاتو او کسراتو نورم، د استهلاک نورم او نور د نورمونو د ټاکنې د بهیر عمده لوري ګڼل کېږي.

د نورمونو په څنګ کې د نورماتیفونو اصطلاح هم د کارونې او کار اخیستنې وړ ده. نورماتیف - د لګښتونو او لګښتي چارو نسبي

واحد مقیاس ته ویل کېږي چې هغه اکثرأ د لګښتونو ترکیبي انډولیز جوړښت په ډاګه کوي. لکه د ټاکلو تولیدي اجناسو د لګښتي توکو د ډولونو د انډولیزو نورماتیفونو تشبیتول، په دولتي بودجه کې د مالي سرچینو او لګښتونو د ترکیبي جوړښت نورماتیفونه، د موسسو (دولتي، مختلطو، خصوصي، کوپراتیفي، موقوفه اونورو) د مالي فندونو د سرچینو او لګښتونو د سترې کچې نورماتیفونه او نور د نورماتیفونو د ډولونو د غوره بېلګو او مثالونو په ډله کې راځي.

نورمونه په اقتصادي او ټولنیز بهاو او پېښاوو کې د ټولو سنجونو او ارزونو بنسټ جوړوي. هېڅ کاري ډګر به ترسترګونشي چې په هغه کې دې اړونده چارې د مادي، مالي او بشري لګښتونو او کاري احجامو د لیمیت بندي او د هغو د کمی او کیفی پولو د ټاکنې پرته سرته ورسول شي.

حتی زموږ د اوسیدني د چاپیریال په محدوده کې هم د هوا او فضا د موجود طبیعي ترکیبي جوړښت تشبیتول یو اړین اقدام ګڼل کېږي. د هېواد حیاتي ترکیبي جوړښت د ټیکا و په موخه د ګازونو د ترکیبي نورمونو او نورماتیفونو رابستنې او د هغو پرلپسې لاپراتواري ټست او څارته پام لرنه تل د یوه ځانګړي اهمیت لرونکي مسلي په توګه مطرح ده.

د نورمونو د موجود میکانیزم په تړاو څو یادونې:

په (۱۳۶۷) هجري لمريز کال کې د ملي اقتصاد په ډګر کې د نورمونو د جوړونې او په همدې ډګر کې د چارو د غوره سمبالښت په موخه یوه ځانګړې مقررې په پنځو فصلونو او دېرشو مادو کې تصویب کړی شوه چه دهغې له مخې د ملي اقتصاد په برخه کې د نورم جوړونې بنسټیز هدف د سرچینو د تشکیل او غوره کارونې په موخه د علمي، تخنیکي او اقتصادي، ټولنیزو نورماتیفونو طرح، تصویب او په کاراچونه تسجیل کړ شوی دی.

د نورمونو او نورماتیفونو دندې:

- د اقتصادي - ټولنیزې پرمختیا او ودې د نورماتیفی میتود د وسیلې په توګه د دندې سرته رسونه.

- د سرچینو د سپما د رژیم د اړتیا د ثبوتې د وسیلې په توګه د دندې سرته رسونه.

- د کار د مادي او مالي سرچینو د غوره او اغیزمنې کارونې او نورو کړنو د کنټرول د وسیلې په توګه د دندې سرته رسونه.

نورمونه او نورماتیفونه د لاندیو پرنسپونو د رعایت له مخې تشبیتېږي:

- د ملي اقتصاد په ټولو کچو کې د نورمونو او نورماتیفونو د طرحې میتودیکي وحدت او یو رنگي.

- د نورمونو او نورماتیفونو د مترقیوالي په پام کې نیونه.

- د ملي اقتصاد د ټولو برخو د نورمونو او نورماتیفونو هر اړخیزه پرمختیا.

- د نورمونو او نورماتیفونو د اګرېشن (توحید) او ایزو اګرېشن (تجزیې) یو والی او ورته والی.
- د نورمونو او نورماتیفونو پرله پسې تجدید او نوي کول.

د حقوقي پلوه دنورم جوړونې د تشکیلاتي جوړښت بڼه:
د مادي، کار او مالي سرچینو نورم جوړونه د ملي اقتصاد د ادارې د اړونده ارګانونو په دندو کېنې راځي چې د هغو سمبالښت د لاندنيو کچو درلودونکي دي:

- تصدي ګانې، موسسې، څیړنيز، علمي مرکزونه، پروژه جوړونکي او د لوړو زده کړو موسسې.

- وزارتونه او دولتي ادارې.

- د افغانستان د ستندرد خپلواکه ملي اداره (انسا).

د پورتنیو صلاحیت لرونکو ارګانونو د کارپوهانو او اړونده څانګو مسوولیت دی څو:

- د مترقي نورمونو او نورماتیفونو د تعمیم چارې پرمخ یوسي.

- د ملي اقتصاد د ودې د نورماتيفي میتود د پراختیا په اړوند اړین ګامونه اوچت کاندې.

- د سپما د رژیم رعایت او پلي کول تل په پام کېنې ولري.

- د سرچینو پر ځای کارونه تامین کړي او د ضایعاتو او اضافو لګښتونو مخه ونیسي.

ستر تخنیکي، اقتصادي او ټولنیز نورمونه او نورماتیفونه د لاندینيو ګروپونو په ترکیب کېنې راتلاي شي:

- د لومړنیو توکو، د سون او انرژي د توکو نورمونه او نورماتیفونه.

- د کار او باړې نورمونه او نورماتیفونه.

- د پانګونې او بنسټیزو ساختمانونو نورمونه او نورماتیفونه.

- مولدیت او ماشینري ته د اړتیا لرنې نورمونه او نورماتیفونه.

- مالي نورمونه او نورماتیفونه.

د نورمونو په تړاو تر سره شوي کړنې:

له حقوقي پلوه د نورمونو په برخه کېنې ځیني مقرري طرح او تصویب شوي دي: لکه د ملي اقتصاد په برخه کېنې د نورم جوړولو مقرره، د ترانسپورتي عرادو د سون د توکو د لګښتونو د نورم مقرره، د ساختماني چارو او کرهڼیزې برخې د وسایطو او همدارنګه د انرژي مؤلذو دستگاه ګانو د سون د توکو د لګښتونو د نورم مقرري نافذې او د همدې مقررو له مخې هر کال په سلګونو تخنیکي وسایط د مارک او مودل د تشخیص په برخه کېنې د نورم جوړونې څانګې ته مراجعه کوي چه د ټاکلي طرزالعمل رعایت او د تخنیکي تجربو له مخې د هغو د پاره د سون د توکو د لګښت اړین مقدار د نورم په توګه تثبیتېږي او د وزیرانو د شورا له منظوري وروسته د ضمیمو په ډول د عدلیې وزارت له لوري په رسمي جریده کېنې نشر ته سپارل کېږي.

د ډیرو هغو ډول توکو د ضایعاتو او کسراتو د نورمونو طرحې د

اوردو څیړنو او تجربو وروسته تنظیم کړ شوي او صلاحیت لرونکو ارګانونو ته د تصویب په موخه سپارل شوي، کومو چې د کیمیاوي تعاملاتو، طبیعي اغیزو او ناوړې ګټې اخیستنو په پایله کېنې د کمیت له پلوه تشه رامینځ ته کړي.

د نوموړي تشې په راتلو سره په اړونده دولتي ادارو کېنې د حسابي پلوه ډېرې ستونزې را پیدا شوي دي. د مثال په توګه د طبي متمم تصدي د کشمشو او د سون د لرګیو د لګښت نورم او په هغو پورې د اړونده ضایعاتو او کسراتو نورم، د مایع ګاز د کسراتو نورماتیفونه، د سمنتو د کارخانو د فولادي غونډارو فرسایشی (زړیدنې) نورم او ګڼ شمیر نورو نورمونو او نورماتیفونو ټاکنه د اداري او حسابي چارو پیچلتیا ته د پای ټکی ږدي. د حقوقو د حراست په ډېرو ارګانونو کېنې د اختلافونو، مالي او مادي لږ او چږ او ناوړې ګټې اخیستنې په اړوند زیات شمېر دوسیې د ډیر ځنډ وروسته په نیمګړي توګه حل او فصل کېږي. خو که د کره څیړنې او چټک حل په موخه پورتنی مسئلې د نورمونو او نورماتیفونو د تثبیت له طریقه وارزولي شي، د فیصلو عادلانه، چټک او کره حل ته په طبیعي توګه لپاره هوارېدای شي. نورمونه د اداري فساد په مخنیوی کېنې د عمده وسیلې په توګه کارول کېږي او د لګښتونو د سهمیه بندي او د هغو د اړینو مقادیرو په تثبیت او ټاکنه کېنې دا هم رول لوبونکي دي. له همدې امله د عامې روغتیا په پیشنهاده او دافغانستان د اسلامي جمهوریت د عالی مقام د ۱۳۸۵ کال د لیندې د میاشتي په (۱۲) نیټې د (۲۵۸۸) ګڼې د حکم پر بنسټ د مرکز او ولایتونو د روغتونونو د ناروغانو او نوکریوالانو د استهلاکي او لګښتي توکو نورمونه د خوراكي توکو د رهنما (Guideline) د منل شوي ستندرد له مخې د مسلکي او فني کارپوهانو په ګډون تثبیت او د منظوري دپاره صلاحیت لرونکو مقامونو ته سپارل شوي دي. د نوموړو نورمونو د مقدماتي طرحې جدول په لاندې ډول دی:

د خوراكي توکو رهنما یا (Guideline) د منل شوي ستندرد په سټه د مرکز او ولایتونو د روغتونونو د ناروغانو او نوکریوال د خوراکه توکو نورمونه:

نوټ: د سویو ناروغانو او هغو ناروغانو چې لوړ غذایی رژیم ته اړتیا لري د (۵۰۰) ګرامو په اندازه غوښه، (۵۰۰) ګرامو په کچه میوه، دوه بیضې هګې او (۱۰۰) ګرامه پوډري شیدې په پام کېنې نیول شوي دي.

- هغه کړنې چې په پام کېنې دي:

- د تخنیکي وسایطو د سون د توکو د لګښت د نورمونو د ضمیمې توحید او د ترانسپورتي عرادو د سون د توکو د لګښت د نورم د نهم لمبر ضمیمې د تنظیم د قانوني پړاوونو دوهمي کار تر لاس لاندې نیول شوی چه په نږدې راتلونکي کېنې به هغه د عدلیې وزارت ته وسپارل شي.

- نافذه مقرري چې د هغو له مخې د نورمونو د تثبیت په برخه کېنې ورځني کار اخیستل کېږي، د ډیرو پخوانیو زمانو او شرایطو

محصول دي، چې د اوسنيو شرايطو او اړتياوو سره سمون نلري. په پام كېنې ده چه په نوموړو مقررو له سره نوي كتنه تر سره شي دا ځكه چې د ځينو موادو حذف، تعديل او ايزاد ته په اوس كېنې جدي اړتيا ليدل كېږي. له سره كتنه بايد وكولاى شي خو د نورم جوړونې بهاو له زماني پلوه لنډ خو د كارى كړنو له پلوه هغه ساده او اغيزمن وگرځوي.

شمېره	د خوراكي توكو د ماکولاتو استحقاق	يو تن مقدار	كتنې
۱	وچه ډوډۍ	۴۰۰ گرامه	په ويتامينو او منرالونو باندې د غني كړ شوو اوږو څخه په گټې اخیستو سره.
۲	نرى وريجې	۲۰۰ گرامه	
۳	نباتي غوري (د لمر گلى، سويابين، خرما غوري)	۷۵ گرامه	
۴	د پسه غوښه (هلوكي لرونكي)	۳۰۰ گرامه	
۵	كلچه پياز	۴۰ گرامه	
۶	مالگه	۱۰ گرامه	آيوډين لرونكي
۷	موسومي شنيلى	۳۰۰ گرامه	په لومړنيو مياشتو د كال كېنې د يو تن په سر (۲۳) دانې كيلې، په اوږي كېنې (۳۰۰) گرامه منې او په ژمي كېنې د يوه تن په سر (۳۰۰) گرامه كينو.
۸	موسمي تازه ميوې	۳۰۰ گرامه	
۹	تور چاى	۶ گرامه	
۱۰	شين چاى	۴۰ گرامه	
۱۱	خوږه (بوره)	۴۰ گرامه	
۱۲	وچې پوډري شيدې	۴۰ گرامه	۴۰ گرامه د ډوډۍ خوړنې چمچې له ۵۳ سره معادله ده.
۱۳	د چرگې هگى	۴۰ گرامه	
۱۴	حبوبات	۷۰ گرامه	
۱۵	پتاتې	۳۰۰ گرامه	
۱۶	رومي بادنجان (تازه روب)	۶ گرامه	
۱۷	چهار مساله	۲ گرامه	
۱۸	هوږه	۲ گرامه	

ح په پام كېنې دى د نورم جوړونې د بنسټيزو كړنو په برخه كېنې ټولې راتلونكي كړنې دا ډول متمرکزې وگرځولى شي، خو له همدې ليارې د هېواد د اقتصادي ودې په بهير كېنې زموږ كړنې اغيزمنې او گټورې راووزي او د اداري فساد په وړاندې هغه د يو كار او وسيلې په توگه وكارول شي.

ح په پای كېنې په دې اړوند د ستندرد د خپلواكې ملي ادارې (انسا) د نورم جوړونې د څانگې غوښتنه له ټولو درنو د نظر د خاوندانو، عزتمندو كارپوهانو، عالمانو، څيړنپوهانو او د دولتي او خصوصي مؤسسو مسوولينو او اړوندو كار كوونكو څخه دا ده كه په هېواد كېنې د نورم جوړونې او د هغې د ميكانيزم او منل شوي طرز العمل په تړاو كومې نظريې، غوښتنې وړانديزونه، گوت نيونې وجود ولري، د همدې ادارې په پته دې راواستوي خو د همدغې فصلنامې له ليارې په راتلونكي كېنې مينه والو ته په نشر ورسول شي. نوموړي اقدام د ستندرد د خپلواكې ملي ادارې له لورې ارزښتناك او د اهميت وړ ارزول كېږي.

فواید ستندرد

ترقیب کننده: احمد نجیب صفا

طرفی دیگر، تصامیم حاصل از جلسات متعدد و تصمیم گیری های اینگونه سازمانها اثری بسیار سریع در روند فعالیت های تجاری به وجود می آورد، لزوم به کارگیری ستندردها ملموس تر و قوی تر شده است.

انواع ستندردهای عمومی و اساسی:

به طور عموم ستندردها به چهار دسته به شرح ذیل تقسیم می شوند:

- ستندرد کارخانه ای (Factory Standard)
- ستندرد ملی (National Standard)
- ستندرد منطقه ای (Local Standard)
- ستندرد بین المللی (International Standard)

ستندرد کارخانه ای:

ستندرد کارخانه ای حاصل و شامل اتفاق نظرات بخشهای مختلف یک کارخانه تولیدی در زمینه طراحی، تولید، کنترل و سایر عملکردها می باشد. تدوین و اجرای ستندرد کارخانه ای توسط موسسات و کارخانجات صنعتی به عنوان یک موضوع مهم و اصلی مورد توجه قرار گرفته است.

علاوه بر مزایای فراوان تدوین این اسناد، اجرای سیستم به روز رسانی و بازنگری ستندردهای کارخانه ای همگام با توسعه و پیشرفتهای تکنالوژیکی و تخیکی عملاً زمینه

مقدمه:

در جهان صنعتی امروز که کشورها، موسسات صنعتی و تجاری تحت تاثیر رقابت های تنگاتنگ قرار دارند، توجه به کیفیت محصول و بهبود مستمر آن از اهمیتی خاص برخوردار است. افزایش کیفیت تولید فرآورده های مختلف صنعتی، خدمات ارائه شده و پویایی علوم و فنون در صنایع تنها در شناخت و استفاده بهتر از قواعد و چهارچوبهای تعیین شده پیرامون انتخاب، تولید و آزمون مواد و قطعات به عنوان راهکار اساسی در جهت نیل به فن آوری و ارتقاء صنعتی میسر است. به بیان دیگر، با بهره گیری مناسب از ستندردهای تدوین شده و معتبر بین المللی و ملی برای طراحی، انتخاب و کنترل قطعات و مواد، زمینه برای نهادینه کردن کاربرد ستندرد و حرکت به سوی تولیدات با کیفیت بالا و بهبود مستمر کیفیت فراهم می آید. بدیهی است با اعمال این رویه و به کارگیری ستندردهای معتبر، قابلیت لازم برای توسعه بازارهای داخلی و زمینه رقابت در بازارهای بین المللی برای محصولات صنعتی هر کشوری پدید خواهد آمد. به علاوه با توجه به تغییر و تحولات کنونی در تجارت جهانی، که از یک طرف با ایجاد سازمان تجارت جهانی (WTO) روابط اقتصادی کشورهای جهان به سمتی غیر از آنچه که در گذشته بوده است، پیش می رود و از

همراه بودن هر سند را با آخرین فن آوریها و تکنالوژی های موجود فراهم می سازد. از جمله ستندردهای کارخانه ای، می توان ستندردهای SIA شرکت ساکایی جاپان، ستندرد مهندسی EDS شرکت دایوو، ستندردهای کارخانه ای کمپنی بنز و دهها نمونه دیگر را نام برد که بسیاری از آنها مورد تایید موسسات ستندرد کشورهای متبوع قرار گرفته و به عنوان مینا و بخشی از ستندردهای ملی هر کشور مطرح شده اند. ستندردهای کارخانه ای خود به دو دسته یعنی ستندردهای فنی و تخریکی و ستندردهای اجرایی و مدیریتی تقسیم می شوند.

ستندردهای ملی:

این ستندرد پس از بررسی و مشورت، توسط متخصصان کارشناسان تخریکی صنایع و تجارت به منظور حفظ منافع ملی (منافع تولید کننده و مصرف کننده) در هر کشور تدوین می شود، که البته وظیفه اصلی تدوین ستندردهای ملی در هر کشور به عهده سازمانها و موسسات ستندرد کشور می باشد، ممکن است این گونه سازمانها، دولتی، نیمه دولتی و یا خصوصی باشند. از جمله ستندردهای ملی می توان به ستندرد ملی افغانستان با علامت اختصاری ANSA، ستندرد ملی آلمان (DIN)، ستندرد ملی جاپان (JIS)، ستندرد ملی امریکا (ANSI)، ستندرد ملی انگلستان (BSI)، ستندرد ملی شوروی سابق (GOST)، ستندرد ملی فرانسه (AFNOR) و ... اشاره نمود.

در کشور ما اداره مستقل ملی ستندرد افغانستان (انسا) متولی تهیه و تدوین ستندردهای ملی می باشد که عمدتاً از ستندردهای ملی کشورهای ایالات متحده امریکا، مالیزیا، هندوستان، ترکیه، جاپان، آلمان، ایران و ستندرد بین المللی IEC و ISO کمک گرفته می شود.

ستندرد منطقه ای:

این ستندرد توسط گروهی از افراد ذینفع در دو یا چند کشور همجوار که در صنایع مشترک اند و یا دارای داد و ستد تجارتي می باشند، تدوین می گردد. اجرای این ستندرد باعث تسهیل در ارتباطات فنی و تجارت با یکدیگر و حتی با سایر کشورها می شود.

از جمله این ستندردها می توان به ستندرد (fur Norming) اروپایی متحد تدوین شده است و یا ستندرد COPANT که ویژه کشورهای پان امریکن (سازمان کشورهای امریکایی می باشد) اشاره کرد.

ستندرد بین المللی:

این ستندرد حاصل توافق نظرات کارشناسان ذیربط ممالک عضو سازمان بین المللی ستندرد است، که البته در ابتدا ممکن است تصور شود که اهداف ستندردهای ملی و منطقه ای با ستندردهای بین المللی مشترک باشد. برای تعیین این موضوع باید اشاره کرد که هدف نهایی این ستندردها چنین بیان می شود توانایی عملکرد در تمام سطوح و هدف از ستندرد کردن در سه سطح قبلی نیز مشابه تعریف ارتقاء فعالیت در مورد انواع ستندردهای جهانی و یا تعمیم ستندردهای بین المللی در زمینه های علمی، فن آوری و اقتصادی می باشد. از جمله ستندردهای بین المللی می توان به ستندردهای (ISO) و ستندرد (IEC) اشاره نمود.

نکته: ستندرد کارخانه ای در محدوده سطح کارخانه، ستندرد ملی در محدوده سطح مملکت، ستندرد منطقه ای در محدوده چند کشور و ستندرد بین المللی در تمام کشورهای جهان کاربرد دارد.

تدوین و تطبیق ستندردها:

تهیه و اجرای هر ستندرد شامل سه مرحله به شرح ذیل می باشد.

۱. تهیه، تنظیم و تدوین ستندرد

۲. چاپ و نشر استاندارد
 ۳. اجرای مفاد سند استاندارد

اصول و فواید استانداردسازی:
 استاندارد سازی و به کارگیری
 استانداردها هم برای تولید کننده
 و هم برای مصرف کننده
 فوایدی به شرح ذیل دربردارد:

- ۱- از بین رفتن رقابتهای نا سالم و تبلیغات بی مورد و فریبنده
- ۲- رفع نگرانی مصرف کننده از مغبون شدن در خرید
- ۳- ایجاد تفاهم در ارتباطات
- ۴- آسانتر شدن مبادلات تجاری

فواید برای تولید کننده:

تعیین خواص و مشخصات مورد نظر، تعیین و تشریح روشهای تولید، مونتاژ، آزمون، نمونه برداری، نحوه بسته بندی و حمل و نقل، روشهای حفاظتی، تعیین عبارات، اصطلاحات و علائم لازم جهت تفهیم طرفین، طبقه بندی مفاهیم و اصطلاحات، کاهش تنوع، افزایش سطح تولید، صرفه جویی در مواد اولیه و انرژی، کاهش ضایعات، بهبود کیفیت محصولات، تسهیل در انبارداری، بسط و گسترش تجارت داخلی و خارجی.

فواید برای مصرف کننده:

تامین کالای مرغوب، اطمینان از ایمنی کالا و محصول، سهولت در سفارش، پرداخت هزینه کمتر، دسترسی آسان به کالای مورد نظر.

معرفی تعدادی از استانداردهای ملی و بین المللی:

- اداره مستقل ملی استاندارد افغانستان ANSA
- انجمن آزمون و مواد امریکا ASTM
- موسسه ملی استاندارد آلمان DIN
- انجمن مهندسين ميخانيک امریکا ASME
- کميته تدوين استاندارد اروپا EN

- انجمن جوشکاری امریکا AWS
- موسسه استاندارد فدراسیون روسیه GOST
- موسسه ملی استاندارد امریکا ANSI
- موسسه بین المللی جوشکاری IIW
- انجمن المینیم امریکا AA
- موسسه استاندارد صنعتی جاپان UIS
- موسسه آهن و فولاد امریکا AISI
- موسسه بین المللی استاندارد ISO
- موسسه نفت امریکا API
- کمیسیون بین المللی الکترونیک IEC
- موسسه ملی استاندارد چین CNIS
- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ISIRI
- موسسه ملی استاندارد استرالیا SAA
- مشخصات و استانداردهای نظامی امریکا MIL
- موسسه ملی استاندارد فرانسه AFNOR
- جامعه مهندسين موترا میکا SAE
- موسسه ملی استاندارد انگلستان BSI
- موسسه استاندارد پاکستان PSI
- موسسه ملی استاندارد هند BIS
- موسسه استاندارد ترکیه TSE
- موسسه ملی استاندارد کانادا CSA
- اتحادیه بین المللی راه آهن ها UIC
- موسسه ملی استاندارد ایتالیا UNI
- موسسه راه آهن های امریکا AAR
- موسسه ملی استاندارد کوریای جنوبی KS
- انجمن مهندسين راه آهن امریکا AREA

د نفتي موادو د لابراتوارونو پرانيستل

ريپوټ: احسان الله نيازي

بندرونو کې د لابراتوار د نه شتون له امله ورپېښېږي اشاره وکړه او پر دولت يې غږ وکړ چې د افغانستان د ستندرد د ملي خپلواکې ادارې د لاسونو او لاسته راوړنو لپاره د دې ادارې مالي ستونزې حل کړي هغوی همدا رنگه د نويو لابراتوارونو د برابرولو غوښتنه وکړه او ويې ويل چې که دولت د لابراتوارونو پېرودلو توان نه لري، مونږ حاضر يو. وروسته د ژورناليستانو د پوښتنو څخه راغلو ميلمنو او خبريالانو د (انس) د عمومي رئيس په گډون د لابراتوار خونې ته ورغلل او د پټي په پرې کولو سره يې د لابراتوار کار په رسمي ډول سره پرانيست. وروسته ښاغلي پوپل زي پوپل د ستندرد د ملي خپلواکې ادارې عمومي رييس ژورناليستانو او راغلو ميلمنو ته د ښه راغلاست په ويلو سره په لنډ ډول داسې وويل: د سون د توکو د کنټرول د لابراتوار پرانيستل د ستندرد د ادارې د لاسته راوړنو څخه يو بل گام پيل کيږي او خپلو خلکو ته يې وعده ورکړه چې د لابراتوارونو په فعاليدلو سره به مونږ د کيفيت د کنټرول لپاره جدي گامونه واخلو او د بې کيفيته او د ټيټ کيفيته درلودونکو توکو د توليد او توريد څخه به مخنيوي وکړو او له دولت څخه يې غوښتنه وکړه تر څو د ستندرد ادارې د پورتنيو موخو د پوره کيدو لپاره د ستندرد له ادارې څخه خپلې مرستې و نه سپموي.

وروسته د لابراتوار فني کارکوونکو د لابراتوار د ماشينونو د کارکولو طريقې او د هغوی د ازمايښتونو په هکله راغلو کسانو ته معلومات وړاندې کړل او خپل تياري يې د تيلو د هر رنگه ازمايښتونو لپاره وښود.

د افغانستان د ملي خپلواکې ادارې د بنسټيزو فعاليتونو څخه يو هم د نفتي موادو د کنټرول د لابراتوار تسليميدل وو. مخکې له دې نه هغه د نفتي موادو او اوبلن گاز د رياست تر اثر لاندې وو.

د افغانستان د ستندرد ملي خپلواکې ادارې د خپلو دندو او مسووليتونو د تسليميدلو او خلکو ته د ډاډمنو خدمتونو د وړاندې کولو په موخه د ۱۳۸۷ کال د جولای د مياشتې په ۱۷مه نيټه د يو رسمي تړون له مخې چې د افغانستان د سوداگري او صنايعو وزارت او د افغانستان د ستندرد د ادارې تر منځ لاسليک شو د سون د موادو لابراتوارونه او د سون د موادو کنټرول په کابل کې رسماً د افغانستان د ستندرد ملي خپلواکې ادارې (انس) ته وسپارل شو.

په هغه غونډه کې چې په همدې موخه د افغانستان د ستندرد د ملي خپلواکې ادارې د کنفرانسونو په تالار کې جوړه شوې وه د سوداگري د رئيس عامل هيات ښاغلي حجاجو د سوداگري د نړيوالو خونو معاون او يو شمير زياتو ژورناليستانو گډون کړی وو.

ښاغلي ډاکټر مجيب الرحمن خطير د (انس) د ادارې چارو مسوول ټولو راغلو ميلمنو او ژورناليستانو ته د (انس) د ادارې د کړنو، ستونزو او راتلونکو پلانونو په هکله معلومات ورکړ زياته يې کړه چې وروسته له دې به نه يوازې په کابل بلکه په ټول افغانستان کې د سون د توکو د کنټرول په موخه عملي قدمونه اخلي. او دا چې د سر غړوونکو سره به څرنگه سلوک کيږي، ډاکټر خطير وويل دا به د يوې مقرري له مخې چې په هغې کې د ستندرد ادارې صلاحيتونه په گوته او تعيين شوي وي د هغې پر بنسټ مونږ له سرغړوونکو سره قانوني چلند کوو.

د ډاکټر خطير د خبرو څخه وروسته ښاغلي حجاجو د سوداگري د نړيوالو خونو عامل رئيس دا کار وستايه او د ستندرد ادارې بډاينه يې د کيفيت د ښه کيدلو لپاره يو زيری وباله او د خپلې پوره مرستې وعده يې وکړه.

وروسته بيا ښاغلي خان جان الکوزي د ملي سوداگرو په استازيتوب د انس لښه فعاليدو هيله وکړه او د دې تر څنگه يې د ملي سوداگرو ستونزو ته چې په

خلص از دستاورد های اداره ملی ستندرد از بدو تاسیس تا اکنون

آغاز فعالیت اداره با شانزده تن از کارمندان تخنیکي و دو تن کارمند اداری

تخنیکي در بخش های مختلفه نیز تهیه گردیده است که قرار ذیل میباشد:

- مسوده تثبیت نورم های مصرف مواد سوخت
- مسوده طرح نورم کسرات گازمایع
- ۴۵ مسوده ستندرد در بخش های مواد نفتی، مواد ساختمانی، مواد دویایی و آرایشی، مواد غذایی و مترولوژی فعالیت های بعدی اداره عبارتند از:

- کسب عضویت علی البدل سازمان بین المللی ستندرد (ISO)

- کسب عضویت سازمان بین المللی (DEVCO)

- در سی و سی یکم اجلاس سازمان بین المللی ستندرد (ISO)

- اشتراک در اجلاس کارشناسان ستندرد سازمان همکاری های اقتصادی (ECO) در ایران

- اشتراک در جلسه توافقنامه چارچوب سرمایه گذاری و تجارت میان افغانستان و ایالات متحده امریکا در کابل که در گسترش روابط این اداره با سازمان های ذیربط منطقوی و بین المللی خیلی موثر میباشد

- امضاء توافقنامه های همکاری با سازمان های ستندرد کشور های هند، ایران، سازمان آزمایش مواد در امریکا (ASTM)

- طرح و منظوری تشکیل و بودجه سال ۱۳۸۷۷

- کسب مالکیت تعمیر و ساحه مربوطه

- کسب بودجه خاص برای ترمیم تعمیر مذکور

- امضای موافقتنامه فی مابین کمیسیون محترم اصلاحات اداری و خدمات ملکی و اداره ملی ستندرد و استخدام ۹۴ تن در بخش های مختلفه اداری و تخنیکي از طریق

پروسه PRR

- دسترسی به لابرتوارهای مواد نفتی در کابل آغاز کنترول

اداره مستقل ملی ستندرد افغانستان (انسا) بر حسب مصوبه شماره ۲۰ مورخ ۱۳۸۶/۵/۲۹ شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان تشکیل گردید که به تاریخ ۱۳۸۶/۱۲/۶ بعد از بحث همه جانبه و ارایه دلایل مقنع از جانب اداره به اکثریت آرا مورد تایید پارلمان افغانستان نیز قرار گرفت و منحیت یک اداره مستقل در تشکیلات اساسی دولت شروع به فعالیت نمود.

اداره ملی ستندرد با ۱۶ تن پرسونل تخنیکي و ۲ تن پرسونل اداری با تعهد و سعی و تلاش خسته گی ناپذیر شبا روزی کارمندان متعهد خویش آغاز به فعالیت نمود.

قرار که در صفحات قبلی هم در مورد اهداف این اداره معلومات داده شد، اداره ملی ستندرد برای رسیدن به این اهداف با وجود محدودیت منابع مالی و بشری توانست دستاورد های قابل ملاحظی در بخش های مختلف داشته باشد، هرچند فعالیت ها بنیادی بوده و کمتر در معرض دید عامه قرار دارد، اما بدون شک اساس فعالیت های هدفمند در آینده گذاشته شده، که عمده ترین آنها را می توان چنین یاد آوری کرد:

از آنجا که تکمیل اسناد تقنینی پیش زمینه هرگونه فعالیت عملی به شمار میرود، اداره ملی ستندرد این امر را در اولویت کاری خویش قرار داده و

- مسوده قانون ستندرد ملی

- مسوده قانون مترولوژی

- مسوده مقرر فعالیت اداره

- مسوده مقرر تفتیش و کنترول ذخایر و پمپ استیشن ها را ترتیب و به وزارت محترم عدلیه جهت طی مراحل بعدی گسیل داشته، از این جمله مسوده قانون ستندرد ملی طی مراحل گردیده و بعد از تأید کمیته قوانین به شورای وزیران ج.ا.ا افغانستان ارایه گردید، در قبال این مسوده های

امضای قرارداد تدارک لابراتوار پیشرفته برای آزمایش مواد نفتی در بندر حیرتان

کیفیت مواد نفتی در ماه سرطان ۱۳۸۷ که الی ختم سال پیش از یکهزار و دوصد نمونه تیل آزمایش گردید، که از این بابت مبلغ دو میلیون یکصد هزار افغانی عاید حاصله به حساب عواید دولت انتقال گردیده است.

- دسترسی به لابراتوارهای مواد نفتی در بندر حیرتان به تاریخ ۲۲ جدی ۱۳۸۷ و آغاز کنترل کیفیت مواد نفتی

- تثبیت و رد بیش از ۲۱۸۰۰۰ لیتر بی کیفیت بعد از تسلیم گیری امور مربوطه در بندر حیرتان به تاریخ ۲۲ جدی ۱۳۸۷ تا اکنون

- پروتوکول همکاری سه جانبه میان وزارت فواید عامه، فاکولته انجینیری

پوهنتون کابل و اداره ملی ستندرد استفاده از تسهیلات لابراتواری موجود برای کنترل کیفیت مواد ساختمانی وارداتی

- قرارداد تدارک لابراتوار پیشرفته جدید برای آزمایش مواد نفتی برای بندر حیرتان

- داوطلبی بین المللی برای تدارک لابراتوار های آزمایش مواد غذایی برای بنادر هرات و جلال آباد

- فراهم سازی زمینه آموزش کارمندان تخنیکی اداره اشتراک هشت تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در پروگرام آموزشی و بازدید از سازمان های ستندرد در ایالات متحده امریکا

- اشتراک شش تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در پروگرام های آموزشی مختلفه در کشور هندوستان

- تدویر پروگرام آموزشی برای ۱۴ تن از کارمندان تخنیکی در زمینه اساسات ستندرد ایزیشن توسط متخصصین سازمان ستندرد کشور دوست ترکیه به همکاری اداره انکشاف و همکاری کشور ترکیه (TICA) در کابل

- اشتراک دو تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در پروگرام آموزشی در بخش آزمایش نساجی و کنترل کیفیت برای مدت دو ماه در کشور هندوستان

- اشتراک سه تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در پروگرام آموزشی در بخش آزمایش کنترل کیفیت مواد نفتی برای مدت ۱۴ روز در کشور امارات متحده عربی

- اشتراک دو تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در جلسه ایکو برای مدت ۳ روز در کشور ایران

- اشتراک یک تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در پروگرام آموزشی در مورد

Assurance of Food Safety and Quality Control برای مدت ۴ ماه در کشور جاپان

- اشتراک یک تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در مورد

مترولوژی برای مدت ۳.۵ ماه در کشور هند - اشتراک یک تن از کارمندان اداره ملی ستندرد در مورد مترولوژی قانونی برای مدت ۱۵ روز در کشور چین - تدویر برنامه های آموزشی اداره و مدیریت توسط مربی داخلی اداره

به همین ترتیب در بخش تثبیت نورم مصارفاتی این اداره در ماه سرطان سال ۱۳۸۷ در اداره ملی ستندرد آغاز به فعالیت نمود:

بر اساس طرح جدید کسرات گاز مایع در مجموع (کسرات نگهداری، تخلیه و پرکاری ذخایر، وسایط و برخی اندکس ها چون کسرات مسیرراه، کسرات فروش پرچون و کسرات غیرطبیعی) از ۷ فیصد به ۵.۱۶ فیصد تقلیل یافته است که بر اساس ارقام موجود در یک سال معادل ۶۳۸۶۰۰۰۰ (شصت سه میلیون و هشت صد و شصت هزار) افغانی میگردد. یک رقم درشت می باشد در جهت جلو گیری از سوء استفاده و مؤثر از امکانات دست داشته می باشد.

تثبیت نورم مصرف مواد سوخت ۱۰۹ (یکصد و نه) نوع وسایط جدید الورود (نقلیه، دستگاه های ساختمانی و حفظ و مراقبت) که تثبیت نورم های جدید کاهش قابل ملاحظه در مصارف ادارات مختلفه دولتی و در مجموع صرفه جویی در مصارفات دولتی را به بار آورده. به گونه مثال تثبیت نورم جدید مصرف مواد سوخت دستگاه تولید اسفالت تره خیل در طول ساعات کاری یک روزه صرفه جوئی حدود ۵۷۶ لیتر و در ماه در حدود ۱۵ هزار لیتر دیزل را در پی داشت که هرگاه همین مقدار برای یک سال محاسبه گردد ارقام تقریبی ۱۵۰ الی ۲۰۰ هزار دالر امریکایی را بدست میدهد.

باید گفت این آغاز فعالیت است، اداره ملی ستندرد به مردم عزیز خویش وعده می دهد که با امکانات دست داشته استفاده مؤثر در جهت کنترل کیفیت امتعه وارداتی و تدوین، تطبیق و نظارت بر تطبیق ستندرد های ملی در کشور از هیچ نوع سعی و تلاش دریغ نخواهیم ورزید.

مشکلات ساختمانی در افغانستان

دیپلوم انجینیر نجیب الله اوژن

زیربنای رشد اقتصادی و اجتماعی هر کشور ارتباط مستقیم به ساختمان دارد. انکشاف در عرصه‌های مختلف بدون رشد متوازن و علمی ساختمان امکان پذیر نمی‌باشد. کشور ما که در مرحله بازسازی قرار دارد ایجاب می‌نماید تا بصورت جدی موضوع ساختمان مورد توجه، تحلیل و ارزیابی قرار گیرد.

ضرورت آنرا به میان می‌آورد تا به منظور اقتصاد و استحکام ساختمان‌ها مطالعات دقیق همه جانبه و وسیع صورت گیرد.

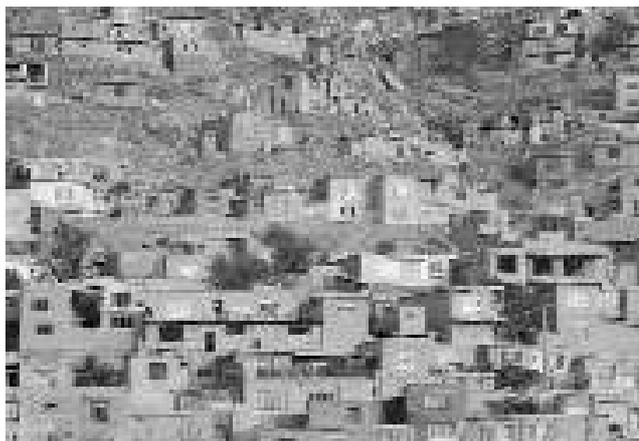
عدم موجودیت نرم و ستندرد، کنترول و مراقبت، علمی عدم دسترسی به تکنالوژی پیش رفته و مؤثر ساختمان، مواد ساختمانی ستندرد شده، کدرهای مجرب تخنیکی و بسا مسائل دیگر موضوعاتی اند که رول بارز و مستقیم را در مسائل ساختمان بازی می‌نماید که در هر بخش از صفحات بعدی مفصلاً مورد تحلیل و ارزیابی قرار خواهد گرفت.

کم ساختن وزن ساختمان، ارتجاعی ساختن نسبی ساختمان به منظور کاهش ضریب دینامیکیت، پائین آوردن مرکز ثقل ساختمان که قوای زلزله مستقیماً متناسب به آنها می‌باشد محدود ساختن خالیگاه (دروازه‌ها و کلکین‌ها) و تناسب آنها با دیوارهای که خالیگاه‌ها در آنها قرار دارند با در نظر داشت کیفیت خشت کاری و استفاده از رینگ‌های عمودی و افقی از چوب همه و همه مسائلی اند که در مقاوم ساختن ساختمان‌های امروز از طریق نرم و ستندرد توصیه می‌گردند و با ایجاد ساختمان‌ها در محلات خارج از ساحه تخریبات سیلاب‌ها در جاهای که محیط زیست را متضرر نسازد.

ولی آیا روند ساختمانی امروز در کشور چه حالت را به خود اختیار نموده است پس بیائید که مسائل امروزی ساختمانی کشور را نقادانه مورد بررسی قرار دهیم. قابل تذکر است که انتقادات مربوط به کدام شخص و یا کدام مرجعی مشخص نبوده اما همه دست اندرکاران رشته‌های تخنیکی در قبال مسائل

قبل از اینکه روی پرابل‌های ساختمانی و یا عوامل که پرابل‌های ساختمانی را به وجود می‌آورد صحبت نمایم بهتر خواهد بود تا لحظه‌ی روی مسایل عمده که در قبال ساختمان‌ها مؤثر می‌باشد، مکث نمود.

افغانستان کشوریست که بخش‌های اعظم آن روی یکی از کمر بندهای فعال سیستمیکی یا زلزله‌ی جهان قرار دارد. تاریخچه این پدیده طبیعی نمایانگر آنست که در دوره‌های مختلف زلزله‌های نهایت شدید در بعضی از مناطق روی داده است که می‌توان از زلزله پغمان که در حدود پنجمصد سال قبل واقع گردیده نام برد که شدت آن به اساس تخریبات که به جا مانده و از آن در بایرنامه تذکر یافته است، در حدود هشت بال تخمین شده می‌تواند و با شرایط جیولوجیکی، هایدرو جیولوجیکی و اقلیمی نهایت متفاوت کشور

ساختمانی مسؤولیت مشترک دارند.

میتودهای ساختمانی

ساختمان‌ها در کشور همین اکنون مطابق به شرایط ساختمانی حد اقل ۳۰ الی ۴۰ سال قبل ادامه دارد. تکنالوژی جدید کمتر و بصورت نهایت محدود در کشور راه یافته است در اعمار ساختمان‌ها از سیستم‌های کانکریت یکریخت استفاده به عمل می‌آید که در این صورت مدت ساختمانی طولانی، قیمت تمام شد بلند و ضایعات مواد ساختمانی بیشتر می‌گردد و از

دادن هر عنصر افقی بردارنده بدون ارتباط با عناصر بردارنده عمودی در شرایط زلزلی مجاز نمی‌باشد و استفاده از عناصر فلزی که اکنون در کابل جریان دارد شامل این مسئله می‌گردد.

مثلاً در شرایط زلزلی باید جابجایی‌ها یا گره‌های ساختمان‌های الاستیکیت لازم را دارد باشد.

در حالیکه در ساختمان‌های تحت اعمار از عناصر فلزی با گره‌های ولدنکی استفاده بعمل می‌آید که این خود سوال برانگیز و نامطمئن خواهد بود.

طرح‌های غیر مسؤولانه و نامطمئن:

امور طرح و دیزاین پروژه‌ها در کشور شکل فوق‌العاده پراکنده را به خود اختیار نموده است همه و همه مصروف امور طراحی در کشور می‌باشند نقشه‌های طرح شده از طرف هیچ مرجع کنترل‌کننده مورد بررسی قرار نمی‌گیرد. بناءً با در نظر داشت شرایط سسمولوژیکی هایدرولوژیکی و سایر

خصوصیات تخنیککی ادامه این پروسه برای کشور فاجعه بار به نظر می‌رسد.

مواد ساختمانی:

تولید مواد ساختمانی در مؤسسات تولیدی کشور تقریباً به رکود مواجه

جانب باعث ایجاد سیستم سخت ساختمانی و بلندرفتن قابلیت جذب انرژی در ساختمان گردیده که در نتیجه اقتصاد ساختمان را تحت سوال قرار می‌دهد.

در حالیکه بازسازی کشور ایجاب می‌نماید که پروسه اعمار ساختمان‌ها هرچه بیشتر کوتاه‌تر گردد که اینک توجه شما را به چند نمونه از تکنالوژی جدید ساختمانی که اسناد آن به دسترس قرار دارد از جمله هزاران سیستم‌های جدید جلب می‌نمائیم.

تورید تکنالوژی‌های جدید ساختمانی در کشور بدون مطالعات عمیق و همه‌جانبه و بررسی آنها نظر به شرایط محیطی افغانستان مشکلات دیگری را به مشکلات موجود امور ساختمانی خواهد افزود.

همین اکنون امور ساختمانی کشور بیرحمانه مورد تهاجم قرار گرفته است، یکتعداد از دستگاه‌های ساختمانی و یا افراد و اشخاص مختلف به تورید و تولید بعضی از تکنالوژی‌های که در سایر کشورها مورد استفاده قرار دارد مبادرت می‌ورزند. حالانکه ما خواهان ایجاد تکنالوژی‌های جدید که با شرایط اقلیمی محیطی و محلی خود ما مطابقت داشته باشد، می‌باشیم.

ولی اگر سرازیر شدن بعضی از سیستم‌ها در کشور بدون مطالعه و بررسی صورت گیرد نتایج مطلوب از آن بدست نخواهد آمد طور مثال استفاده از گادرهای فلزی با پوشش‌های تدری خستی که همین اکنون به پیمانانه وسیع مورد استفاده قرار می‌گیرد روی دلایل ذیل پیامدهای نامطمئن را در قبال خواهد داشت.

اولاً گادرهای فلزی که به کار می‌رود دارای مشخصات معین نبوده و از جانب دیگر بصورت تخنیککی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد مثلاً گادرها بصورت آزاد روی دیوارها قرار داده می‌شوند، در حالیکه حتی در تعمیراتی با پوشش‌های چوبی از زمان‌های خیلی قدیم از کتیبه‌ها استفاده به عمل می‌آمد.

موجودیت این کتیبه‌ها استحکام ساختمان رادر مقابل قوای افقی زلزله تا حدود زیاد با ایجاد کار مشترک عناصر افقی و عمودی تأمین می‌نماید و قرار

گردیده است. ما اکنون به بهسازی و بازسازی های بعضی از پروژه های عاجل آغاز نموده ایم، بازسازی تا الحال به سطح کشور آغاز نگردیده و وسعت

پروژه بازسازی نمی توان صرفاً روی مواد ساختمانی وارداتی اتکا نمود چه مواد متذکره از نگاه قیمت و کیفیت نمی تواند نیازمندی های دورنمایی ما را مرفوع سازد.

متأسفانه مارکیت های مواد ساختمانی کشور به مارکیت های اموال بی کیفیت کشورهای همسایه تبدیل گردیده است که این موضوع انجیران رشته های تخنیکی را به تردد امور ساختمانی مواجه ساخته است از یکطرف که استحکام ساختمان را نمی توان تضمین نمود و از طرف دیگر طراحان مجبور اند که از ضرایب اطمینان بزرگتر استفاده نمایند، که در نتیجه پروژه های معمولاً نامطمئن و غیر اقتصادی طرح و دیزاین می گردند.

نورم ها و ستندرها ::

انجیران همین اکنون از نورم های مختلف کشورهای مختلف استفاده می نمایند و گاهی دیده می شود که طراحان در یک پروژه مشخص از نورم های مختلف استفاده نمود که کارکنترول و بررسی پروژه را به مشکل مواجه می سازند، زیرا اگر حادثه در یک ساختمان بوجود می آید بایست مطابق یک مقرره و یا نورم معین مورد ارزیابی قرار بگیرد، در حالیکه چنین امکانی وجود ندارد. نورم ها و ستندرها در امورات ساختمانی حیثیت قانون را دارا می باشد پس اگر قانونی وجود نداشته باشد مجرم هم وجود نخواهد داشت.

عدم موجودیت و ستندرها دست همه را در امور طراحی باز گذاشته تا بدون وا همه از فردا به امور طرح و دیزاین و یا امور ساختمان اقدام نمایند.

چنانچه تمام کوچه ها و پس کوچه های شهرها را لوحه های دفترهای ساختمانی و انجیری احتوا نموده است.

کنترول امور ساختمانی:

امور ساختمانی تقریباً از کنترول خارج گردیده است کمپنی های خارجی بدون مکلفیت های بعدی به طرح دیزاین و اعمار پروژه ها به اساس قرارداد های نامطمئن و نا مکمل پرداخته و حتی دیده شده که بعضی قراردادیها با بدست آوردن اقساط ابتدائی کشور را ترک نموده و یا بسا اگر حادثه در جریان ساختمان بوجود آمده است هیچگونه مراجع حقوقی تخنیکی مسئول وجود ندارد تا موضوع را پیگیری نماید طور مثال فروریختن شفاخانه جمهوریت

اگر مورد ارزیابی قرار گیرد عامل اصلی آنرا عدم کنترول امور ساختمانی و طرح پلانهای تقویتی بدون مطالعات و بررسی نقشه های قبلی تشکیل می دهد چه پروژه ساز بدون اخذ موافقات مربوط و مطالعه تاریخچه پروژه به بازسازی اقدام و نتیجه آنرا همه مشاهده نمودیم.

اگر پروژه بدین شکل ادامه یابد ناگزیر منتظر حادثات دلخراش تری از آن خواهیم بود. در این جا می خواهیم به یک موضوع دیگر اشاره نمایم که آن عبارت از ساختمان های صدمه دیده در شهر ما است که همه مسؤولین از کنار آنها می گذرند.

ساختمان ها در حالت نهایت خطرناک قرار دارند و در بعضی از آنها افراد و قسماً فامیل ها زنده گی دارند. جالبتر آنست که حتی در منازل تحتانی آنها همین اکنون ساعات تجارتنی فعال است. لهذا هرگاه زلزله بالاتر از شش بال که امکان وقوع آن هر لحظه موجود است به میان آید مسؤول در آن حالت کی خواهد بود؟

دستگاه های ساختمانی در کشور ::

عدم توجه به دستگاه ساختمانی داخلی و صنف بندی آن نظر به امکانات و وسایل، زمینه آنرا مساعد ساخته که ساختمان های بدون کیفیت بالخصوص در ساحه ساختمان های دولتی اعمار گردد که هنوز دوره استفاده وی آنها آغاز نیافته که به ترمیم یا احیای مجدد آنها ضرورت احساس می گردد. مثال های آنرا در همه ساحات به وضاحت می توان مشاهده نمود. از طرف دیگر بعضی

دستگاه ها نسبی مجهز که وجود دارند لکن توسعه و رشد آنها نسبت عدم موجودیت یک مقرره معین ساختمانی وجود ندارد، لهذا در جریان آفرگیری صرفاً پائینترین قیمت ها معیار قضاوت قرار می گیرد. پس برنده داوطلبی دستگاهی اند که به همه مسائل وارد هستند به استثنای ساختمان.

این موضوع سبب گردیده است که بعضی دستگاه های ساختمانی که نه تنها برای اهداف مالی بلکه روی انگیزه سهمگیری در اعمار مجدد افغانستان به میان آمده، نتوانند انکشاف نمایند. به عقیده من در مرحله کنونی ضرورت است تا دستگاه های ساختمانی داخلی طوری انکشاف و تقویه یابند تا بتوانند در داوطلبی های پروژه های بزرگ در رقابت با دستگاه های خارجی قرار گیرند در غیر آن مقدار هنگفت اسعار سالانه توسط دستگاه های خارجی به خارج از کشور انتقال و دستگاه های بیرونی همچنان بی رقیب خواهند ماند و آفرهای دلخواه خویش را بر ما خواهند قبولاند.

اثرات تیل بالای محیط زیست

ترجمه و ترتیب: عزت الله صدیقی*

انکشاف تکنالوژی که باعث تغییر محیط زیست شده است یک فکتور می‌باشد.

اهمیت دولت‌های مدرن زمینه رشد اقتصاد فکتور عاری از اهمیت بالای تغییر محیط زیست نیست بلکه تمام این روش‌ها و تمایلات باهم وابسته بوده که یکی با دیگر کمک و همکاری می‌نمایند. پس این تمایلات و روش‌های رشد یافته ارتباطات جدیدی را بین بشریت و دیگر ساکنین روی زمین تحکیم بخشیده است.

بدین ترتیب انسان و پیشینیان آنها صدها هزار سال قبل بطور عمدی و ناگهانی محیط زیست خویش را تغییر داده‌اند. اما در این اواخر تحت کنترل آوردن تیل‌های فوسیلی تمام تغییرات هوا، آب، خاک، نباتات و حیوانات را متأثر ساخته است.

با تجهیز وسایل با تیل‌های فوسیلی، انسان‌ها محیط زیست خود را نسبت به زمان‌های گذشته به اشکال مختلف تغییر داده‌اند. بطور مثال با انداختن یا ریختن مواد نفتی محلات طبیعی و زنده‌گی حیوانات وحشی متضرر شده و از بین می‌رود. همچنان مردم توانسته‌اند که تقریباً یک تغییری در محیط زیست بطور سریع از طریق سرعت بخشیدن فعالیت‌های قبلی‌شان مانند قطع درختان جنگلات به بار بیاورند.

منابع تیل‌های فوسیلی

تیل‌های فوسیلی شامل ذغال، گاز طبیعی و پترولیوم (نفت و نفت خام) است که تماماً بقایای جامد و مایع تجمع میلیون‌ها سال قبل حیوانات و نباتات پوسیده شده است. بناءً براین زمانی که تیل‌های فوسیلی حریق شوند انرژی کیمیاوی آنها به انرژی حرارتی تبدیل شده و به واسطه وسایل ماشینی مانند انجن‌ها و توربین‌ها به انرژی میخانیکی و برقی مبدل می‌گردد.

ذغال در اوایل یک تیل مهم صنعتی در قرون ۱۱ - ۱۲ در چین بود که صنعت آهن مقادیر زیاد آنرا استعمال می‌کرد. اولین استفاده از ذغال منحصت ماده سوخت در خانه‌ها در قرن ۱۶ در لندن شروع گردید. در هنگام انقلاب صنعتی در قرن ۱۸ ذغال یک ماده سوخت کلیدی در صنعت

در بیشتر از دو قرن گذشته فعالیت‌های بشریت ترکیب کیمیاوی آب و هوای زمین را تغییر داده است. بر علاوه آن در ساختمان یا سیمای زمین و زنده‌گی روی آن نیز تغییرات وارد نموده است.

سوال در اینجاست که چرا این چنین تغییرات و تحولات وسیع در زمین رونما گردیده است؟

دلایل زیاد و مغلط وجود دارد. اما یک تأثیر عمده یقیناً از تیل‌های فوسیلی است که برای انرژی زیاد و نفوس زیاد نسبت به قبل مهیا است.

انسان‌ها در سال ۱۹۹۰ نسبت به سال ۱۸۰۰ تقریباً ۸۰ مرتبه انرژی بیشتر استفاده می‌کردند که بیشتر این مقدار انرژی از تیل‌های فوسیلی بدست می‌آید. مهیا بودن و استعمال این منبع جدید انرژی انسان‌ها را وادار نموده تا بیشتر تولید کنند و بیشتر مصرف نمایند.

این منبع انرژی بطور غیر مستقیم باعث افزایش سریع نفوس شده که انسان‌ها وسایل مؤثر زراعتی مانند زمین یا مزرعه میکانیزه شده که به استعمال تیل‌های فوسیلی نیازمند است، انکشاف داده است. تخنیک‌های اصلاح شده زراعتی در تهیه مواد غذایی که رشد نفوس را پرورش داده افزایش آورده است. در اواخر سال ۱۹۹۰ نفوس انسان‌ها تقریباً شش برابر سال ۱۸۰۰ بود. بناءً تغییرات و تحولات وسیع که در محیط زیست رونما شده فکتورهای دیگری نیز در آن شامل است. شهری شدن سریع نیز مانند تغییر در سیر

برای گردش اکثر انجن های بخار شد. ذغال ماده سوخت فوسیلی ابتدائی بود، تا اینکه در اواسط قرن ۲۰ نفت جانشین آن شده و انتخاب صنعت، ترانسپورت و دیگر ساحات گردید. حفاری های عمیق برای بدست آوردن نفت در سال ۱۸۵۹ در پنسلوانیای غربی ترویج شد و ساحات وسیع نفتی برای اولین بار در سال ۱۹۰۱ در ساحه جنوب شرقی تکزاس به بهره برداری سپرده شد. همچنان بزرگترین ساحات نفتی دنیا در سال های ۱۹۴۰ در عربستان سعودی و در سال های ۱۹۶۰ در سایبریا به دسترس قرار گرفت. پس حالا سوال خلق می شود که چرا نفت جایگاه ذغال سنگ را گرفت؟

نفت نسبت به ذغال دارای فواید و خوبی های زیادی می باشد، نفت نسبت به ذغال بسیار مؤثر است و انرژی زیادی از آن در فی واحد حجم حاصل می شود. نفت به تناسب ذغال محیط را کمتر آلوده ساخته و در ماشین های خورد بهتر کار می کند، اگر چه نفت به مقایسه ذغال آنقدر فراوان نیست اما با آنهم اگر از نفت به آهستگی و تدریجی استفاده شود ذخایر زیاد ذغال باقی خواهد ماند.

آلودگی کنونی هوا

قسمت زیاد طبقه خارجی زمین را اتموسفیر آزاد که محیط زنده گی موجودات است، تشکیل می دهد و متشکل از گازاتیست که اطراف کره زمین را احاطه کرده است.

اتموسفیر دارای یک لایه نازکی بنام اوزون است این لایه زنده گی تمام موجودات روی زمین را از تأثیر شعاع مضر ماورای بنفش آفتاب محافظت می کند. طی تاریخ بشریت، انسان ها تأثیر کمی بالای محیط زیست داشته اند، آنها در طول هزارها سال گذشته از نباتات به حیث مواد سوخت استفاده می کردند که باعث ملوث شدن متناوب هوا می شد (در زمانه های قدیم ذوب مواد معدنی مانند سنگ میس که ذرات فلزی از آن آزاد شده در اتموسفیر از سواحل مدیترانه الی مناطق گرینلند پراکنده می شد، اما با انکشاف مواد سوخت فوسیلی آلودگی هوا تشدید یافته برای بشریت مشکلات زیادی را به بار آورده است).

قبل از توسعه مواد سوخت فوسیلی، هوای ساحات شهری نسبت به فضای ساحات اطراف بنا بر تمرکز احتراق زیاد در شهرها بیشتر متأثر و ملوث شده است. ساکنین مناطق سرد نشین شهری بخاطر گرم کردن منازل شان از چوب استفاده می نمودند، اما این منبع احتراق زودتر تمام می شد. با استفاده زیاد از چوب قیمت آن بالا رفته و مردم استفاده از چوب را برای گرم نمودن خانه ها کمتر نمودند. اولین شهری که این مشکل را مرفوع نمود، لندن بود که ساکنین و اهالی آن برای گرم کردن خانه ها از ذغال استفاده می کردند. در سال های ۱۸۰۰ از نیم میلیون دودکش، دود و خاکستر، دوده ذغال سنگ و سلفردای اکساید به فضای لندن منتشر می گردید.

با انکشاف ماشین های بخار در قرن ۱۸ ذغال مورد استفاده صنعت قرار

گرفت. در نتیجه رشد انقلاب صنعتی باعث افزایش ماشین های بخار، کوره ها و همچنان آلودگی بیشتر هوا گردید و آسمان های مناطق صنعتی بریتانیا، بلجیم، جرمنی و ایالات متحده امریکا تاریک شد. شهرهایی که پیوسته با انرژی صنایع ثقیل اند، فضای شان پوشیده از دود و در سلفردای اکساید شستشو می شوند. پنسلوانیا یکی از عمده ترین شهرهای صنعتی ایالات متحده امریکا در آن زمان به مثل دوزخ سر پریده بود. استفاده ذغال در بعضی از صنایع آنقدر زیاد بود که آسمان تمام مناطق را ملوث نموده بود. مثال این حالت منطقه رور جرمنی و اطراف هانشین در نزدیکی اوساکای جاپان است.

کنترول مقدم آلودگی هوا

تلاشها برای کاهش دود تا سال ۱۹۴۰ غیر مؤثر بود و ساکنین مناطق شهرهای صنعتی از پیامدهای هوای آلوده از زنده گی شان رنج می بردند. در عصر ویکتوریا در انگلند سطح تمام خانه ها روز دو مرتبه از باعث گرد و خاک پاک کاری و حفاظت می شد. ساکنین و اهالی شهرهای صنعتی گواهی می دادند که درختان کاج و حیات وحش در اینجا از سبب بلند بودن میزان سلفردای اکساید در هوا کاملاً از بین رفته است. این مردم از میزان بالای امراض سینه و بغل و برانشیت نسبت به نیاکان و اجداد شان که در گذشته ها زنده گی داشتند رنج و تکلیف را متحمل می شدند.

بعد از سال ۱۹۴۰ رهبران شهرها و مناطق صنعتی گرد هم آمدند تا میزان آلودگی هوا را باعث استفاده از ذغال سنگ کاهش دهند. اولین شهر جهان که در صدر برنامه های کاری خود، کاهش دود را قرار داده بود شهر St. Louis, Missouri بود. به تعقیب آن شهر پتسبورگ و غیره شهرهای امریکا بود که تا سال های ۱۹۵۰-۱۹۴۰ ادامه داشت.

بعداً لندن گام های مؤثری در اواسط ۱۹۵۰ برداشت، که یک دود کشنده و

تند، بحران آلودگی دسمبر ۱۹۵۲ را به بار آورد و حیات ۴۰۰۰ نفر را گرفت. در سال ۱۹۶۰ جرمنی و جاپان گام‌های درکاهش دود با استفاده از دودکش‌های طویل، که به شکل فلتر و پاکن بود برداشته و همچنان بدیل‌های سوختی را به عوض ذغال سنگ تهیه نمودند.

با وجود اینکه عملیه کاهش دود ادامه داشت، با آنهم شهرها با مشکلات مغلق و جدیدی آلوده‌گی هوا مواجه شدند. که دود موتورها نیز معمول شد، اول در ایالات متحده امریکا در سال‌های ۱۹۲۰ و بعداً در اروپای غربی و جاپان بین سال‌های ۱۹۵۰-۱۹۶۰ که دود از سلنسر موتورها خارج شده و به هوای آزاد

می‌آید.

افزایش میزان CO₂ در اتموسفر بعد از سال ۱۸۵۰، که پیامد سوختاندن تیل‌های فوسیلی بود باعث تحکیم پروسه نگهداشتن حرارت آفتاب در هوای آزاد شد. نگهداشتن حرارت در هوای آزاد باعث افزایش CO₂ شده که سبب تهدید گرم شدن جهانی هوا شده و در نهایت امر درجه حرارت اقلیم کره زمین را بلند برده است. امروز تهدید دیگری برای اتموسفر مواد کیمیاوی بنام کلرو فلورو کاربن (Cloro Floro Carbon) یا گازات CFC می‌شوند که در سال ۱۹۳۰ شناخته شدند و به پیمانیه وسیع بعد از ۱۹۵۰ در صنایع برای سرد کننده‌ها استفاده می‌شد. زمانیکه گازات CFC به طبقه ستراتوسفر جو صعود می‌کند، در آنجا باعث نازک شدن لایه اوزون O₃ می‌شود، لایه اوزون طبقت است که از نزول شعاعات مضر ماورای بنفش آفتاب به سطح زمین جلوگیری می‌کند.

اتموسفر مانند دود، دودکش‌های فابریکات صنعتی ملحق شده و باعث آلودگی و کثیف شدن هوا می‌گردید. دود خارج شده متشکل از گازاتی CO₂, NO_x, Pb است.

فعالیت وسایط یکجا با صنایع جدید از قبیل صنعت پتروشیمی پروسه آلوده‌گی هوا را بازهم به سطح جهانی مغلق و شدید نموده است. گرد و غبارهای فوتو کیمیاوی که در نتیجه اثرات شعاع آفتاب بالای عناصر خارج شده از وسایط ایجاد می‌شود تهدید بزرگ را برای صحت شهروندان به بار آورده است.

خرابترین دودی که به سطح جهانی با شعاع آفتاب آمیخته شد در شهرهای مزدحم مانند آتن در یونان، بنکاک در تایلند و لاس انجلس در کالیفورنیا بود.

برعلاوه مشکلات آلوده‌گی محلی و منطقوی، در اواخر قرن بیستم فعالیت انسان‌ها پیشرفت نمود که اینهم یک فکتور در تغییر اتموسفر به حساب

گزارش مختصر از پروگرام های آموزشی کارمندان اداره ملی ستندرد

- پروگرام آموزشی و بازدید از ادارات ستندرد، در بخش ستندرد سازی، سر تیفیکیشن، اعتبار دهی یا Accreditation باز دید از لابرتوار ها و مارکیت های مواد در ماه جولای ۲۰۰۸. در کشور ایالات متحده امریکا شهر واشنگتن دی سی به همکاری و کمک مالی اداره انکشاف تجارت ایالات متحده امریکا یا USTDA .

- پروگرام آموزشی آزمایشات منسوجات و کنترل کیفیت پروسه های کاری در بخش های مختلف نساجی به کمک تکنالوجی معاصر و تست های نساجی در ماه اکتوبر ۲۰۰۸ در شهر کیمبتور کشور هند.

- پروگرام آموزشی در بخش ستندرد سازی، کنترل کیفیت، اعتبار دهی یا Accreditation ، صدور سرتیفیکیت، در ماه دسمبر ۲۰۰۸ توسط متخصصین ستندرد سازی اداره ستندرد جمهوری ترکیه به کمک مالی و همکاری اداره انکشاف همکاری جمهوری ترکیه (TICA) در افغانستان .

از اینکه ستندرد یک تجربه کاملا جدید در افغانستان می باشد و نیاز به متخصصین مسلکی دارد، بدین ملحوظ اداره ملی ستندرد جهت ارتقای ظرفیت مسلکی کارمندان خویش پروگرام های آموزشی در داخل و خارج از کشور به کمک و همکاری بعضی موسسات خارجی و کشورهای ذیعلاقه ترتیب، تنظیم و اشتراک نموده است، که از آن جمله می توان:

- پروگرام آموزشی در بخش آزمایش مواد نفتی به در ماه جولای ۲۰۰۶ در کشور امارات متحده عربی (دوبی و شارجه) به کمک مالی UNIDO .

- برنامه آموزشی اساسات مترولوژی قانونی و بازدید از فابریکات و مؤسسات تولیدی، کشور هند به مدت ۵ ماه که از دسامبر ۲۰۰۶ الی اپریل ۲۰۰۷ به کمک تخنیکی و مالی UNIDO .

- پروگرام آموزشی در مورد Life Cycle Assessment و 14000 ISO در ماه جنوری ۲۰۰۷ از طرف ISO در کشور هند (دهلی نو).

- پروگرام آموزشی در مورد ASSURANCE of FOOD SAFETY AND QUALITY CONTROL در ماه اگست ۲۰۰۷ در کشور جاپان.

- سیمینار آموزشی مترولوژی و ستندرد برای مامورین ادارات ستندرد کشور های در حال توسعه در ماه سپتامبر ۲۰۰۷ در شهر های بیجینگ و نایجین به کمک مالی جمهوری مردم چین.

نمای از حالت قبلی دروازه ورودی اداره

نمای از حالت فعلی دروازه ورودی اداره

نمای قبلی از دهلیز اداره

نمای از حالت فعلی دهلیز اداره

تصویری از فعالیت کارمندان با امکانات محدود

تصویری از مراسم تسلیم گیری لابرتوار مواد نفتی در بندر حیرتان

نمای از حالت قبلی دفتر مقام ریاست عمومی اداره

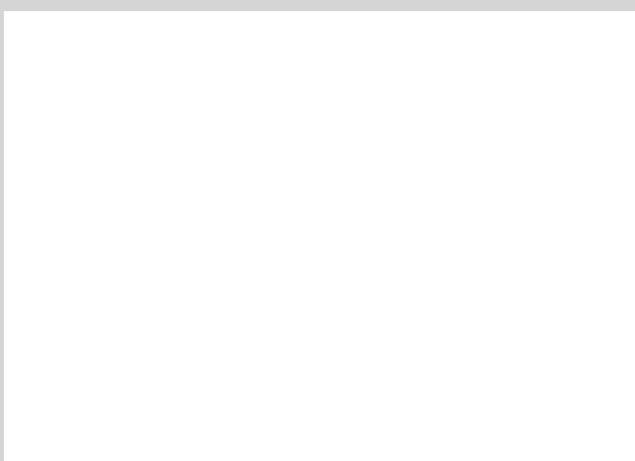
نمای از حالت فعلی دفتر مقام ریاست عمومی اداره

تصویری از جلسه در اتاق

تصویری از تدویر جلسه در اتاق کنفرانس

تصویری از جلسه در اتاق

تصویری از تدویر جلسه در اتاق کنفرانس

نمای از حالت قبلی اداره ملی ستندرد

نمای از حالت فعلی اداره ملی ستندرد

تصویری از جلسه دفاع بودجه اداره ملی ستندرد

نمای از حالت قبلی اتاق کنفرانس

تصویری از افتتاح لابرتوار در مواد نفتی در مرکز

تصویری از مراسم تسلیم گیری لابرتوار مواد نفتی در بندر حیرتان

رییس اداره ملی ستندرد همراه با سکرتر جنرال آیسو در سی و یکمین اجلاس بین المللی آیسو در شهر دوبی

رییس اداره ملی ستندرد همراه با سفیر مصر مقیم در افغانستان

تصویری از پروگرام آموزشی ستندرد سازی در اداره ستندرد ملی به همکاری اداره ستندرد کشور ترکیه

تصویری از پروگرام آموزشی ستندرد سازی به همکاری اداره ستندرد کشور ایالات متحده امریکا

جریان امضاء موافقتنامه فی مابین کمیسیون محترم اصلاحات اداری و خدمات ملکی و اداره ملی ستندرد

ملاقات رییس عمومی اداره ملی ستندرد با رییس هیئات عامل اتاق های تجارت و صنایع و معاون هیئات عامل اتاق های تجارت و صنایع

د ډاکټر محمد وکیل رحيمي د افغانستان د ستندرد ملي خپلواکې ادارې (انسا) د خوراکی توکو د ستندرد د مدیر لنډه پيژندنه

د ۲۰۰۴ کال څخه تر ۲۰۰۵ عيسوي کال پورې يې د لنډې مودې لپاره د Hopkins John د ادارې سره چه په افغانستان کې خلکو ته د عامې روغتيا د وزارت د روغتيايي خدمتونو د عرضه کولو په سروې کار کوي د روزونکو د استاد يا Master trainer په توگه او د ختيځ بيا

رغونې يا KOR د ادارې سره د نشه اي توکو د عامې خبرتيا په پروگرام کې د روزنيز کوارډيناتور (Training Coordinator) په حيث دنده سرته رسولې ده.

بالاخره د ۲۰۰۵ عيسوي کال د اگست په مياشت کې يې د افغانستان د ستندرد د ملي خپلواکې ادارې سره لمرې د انگليسي ژبې د ژباړونکې په توگه په کار پيل وکړ چه د تخنيکي او اداري سندو د ژباړې دنده يې په غاړه درلودله او وروسته د يو کال څخه د ادارې په لزوم ديد سره د همدې ادارې د خوراکی توکو د ستندرد د مدير په توگه وټاکل شو چه د خوراکی توکو د ستندردو د مسودو جوړول او نور خوراکی توکو ته اړوند کارونو سرته رسولې. سر بيره د تخنيکي کارو تر څنگ يې د ادارې د نورو کارونو په تر سره کولو کې د خپلو نورو همکارانو او ملگرو سره يو ځای فعاله برخه اخستې ده چه له دې جملې څخه کولای شو د لاندینو کارونو يادونه وکړو:

- د ادارې د تشکيل او بودجې جوړول
- د اداري اصلاحاتو او ملکي خدماتو په پروسه کې د افغانستان د ستندرد د ملي ادارې (انسا) د شموليت پروسه
- د عامې روغتيا د وزارت د روغتونو او روغتيايي مرکزونو د استهلاکي او مصرفي نورمونو په تشيبتولو کې د ماليې او عامې روغتيا د وزارتونو د نماينده گانو سره يوځای د انسا د ادارې د غړي په توگه يې په برياليتوب سره دا پروسه سرته ورسوله.
په پای کې کولای شو د هغه کورسونو او ورکشاپونو څخه يادونه وکړو چه نوموړي پکښې گډون کړي:

۱. د روزونکو د روزني کورس يا (Training of Trainers - ToT) د ابن سینا په اداره کې، کابل - افغانستان
۲. يو اونيز کورس د Project Planning and Proposal Writing په اړه د ا.ا.ي.ت.م د په اداره کې، کابل - افغانستان.
۳. روزنيز ورکشاپ د harm reduction program in Afghanistan د Capacity building په اړه د ختيځ بيا رغونې په اداره کې، کابل - افغانستان.
۴. يو مياشتني ورکشاپ د Survey and Training Methodology په اړه د John Hopkins په اداره کې، کابل - افغانستان.
۵. د متخصصينو گروپي ميتينگ د Trade Capacity Building په اړه، تهران - ايران ۱۸-۱۹ د ډسمبر ۲۰۰۷ عيسوي کال.

محمد وکیل (رحيمي) د فقير محمد زوی د ۱۳۴۰ هجري لمريز کال د جوزا په مياشت کې د ننگرهار ولايت د چپرهار د ولسوالۍ په غزو کلي کې په يوه متدينه کورنۍ کې زيږيدلی دی.
لومړنی او منځنی زده کړې يې د ننگرهار او کابل په ښارونو کې په بريالۍ توگه سرته رسولی دی او بالاخره په ۱۳۵۷ کال د ننگرهار د ولايت د خوگياڼيو د ولسوالۍ د ملکيار هوتک د ليسې څخه په اعلى درجه فارغ شو.

په همدې کال کې د کانکور د آزمويښي له ليارې د وخت د حکومت له خوا پخواني شوروي اتحاد اوکراين ايالت ته د لوړو زده کړو لپاره ولېږل شو او د اوکراين ايالت د دنسک د ښار د طب په دولتي انستيتوت کې د ستوماتولوژي په فاکولته کې په زده کړه بوخت شو.
په ۱۹۸۵ عيسوي کال کې يې د نوموړي انستيتوت د ستوماتولوژي د فاکولتې څخه د طبابت ډيپلوم تر لاسه او خپل گران هېواد افغانستان ته د خپلو جنگ ځپلو او بې وزلو خلکو د خدمت لپاره راستون شو. په همدې کال کې د افغانستان د کار او ټولنيزو چارو د وزارت له خوا د کورنيو چارو وزارت ته د دندې لپاره وروپېژندل شو.
د کورنيو چارو په وزارت کې د اړوندې ادارې له خوا د کابل د هوايي ډگر په کلينیک کې د ډاکټر په توگه په دنده وگمارل شو. د دوو کلونو په د ننه کې د شرايطو او امکاناتو په برابرېدو سره يې تصميم ونيو چه د روسيې ښکېلاک ځواک پر ضد د خپلو مهاجرو او مجاهدو وروپو په چوپړ کې اوسي. هماغه وه چې د هجرت لاره يې خپله کړه او د غرونو له لارې يې د خپلو مجاهدو وروپو په ملتيا د پاکستان خاورې ته په ۱۹۸۷ عيسوي کال کې مهاجر شو. د يو څه بيکارۍ وروسته پدې بريالۍ شو چې د پاکستان په پيښور ښار کې د RADA د موسسې له خوا چې د بيا رغونې او په روغتيايي چارو بوخته وه د ډاکټر په حيث په دنده وگمارل شو. د ناروغانو د تشخيص او درملنې سربيره يې د دې موسسې په روزنيز مرکز کې د مسوول په حيث وټاکل شو. پدې روزنيز مرکز کې يې په سلگونو تنه روغتيايي کارکوونکو ته لمرنۍ روغتيايي مرستې د جهاد په سنگر کې مجاهدينو ته د خدمت په موخه په نظري او عملي توگه ورزده کړې او د جهاد د بريالۍ کېدو پورې د خپلو مجاهدو او بې وزلو وروپو په چوپړ کې په نه ستړي کېدونکي ډول خپلې مقدسې دندې سرته ورسولې. تر ۲۰۰۰ عيسوي کال پورې په همدې موسسه کې په دنده بوخت وه چه بالاخره د موسسې د مالي ستونزو په وجه يې د نوموړي موسسې سره خپله دنده پای ته ورسوله.

په ۲۰۰۰ عيسوي کال کې د (Health Net International - HNI) له خوا د ننگرهار ولايت د غني خيلو د ولسوالۍ په روغتون کې د ستوماتولوژي د څانگې د مسوول په حيث په دنده وگمارل شو او د ۲۰۰۳ عيسوي کال تر پايه پورې هلته پاتې شو.
د ۲۰۰۳ عيسوي کال څخه يې د ابن سینا د ادارې سره چه مرکزي دفتر يې په کابل کې دي په کار پيل وکړ او د غاښونو د روغتيايي پروگرام د مدير او کوارډيناتور په توگه يې تر ۲۰۰۴ عيسوي کال پورې خپله دنده سرته ورسوله. پدې موده کې يې د ابن سینا اړوندو کلينيکونو ته چه د افغانستان په مختلفو برخو کې پراته وه سفرونه درلودل او اړوندو روغتيايي کارکوونکو ته يې لازمي مسلکې ښوونې او زده کړې کولې.

مترولوژی (اندازه گیری)

تهیه کننده: انجینیر محمد رضا خادمی

اندازه‌گیری، اندازه‌گیری آلات و روشهای اندازه‌گیری است. یکی از خاصیت‌های برجسته و مهم در مترولوژی قانونی قابلیت تکرار پذیر (Traceability) است و عبارت از خاصیتی است که نتیجه اندازه‌گیری ارزش یا مقدار استاندارد در ارتباط به مواد مرجع را نشان می‌دهد. معمولاً تمام استانداردهای ملی و بین‌المللی از طریق یک ارتباط بسیار محکم مقایسوی با تمام داشته‌ها و یافته‌های علمی از تمام کشورها به وجود می‌آیند. فعالیت‌های مترولوژی قانونی توسط سازمان یا اداره‌ای قانونی که در هر کشور وجود دارد تعیین و تنظیم می‌گردد.

مترولوژی علمی (Scientific Metrology) بخشی از مترولوژی است که ساحه کاری آن استانداردهای ملی اندازه‌گیری می‌باشد که از ضرورت‌های اولیه در کشور است. همچنین این قسمت از مترولوژی به عنوان پیش زمینه‌ساز برای انکشاف شاخه‌های دیگر مترولوژی از قبیل تکنالوژی جدید و همچنین توسعه سایر علوم در تمام بخشها می‌باشد.

مترولوژی در برگیرنده بخشهای ذیل است::

- تیوری اندازه‌گیری و محاسبه
- واحدهای اندازه‌گیری و درک درست اندازه فیزیکی آنها
- پروسس و دستورکار یا پروسیجر اندازه‌گیری
- مشخصات و خصوصیات آلات اندازه‌گیری

نقش مترولوژی در زنده‌گی مردم

نقش این علم در زنده‌گی مردم کاملاً آشکار است هرگاه وسایل و آلات اندازه‌گیری از قبیل ترازوها یا سنگ‌های وزنه و یا هر وسیله‌ای که در کمیت یک کالا نقش دارد بر اساس قانون مترولوژی عیار شده باشد هر فرد به اندازه پولی که پرداخت می‌کند همان مقدار کالا یا جنس را در بدل آن دریافت می‌کند.

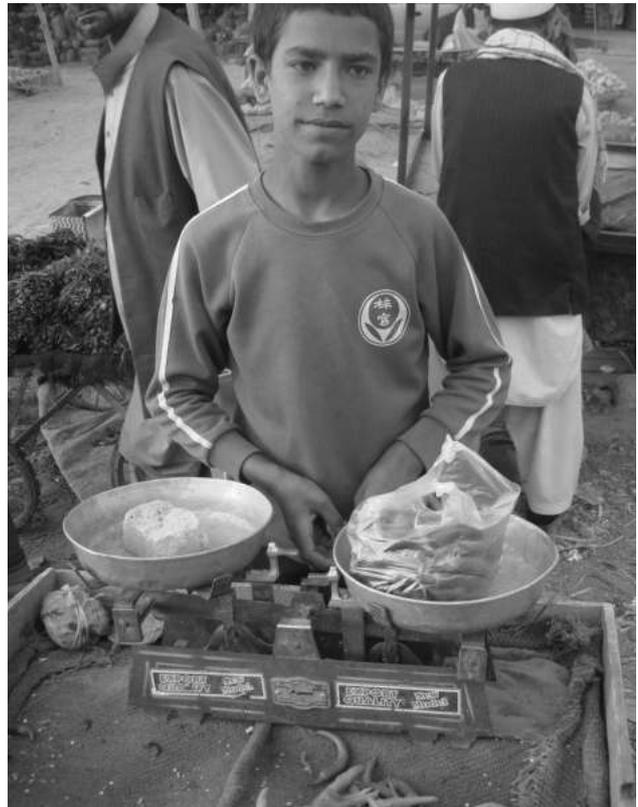
فعالیت‌های بخش مترولوژی اداره مستقل ملی استاندارد افغانستان:

بخش مترولوژی اداره مستقل ملی استاندارد افغانستان تاکنون اقدام به تهیه و گردآوری مسوده‌های استاندارد در بخشهای ذیل نموده است:

۱- مسوده استاندارد سنگهای وزنه متوازی السطوح:

این مسوده برای تعیین و تنظیم سنگهای تولیدی و تورییدی بر اساس استانداردهای قبول شده بین‌المللی تهیه گردیده است و بر اساس این استانداردها می‌توان عیار بودن یا نبودن این سنگهای وزنه را مشخص کرد و به مصرف کننده‌گان محترم این اطمینان داده شود که همواره اداره استاندارد تلاش خواهد کرد که دقیق بودن سنگهای موجود در بازار و ترازوها را کنترل کند.

- ۲- مسوده ترازوهای دوپله‌ای نوع A
- ۳- مسوده ترازوهای دوپله‌ای نوع B
- ۴- مسوده ترازوهای دوپله‌ای نوع C

مترولوژی چیست؟

مترولوژی علم اندازه‌گیری است و مفهوم آن توسعه، حفظ و نگهداری استانداردهای واحدهای اندازه‌گیری، ضمانت درستی و دقت اندازه‌گیری و اطمینان از اینکه اندازه‌گیری‌ها در مقایسه با استانداردهای ملی و بین‌المللی قابل تکرار باشد.

در سال ۱۸۷۵ میلادی یک سازمان بین‌المللی مترولوژی تأسیس شد که به نام "کنوانسیون متر" شناخته شد، این سازمان به دفتر بین‌المللی اوزان و مقیاس‌ها که به طور اختصار B.I.P.M نامیده می‌شود، مربوط می‌گردد و دفتر اصلی آن در شهر سور در نزدیکی پاریس می‌باشد. اعضای مختلف این سازمان بالاترین مرجع بین‌المللی برای تعریف واحدها در مترولوژی و تعیین روشهای مترولوژیکی مورد استفاده برای برآورده ساختن نیازهای موجود در این زمینه می‌باشد و تصمیم‌گیری نهایی به عهده کنفرانس عمومی اوزان و مقیاس‌ها (Conference of Weight and Measures (CGPM) General می‌باشد.

انواع مترولوژی::

بر اساس یک تقسیم بندی می‌توان مترولوژی را به دو دسته مترولوژی عملی (Scientific metrology) و مترولوژی قانونی (Legal metrology) طبقه بندی نمود.

مترولوژی قانونی یا (Legal metrology) بخشی از مترولوژی است که نتایج حاصل از اندازه‌گیری وسایل و آلات اندازه‌گیری قانونی را نشان می‌دهد و به طور کلی می‌توان گفت که این بخش از مترولوژی مربوط به واحدهای

اندازه‌گیری حرارت و یا گرما به کار می‌رود.

۲- تنظیم و تطبیق تمام اوزان و سنگ‌های وزنه بر اساس استانداردهای سازمان بین‌المللی OIML

سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی است که به اختصار OIML نامیده می‌شود. این سازمان در سال ۱۹۵۵ عیسوی تأسیس شد. وظیفه این سازمان عبارتست از تدوین استانداردهای آلات اندازه‌گیری و تهیه و تدوین مدارک لازم در زمینه ضروریات مترولوژیکی برای آلات اندازه‌گیری، که باید مورد کنترل قانونی قرار گیرند. یکی از اصلی‌ترین وظایف این سازمان ایجاد زبان مشترک بین کلیه کشورهای عضو سیستم متریک می‌باشد، بطوریکه هرکس در هر نقطه از جهان از اصطلاحات مروج در این زمینه برداشتی کاملاً یکسان داشته باشد و برای رسیدن به این هدف در سال ۱۹۷۸ نشریه‌ای تحت عنوان "واژه نامه بین‌المللی اصطلاحات عمومی و اساسی در مترولوژی" انتشار یافت که تمام واژه‌ها و اصطلاحات در آن توضیح داده شده است.

(۱) عیار کردن و دادن تصدیق نامه دقت و صحت برای تمام ترازوهای مورد استفاده در بازار بر اساس استانداردهای ملی و بین‌المللی
 (۲) ایجاد ورکشاپ‌هایی برای بلند بردن سطح آگاهی عامه
 (۳) ایجاد مکان‌های مشخص برای کنترل و نظارت دائمی بر عیار بودن یا نبودن آلات اندازه‌گیری وزن

(۴) کنترل و تفتیش تمام پمپ‌های تیل و بررسی دقیق بودن آنها و ... این فعالیت‌ها و برنامه‌ها توسعه خواهد یافت و اداره مستقل ملی ستندرد و بخش مترولوژی تلاش خود را برای خدمت به مردم افغانستان و بالابردن توان رقابتی تولیدکننده‌گان داخلی و صادرکننده‌گان و بالا بردن کیفیت مواد وارداتی افزایش خواهد داد.

۵- مسوده ترازوهای دوپله‌ای نوع D این ترازوهای دوپله‌ای با توجه به نوع آنها دارای ظرفیت‌های مختلف بوده که هر کدام باید دارای مشخصات تعیین شده از طرف اداره مستقل ملی ستندرد باشد و اداره ستندرد در نظر دارد با کالیبره کردن و دادن تصدیق دقت ترازو به اقتصاد خانواده‌ها کمک شود.

۶- مسوده ترازوهای فنری (Spring Balance) این ترازوها نیز دارای ظرفیت‌های متغییر بوده که مشخصات آنها در جدول‌های مسوده‌های مربوطه آمده است.

۷- مسوده ستندرد برای پیمانانه بر اساس این ستندرد می‌توان حجم دقیق و دقت ظرف‌هایی که برای فروش مایعات به خصوص مواد نفتی مورد استفاده قرار می‌گیرد را تعیین و با استفاده از آن کم‌فروشان و متخلفان مشخص می‌گردند.

۸- ترازوهای خودکار با صفحه نمایشگر
 ۹- ترازوهای نیمه خودکار با صفحه نمایشگر
 که این ترازوها نیز دارای درجه مشخص بوده که در این مسوده توضیح داده شده است.

اداره مستقل ملی ستندرد افغانستان در کنار فعالیت‌هایی انجام شده اهداف و برنامه‌های دیگری را برای رفاه و آسودگی و کمک به اقتصاد خانواده‌ها روی دست دارد که مهمترین آنها عبارتند از:

۱- تلاش در جهت مروج کردن سیستم بین‌المللی متریک SI برای هماهنگ کردن تبادلات داخلی و خارجی

سیستم متریک (SI)

سیستم ستندرد بین‌المللی واحدها (System of Units International) معمولاً با عنوان "سیستم متریک" یا "سیستم SI" شناخته می‌شود، که دستگاه بین‌المللی ستندرد شده‌ای برای سنجش کمیت‌ها بر حسب واحدها است. این سیستم در سال ۱۹۶۰ بنیانگذاری شد. بر اساس این سیستم واحدها به دو دسته (واحدهای اصلی و واحدهای فرعی) تقسیم می‌شوند.

واحدهای اصلی این سیستم عبارتند از:

- واحد طول: متر با مخفف و یا علامه m
- واحد کتله: کیلوگرام با مخفف و یا علامه kg
- واحد زمان: ثانیه با مخفف و یا علامه s
- واحد شدت جریان الکتریکی: آمپر با نماد A
- واحد دما: کلوین با مخفف و یا علامه K
- واحد مقدار ماده: مول با مخفف و یا علامه mol
- واحد شدت نور: کاندلا با مخفف و یا علامه cd
- واحد زاویه سطحی: رادیان با مخفف و یا علامه rad
- واحد زاویه فضایی: استرادیان با مخفف و یا علامه stradian

واحدهای فرعی یا جانبی

واحدهایی هستند که از ترکیب چند واحد اصلی تشکیل شده اند؛ مانند متر بر ثانیه برای سنجش سرعت، سرعت به عنوان کمیتی است که بر حسب طول و زمان بیان می‌شود.

درجه سلسیوس نیز در جمله واحدهای فرعی به شمار می‌رود که برای

رشد اقتصاد ملی

سید سلیمان فاطمی:

انکشاف صادرات،

نمودیم که شاروالی کابل وعده همکاری درین بخش را برای ما داده است. موضوع سوم ایجاد نماینده‌گی‌ها در بعضی از ولایات کلیدی که در بخش صادرات سر و کار دارند، بود که تاجران و صادرکننده‌گان عزیز ما می‌توانند در همان ولایت مربوطه مشکل خود را رفع نمایند و از آمدن به مرکز صرف نظر نمایند. موضوع چهارم در بخش تدویر نمایشگاه‌ها دست‌آوردها و فعالیت‌های داشتیم که تأثیرات بسیار زیادی برای صادرات ما داشت بطور مثال جایزه بهترین قالین در نمایشگاه ۲۰۰۸ هتوبر کشور آلمان برای قالین افغانستان داده شد که این یک دست‌آورد بسیار بزرگ برای افغانستان عزیز ما بشمار میرود.

س: سکتور خصوصی در مورد صادرات اموال و امتعه خود با چه مشکلات مواجه هستند؟

ج: سه مشکل عمده فرا راه سکتور خصوصی وجود دارد، اول اخاذی‌های غیر قانونی در مسیر راه، که یک مشکل عمده فرا راه صادرکننده‌گان ما محسوب می‌شود. دوم مشکل ترانزیت با کشورهای همسایه خصوصاً پاکستان است، ما با پاکستان در بخش صادرات مشکلات داریم، بخاطری که ما به هندوستان صادرات داریم و از راه پاکستان انتقال می‌شود که پاکستان همیشه مشکل ایجاد می‌نماید. سوم عدم موجودیت قرضه‌های

جمهوری اسلامی افغانستان نسبت توجه خاصی که به صادرات افغانستان داشته برای اولین بار در طول تاریخ افغانستان در سال ۲۰۰۶ اقدام به تشکیل اداره انکشاف صادرات افغانستان نمود که در چوکات وزارت تجارت و صنایع یعنی اداره اجرایی وزارت تجارت و صنایع کارهای روزمره را پیش می‌برند. گزارشگر فصل نامه مصاحبه اختصاصی را با جناب سید سلیمان فاطمی رئیس این اداره ترتیب نموده که توجه شما را بدان جلب می‌نمائیم:

س: اداره انکشاف صادرات در حل معضلات موجود در فراراه تجارت و به ویژه صادرات افغانستان چه دست‌آورد‌هایی داشته و چه سهولت‌های تجارت ملی فراهم نموده است؟

ج: صادرکننده‌گان افغانی با مشکلات زیادی مواجه بودند، اولین هدف از تأسیس اداره انکشاف صادرات این بود که از کاغذ پرانی‌ها و امضاهای بیش از حد (بروکراسی) جلوگیری بعمل آید، تا اینکه با تفاهم با اتاق‌های تجارت، وزارت مالیه و اتحادیه‌های مختلف این مشکل را مرفوع ساختیم و فعلاً صادرکننده‌گان ما در دوالی سه روز پروسیجر اداری خود را طی می‌نمایند. موضوع دوم تکس پیش پرداخت و ثابت صادرات بود که با همکاری وزارت‌های تجارت و معادن این تکس را از بین بردیم و همچنان در بخش مارکیت میوه‌جات با تفاهم و همکاری شاروالی کابل در بخش باز سازی اش تلاش

صادرات که متأسفانه فعلاً در افغانستان ما قرضه‌های صادراتی نداریم و همچنان مشکل پروسس و بسته بندی است، اگر این مشکلات رفع شود صادرات ما از ۵۰۰ میلیون به دو میلیارد افزایش خواهد یافت.

س: دولت چه برنامه‌های را برای رفع مشکلات صادرکننده‌ها باید داشته باشد؟

ج: ایجاد اداره انکشاف صادرات یک گام مثبت جهت رفع مشکلات صادرکننده‌هاست برای رفع مشکلات صادرکنندگان ما با وزارت‌های و ارگان‌های ذی‌ربط در تماس هستیم و در کنفرانس ملی صادرات افغانستان پیشنهاد کمیته صادرات را برای دولت افغانستان نمودیم که خوشبختانه مورد تشویق دولت و اعضای حاضر در کنفرانس قرار گرفت و درین مورد وزارت تجارت و جلالتمآب معاون اول رئیس جمهوری وعده همکاری کردند که با ایجاد این کمیته اکثریت مشکلات ما رفع خواهند شد.

شما در کنفرانس ۳۱ اگست یادآور شدید که ۹۰ فیصد قالین‌های افغانی به نام پاکستان صادر می‌شود، منظور تان از چی است؟

ج: افغانستان سالانه دو میلیون متر مربع قالین تولید می‌کند که بیشتر از ۹۰ فیصد آن بنام پاکستان وارد بازارهای جهانی می‌شود، علت اصلی اش عدم فابریکات پروسس یعنی قیچی و شست است که متأسفانه در کشور ما بطور کافی وجود ندارد، با وجود آنکه در شمال و شرق کشور فابریکات قیچی و شست وجود دارد، ولی جوابگو تولید ما را ندارد، هدف از پروسس، قیچی و شست می‌باشد. و از طرف دیگر در پاکستان قیمت ترانسپورتیشن نسبت به افغانستان ارزانتر است، همین دلایل باعث می‌شود که ۹۰ فیصد قالین افغانی بنام پاکستان به خارج صادر شود.

س: شما از مارک و یا تاپه یادآور شدید، آیا تاپه برای اموال ما کافی خواهد بود؟

ج: مارک و یا سمبول مشخص برای صادرات افغانستان بسیار مهم است، همیشه وقتی از نام افغانستان صحبت می‌نمائیم باید یک مارک ملی داشته

باشیم تا اینکه خارجی‌ها با او روبرو شود نماینده‌گی از افغانستان کند.

س: کارها و فعالیت‌های را که انسا مشخص در مورد صادرات باید داشته باشد به نظر شما چیست؟

ج: سوال خوبی را مطرح ساختید. اداره انسا یک رول بسیار مثبت می‌تواند در بخش اموال صادراتی افغانستان داشته باشد. در اول اقلام صادرات افغانستان با وجود اینکه از کیفیت بسیار خوب برخوردار است، ولی به نسبت نداشتن سرتیفیکیت‌های صادراتی (ستندرد) منطقوی و بین‌المللی نمی‌تواند به بازارهای اروپا و امریکا راه پیدا کند، ما امیدوار هستیم که اداره انسا هرچه زودتر لابراتوارهای خود را فعال نماید تا اینکه ما بتوانیم به بازارهای اروپائی و امریکائی ازین طریق دسترسی پیدا کنیم.

س: در کنفرانس ملی انکشاف صادرات افغانستان چه پیشنهادات داشتید؟

ج: سه پیشنهاد مشخصی داشتیم: ۱- ایجاد کمیته صادرات، ۲- ایجاد پایسی صادرات و ۳- صندوق برای کمک و تشویق صادرات افغانستان بود که مورد تشویق ارگان‌های دولتی و غیر دولتی قرار گرفته خصوصاً پیشنهاد کمیته صادرات افغانستان.

س: برای فعلاً افغانستان به چند کشور خارجی صادرات دارد؟

ج: حال ما با ۲۸ کشور خارجی روابط تجارتي داریم که افغانستان در آن کشورها صادرات دارد.

س: آیا صادرات به خارج از کشور تأثیر منفی در بازار افغانستان نمی‌گذارد؟

ج: فعلاً اقلام صادراتی افغانستان که بخش عمده آن قالین، میوه خشک، سنگ مرمر تشکیل می‌دهد. باید یادآور شوم که هرگاه یک اقتصاد سالم و پایدار باشد صادرات هیچوقت تأثیر منفی بالای مارکیت داخلی نمی‌گذارد، بلکه تأثیرات مثبت خواهد داشت، متأسفانه برای فعلاً که ما در یک حالت انتقالی هستیم از اقتصاد مختلط و دولتی به اقتصاد بازار، برای کوتاه مدت ممکن است که تأثیرات بسیار اندک منفی در بازارهای داخلی داشته باشد اما در طول المدت این مشکل مرفوع می‌شود.

نفت چگونه و در کجا تشکیل می‌شود؟

نویسنده: حسین معماریان / تدوین و ترتیب: انجینر نفیسه ستانکزی*

«پرفیرین‌ها» در نفت کشف شدند. بررسی‌های آزمایشگاهی نشان داده است که این مواد در حرارت بیش از ۳۰۰ درجه سانتی‌گرید تجزیه می‌شوند، بنابراین نمی‌توان نفت را، آنگونه که قبلاً تصور می‌شد، ناشی از عمل آتشفشانی یا واکنش‌هایی که نیاز به حرارت زیاد دارند، دانست. از طرف دیگر معلوم شده که کلروفیل موجود در بافت‌های گیاهی و همچنین هموگلوبین خون جانوران هر دو از دسته پرفیرین‌ها هستند.

در نفت ترکیباتی مشابه با کلروفیل موجود در پیکر آگ‌ها (گیاهان جالی مانند) که گیاهان ساده‌ای هستند و همچنین ترکیبات کیمیاوی مشابه با هموگلوبین گروهی از جانوران کوچک دریایی، به نام «روزن بران» یافت شده است.

مجموعه این شواهد و بسیاری دلایل دیگر، تأیید کننده منشأ حیاتی مواد نفتی است. حال ببینیم چگونه می‌توانیم نظریه منشأ عضوی نفت را در مورد نحوه تشکیل منابع عظیم نفت و گاز که در عالم یافت شده است، پیاده کنیم. اجساد و بقایای موجودات کوچک که در آب‌های سطحی دریاها، یعنی تا اعماق که نور آفتاب نفوذ می‌کند، شناورند، پس از مرگ به صورت بارانی به عمق دریا می‌ریزد. واژه باران را از اینرو به کار می‌بریم تا شاید بتوانیم تصویری از تعداد زیاد این موجودات به دست دهیم. در اینجا ممکن است برای شما این سوال پیش بیاید که چگونه به ریزش باران مانند این موجودات به کف دریا در میلیون‌ها سال پیش پی برده ایم؟

در زمین شناسی قانونی وجود دارد که می‌گوید: «زمان حال، کلید زمان گذشته است» مفهوم این عبارت این است که با بررسی شرایط امروزی می‌توان تصویری از وضعیت گذشته زمین را به دست آورد. این قانون را می‌توان در مورد جانداران نفت ساز نیز به کار برد، به عنوان مثال امروز در دریای سیاه واقع در جنوب اروپا همه ساله حدود ۲/۷ میلیارد تن پلانکتون تولید می‌شود.

شاید تصور تولید این حجم پلانکتون در بحیره سیاه برای همه غیرقابل باور باشد. از اینرو بی‌مناسبت نیست که در این مورد دست به تجربه‌ای بزنیم. اگر مقداری از رسوبات و ریگ‌های ساحلی را در زیر ذره‌بین، یا اگر امکان داشته باشد توسط مایکروسکوپ مشاهده نماییم که بسیاری از ذرات خورد که در نظر اول ریزه‌های سنگ تصور می‌شود در واقع پوسته‌های آهکی زیبایی جانداران کوچک دریایی است که پس از مرگ توسط امواج به ساحل آورده شده است.

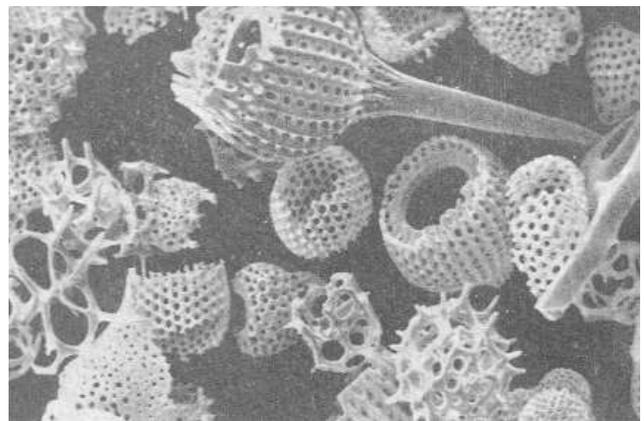
این تجربه اطلاعات زیادی را در مورد تعداد بی‌شمار پلانکتون‌ها در رسوبات ساحلی به دست می‌دهد. علاوه بر آن اگر کمی دقت کنید خواهید توانست تنوع فراوان این جانداران را، توسط طبقه بندی آنها از روی شکل ظاهری و تزئینات روی پوست‌شان، تشخیص داد. (شکل ۲)

امروز پلانکتون‌ها بیشتر در دریاهای کم عمق اطراف قاره‌ها، یعنی در بخش‌های از کره زمین که عمق آب کمتر از ۱۰۰ متر است، زنده‌گی می‌کنند. شاید علت این امر این باشد که این موجودات برای ادامه حیات نیاز به

در گذشته‌ها نه چندان دور، تصور عمومی بر این بود که نفت در اثر واکنش‌های که به کمک انرژی خورشید و یا حرارت درون زمین، بین کاربن‌دای اکساید، آب و مواد معدنی صورت می‌گیرد، بوجود آمده است. استدلال‌ها بر این پایه استوار بود که گاز میتان (CH₄) که یکی از ترکیبات اصلی سازنده نفت و گاز است، در بسیاری از جاها، از جمله در بین گازهای خارج شده از دهانه آتشفشان‌ها و یا سنگ‌های که در اثر حرارت و فشار موجود در درون زمین دگرگون شده اند، یافت می‌شود. مطالعات دقیق تر نشان داده است که گاز میتان که این گونه بوجود می‌آید، آن اندازه نیست که بتواند منشأ منابع عظیم مواد نفتی موجود در زمین باشد. از اینروست که در سال‌های اخیر این تصور که نفت دارای منشأ غیرعضوی، یعنی معدنی باشد کنار گذاشته شده است.

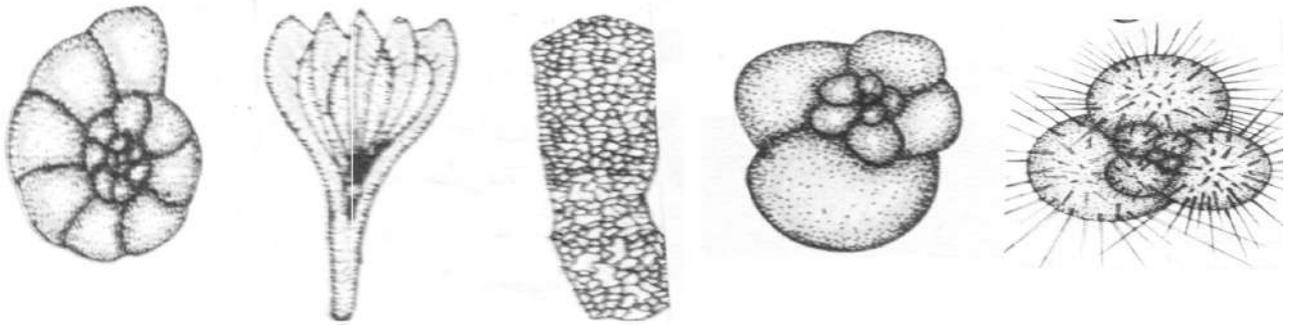
امروز دیگر شکی باقی نمانده است که نفت و گاز طبیعی به همراه ذغال سنگ، از باقیمانده لاشه جاندارانی که در گذشته‌های دور و نزدیک زنده‌گی می‌کردند، درست شده است. به همین دلیل است که اینگونه مواد انرژی‌زارا سوخت‌های فسیلی نیز نام‌گذاری کرده اند.

«نظریه منشأ عضوی نفت» بر این پایه استوار است که نفت از تغییر شکل پیکر جانوران و گیاهان گذشته بوجود آمده است. مطالعات فراوان و کشفیات جدید درباره نحوه تشکیل نفت، نشان داده است که موجودات دریایی، مخصوصاً جانداران آبی به نام «پلانکتون‌ها»، تقریباً منشأ تمام نفت‌ها هستند. پیکر این جانداران، که امروزه نیز در اشکال بسیار متنوع و به مقدار زیاد در دریاها یافت می‌شوند، معمولاً در داخل پوسته‌ای آهکی و سیلیسی قرار گرفته است (شکل ۱ و ۲) پلانکتون‌ها دارای اسیدهای عضوی هستند که گفته می‌شود مواد اصلی برای تشکیل نفت است. یکی از گروه‌های عمده نفت‌ساز گیاه‌های دریایی هستند، که معروف‌ترین آنها انواع سبز و آبی و نوعی علف‌های دریایی به نام «دیاتمه» است.

شکل ۱، جانوران نفت ساز در زیر مایکروسکوپ

نظریه منشأ عضوی، زمانی کاملاً تثبیت شد که گروهی از مواد عضوی به نام

چگونه پیکر موجودات دریایی به نفت تبدیل می شود؟

عامل اصلی تغییر دهنده پیکر موجوداتی که در لابه لای رسوبات مدفون می شوند، گروه دیگری از موجودات، یعنی "باکتری های بی هوازی" است. باکتری ها موجوداتی کوچک یک حجروی هستند که همانند دیگر موجودات برای ادامه حیات نیاز به اکسیجن دارند. گروهی از باکتری ها که اکسیجن را مستقیماً از هوا به دست می آورند به "باکتری های هوازی" موسوم اند. در مقابل گروه دیگری از باکتری ها هستند که اکسیجن مورد نیاز خود را نه از هوا، بلکه از ترکیبات اکسیجن دار دیگر می گیرند. این باکتری ها که در مقابل اکسیجن آزاد جواز بین می روند، باکتری های غیر هوازی نامیده می شوند.

در هوای آزاد، مواد عضوی تحت تأثیری باکتری های هوازی و عمل اکسید کننده گی اکسیجن قرار گرفته و به سرعت تجزیه می شوند. این تجزیه و تلاشی مولیکول ها تا تولید عناصر با ترکیبات ثابت که مهم ترین آنها آب و کاربن دای اکساید است ادامه پیدا می کند. در مقابل، در محیط احیاء کننده، مثلاً در اعماق دریاها که اکسیجن آزاد کم است، باکتری های هوازی نمی توانند فعالیت داشته باشند. در اینگونه نقاط اگر ماده ای با ترکیبی عضوی وجود داشته باشد خواهد توانست بدون آن که از بین برود تغییرات زیادی را تحمل نماید. این تغییرات عمده تاً توسط باکتری های غیر هوازی صورت می گیرد. باکتری های غیر هوازی بسیار مقاوم اند و می توانند تا ۸۵ درجه سانتی گرید حرارت و فشار زیاد را تحمل نمایند و در محیط با آب خیلی شور نیز به رشد و نمو خود ادامه دهند. مقدار باکتری های غیر هوازی در اعماق دریا بسیار زیاد است، به طوری که در یک گرام از رسوباتی که در عمق شش متری از بستر دریا به دست آمده هزاران باکتری غیر هوازی شمرده شده است. ترکیبات عضوی سازنده پیکر پلانکتون ها در اثر عملکرد باکتری های غیر هوازی به تدریج ساده تر می گردد و در انتها ماده عضوی بی شکلی به دست می آید. این ماده، که "ساپرویل" نامیده شده است در اثر تغییرات فیزیکی و کیمیاوی بعدی، که جزئیات کامل آن تا کنون شناخته نشده است، در طی چند هزار سال به نفت و گاز تبدیل می شود. گروهی از دانشمندان این تغییرات را صرفاً نتیجه عمل باکتری ها می دانند، در صورتی که دسته ای دیگر آن را حاصل واکنش های کیمیاوی دانسته و در این میان به نقش "کاتالیزورها" اشاره می کنند. کاتالیزورها همانگونه که می دانیم ترکیباتی هستند که انجام واکنش کیمیاوی را تسریع می کنند. نقش کاتالیزورها در انجام و تسریع واکنش کیمیاوی بسیار متنوع است. توسط کاتالیزورها می توان واکنش های را که نیاز به حرارت و فشار زیاد دارند و یا با کندی بسیار

نمک های حاوی فاسفور و نایتروجن دارند و تنها در حاشیه خشکی ها است که این مواد فروان یافت می شوند. زیرا آب های جاری رود خانه مواد معدنی را از سطح خشکی ها شسته و آنها را به صورت مواد معلق یا محلول، به دریا حمل می کنند.

بررسی های اقیانوس شناسی نشان داده است که پلانکتون ها، علاوه بر نواحی نسبتاً کم عمق مجاور خشکی ها که محل اصلی رشد و نمو آنهاست در نواحی سطحی کلیه اقیانوس های عالم نیز زنده گی می کنند. با این حال، نمونه گیری هایی که از بستر عمیق اقیانوس ها به عمل آمده کمتر نشانه ای از باقیمانده بدن این موجودات به دست داده است. راستی، این دو گانه گی را چگونه می توان توجیه کرد؟

واقعیت این است که جسد این موجودات پس از مرگ به طرف عمق اقیانوس می رود، ولی در اعماق بیش از ۵۰۰۰ متری، فشار آب به حدی است که پوسته آهکی بدن موجودات بار دیگر در آب حل شده و قبل از رسیدن به بستر اقیانوس از بین می رود.

مدت زنده گی پلانکتون ها نسبتاً کوتاه است. بخشی از آنها در طول حیات و یا پس از مرگ توسط جانوران دریایی دیگر خورده می شوند و متباقی به زیر دریا سقوط می کنند. در بخش های نزدیک به ساحل که عمق آب از چند متر تجاوز نمی کند، جزر و مد و عمل امواج آب را به طور دایم به هم می زند، در نتیجه آب های این قسمت ها حاوی اکسیجن فروان اند. از اینرو نسوج پلانکتون های که در این بخش از بستر دریا توسط امواج در ساحل ریخته می شوند، به سرعت اکسیده شده و از بین می روند. در مقابل، هر جا تلاطم و حرکت امواج کمتر باشد مقدار اکسیجن محلول در آب کمتر است و چانس باقیماندن و اکسید نشدن پیکر جانداران بیشتر می شود (شکل ۳). از طرف دیگر، گفتیم که آب دریا حاوی مواد محلول و ذرات گل و لای است که از خشکی آمده است. هر جا که مقدار مواد محلول در آب زیاد شود، بخشی از آن به صورت ذرات نامحلول در آمده و رسوب می کند، ذرات معلق در آب نیز در محیط های آرام به تدریج به کف دریا می ریزند. پوشیده شدن اجساد و بقایای پلانکتون ها از رسوبات، می تواند عامل مؤثری در جلوگیری از اکسید شدن آنها باشد. هر چه ذرات رسوبات کوچک تر و سرعت ته نشین شدن آنها بیشتر باشد چانس محفوظ ماندن پیکر این موجودات بیشتر خواهد شد. باید توجه داشت که منظور از محفوظ ماندن، تنها دور ماندن از اثرات مخرب اکسیجن است و به این معنی نیست که پیکر جانوران تا ابد به همان صورت اولیه در بستر دریا باقی خواهد ماند، در واقع اگر چنین می شد شاید ما امروز دنیای دیگری می داشتیم. دنیای بدون صنایع عظیم و پیشرفت های علمی شگرف.

در مراحل اولیه، رسوبات بستر دریا چون هنوز سخت نشده اند، حالتی نرم و نامتراکم دارند. که شاید بتوان آن را از نظر حالت ظاهری با لایه لجنی که در کف آب انبارها و حوض منازل و یا حوضچه‌های راکد آب درست می‌شود مقایسه کرد. از این نظر می‌گوییم رسوبات در مراحل اولیه حالت نامتراکم دارند که تنها ۲۰٪ الی ۳۰٪ آنها را مواد جامد تشکیل می‌دهد. در این زمان تقریباً ۹۹٪ سیالاتی که منافذ رسوبات را پر کرده است آب شور دریاست و تنها در شرایط ایده‌آل ممکن است حد اکثر یک درصد آن از مواد نفتی باشد. ممکن است در نظر اول این مقدار نفت به نظر شما ناچیز بیاید، ولی اگر حجم زیاد رسوبات دریایی که در طی عمر طولانی زمین ته‌نشین شده اند را در نظر بگیرید، متوجه خواهید شد که حتی جزئی از آنها هم می‌تواند رقم قابل ملاحظه‌ای را بسازد.

رسوب‌گذاری در یک دریا گاه تا مدت‌ها ادامه می‌یابد. در اینجا ممکن است این توام بیاید که با ادامه رسوب‌گذاری پس از مدتی دریا پر خواهد شد. در صورتی که واقعیت چنین نیست. پوسته جامد زمین، به خلاف ظاهر سختی که دارد، در اثر عوامل گوناگون تغییر شکل می‌دهد که از آن میان می‌توان پائین رفتن تدریجی بستر دریاها را در اثر وزن رسوبات نام برد. بدین ترتیب است که گاه در بستر یک دریا کم عمق، هزاران متر از رسوبات روی هم انباشته می‌شود بدون آنکه از عمق آب کاسته گردد. تغییر شکل منحصر به بستر دریا نیست و رسوبات نامتراکم نیز با گذشت زمان حالت اولیه خود را از دست می‌دهند. با افزوده شدن لایه‌های رسوب جدید، فشاری که به لایه‌های رسوب زیرین وارد می‌کند افزایش می‌یابد. بر اثر این فشار زیاد، رسوبات قسمت‌های عمیق‌تر متراکم می‌شوند و مانند اسفنج مرطوبی که در دست فشرده شود، آب خود را از دست می‌دهند. فشارهای فوقانی ممکن است حجم رسوب را به ۲۰٪ و در برخی حالات تا ۱۰۰٪ حجم اولیه اش برساند. حال باید ببینیم که این چه نیروی است که می‌تواند رسوبات را این چنین متراکم نماید.

بخشی از رسوبات را در نظر بگیرید که با ۱۰۰۰ متر رسوب جدیدتر پوشیده شده باشد. اگر وزن مخصوص این مواد را به طور متوسط ۲ بگیریم، در عمق ۱۰۰۰ متری فشار حدود ۲۰۰۰ تن بر مترمربع بر رسوبات وارد می‌شود و این مقدار کافی است تا رسوبات را به مقدار زیادی متراکم

نماید و از رسوبات سست و منفصل سنگ‌های سخت و یک پارچه بسازد. با توجه به آنچه گفته شد، آب دریا برای مدت کوتاهی در سنگ منشأ باقی می‌ماند. جالب است بدانیم که در زمین‌شناسی منظور از "مدت کوتاه" دقیقه و ساعت و حتی سال نیست، برای کره زمین که سن آن بیش از چهار میلیارد سال تخمین زده شده صد هزار، حتی یک میلیون سال هم، مدت کوتاهی است!! آب خارج شده از منافذ سنگ مادر (طبقه اصلی) به سمت نقاط کم فشارتر حرکت می‌کند. این آب ذرات موادی نفتی را نیز با خود حمل می‌کند. این حرکات اصولاً به سمت بالا صورت می‌گیرد، ولی با افزوده شدن تراکم رسوبات، حرکات جانبی نیز همراه با حرکات قائم ایجاد می‌شود. همچنان که همه آب موجود در رسوبات در اثر فشارهای وارده نمی‌تواند از آنها خارج شود، نفت نیز ممکن است به سطح ذرات و دانه‌های تشکیل دهنده رسوبات چسبیده و برای همیشه در محلی که تشکیل یافته محبوس شود.

(ادامه دارد.)

شکل ۳. جانداران نفت ساز پس از مرگ در بستر دریا انباشته شده و به تدریج توسط لایه‌های رسوب جدیدتر پوشیده می‌شوند.

صورت می‌گیرند، در حرارت و فشار معمولی و با سرعت بسیار زیاد به انجام رساند. امروز بشر با توجه به همین خاصیت کاتالیزورها استفاده فراوانی از آنها در صنعت پالایش و تهیه محصولات نفتی می‌کند. ذکر این نکته نیز در اینجا شاید بی‌مناسب نباشد که به کاتالیزور عضوی "انزایم" گفته می‌شود. از آنجمله است که انواع انزایم‌ها که در داخل دستگاه هضمی جانوران، از جمله انسان، وجود دارد و باعث تجزیه و به اصطلاح هضم غذا می‌شوند. امروز بسیاری را عقیده بر این است که هردو عامل فوق، یعنی عامل باکتری‌های غیرهوازی و شاید برخی عوامل ناشناخته دیگر، در تبدیل پیکر موجودات دریایی به نفت شرکت دارند. گرچه با اطلاعات موجود نمی‌توانیم نوع واکنش‌های را که باعث تشکیل ساپروپل و در نهایت نفت می‌شوند به دقت مشخص کنیم، ولی به جرئت می‌توانیم بگوئیم که تبدیل مواد عضوی به نفت، در حرارت کم و فشار نسبتاً زیاد انجام می‌شود.

خانجان الكوزى معاون تجارتي هيات عامل اتاق های تجارت و صنایع

داشت مشوره با تجار و وزارت تجارت از طرف IMF بوجود آمده جنبه عملی ندارد" یک بخش عمده که صادرات می باشد و ما اموال را به بیرون از کشور صادر می کنیم و به مردم ما کار پیدا شده بود متأسفانه او را متضرر ساختند.

"پرسونل فنی و ماهر در گمرکات و در ادارت ما وجود ندارد" قوانین جدید که وضع شده جهت ایجاد سهولت به تجار و حمایت از مستهلک عنوان گردیده، ولی وقتی که ما می بینیم نتنها به تجار ما سهولت ایجاد نگردیده بلکه مشکلات شان را سه برابر و چهار برابر ساخته. ما در گمرکات با مشکلات زیادی مواجه هستیم، "تقریباً ۱۲ فیصد تکس غیر قانونی به عناوین مختلف از تجار اخذ می گردد" این باعث میشود قیمت تمام شد اموال و اجناس بلند تمام شود و تاجر در بازار آنرا قیمت تر بفروش برساند در کل ضرر آن به مستهلک می رسد، هر قدری تکس و مالیه را غیر متوازن بالا ببریم فشار آن بالای مردم میآید.

مشکل عمده دیگر در گمرکات ما لابراتوار ها و وسایل تخنیکی و فنی وجود نداشته تا اموال را تجزیه و تحلیل کنند و از لحاظ نورم و ستندرد مطالعه کنند و این موضوع به چند وزارت خانه ارتباط داشته.

"خوشبختانه در همین اواخر اداره نورم و ستندرد به وجود آمد که این یکی از پیشنهادات بسیار مهم و عمده تجاران بود به رئیس صاحب جمهور که ما را وابسته به یک اداره واحد و مستقل بسازند، تجار ما از سرگردانی در چند وزارت خانه و ادارات رهائی یابد، ما اموال را وارد می کنیم و جهت

اتاق های تجارت و صنایع از دیر زمانی در چوکات دولت فعالیت های داشتند، از یکسال بدینسو نظر به ملحوظات متعلق به سکتور خصوصی گردید، خواستیم در رابطه به فعالیت ها و مشکلات تجاران کشور صحبت های با آقای خانجان الكوزی معاون تجارتي اتاق های تجارت و صنایع داشته باشیم.

س: در مورد فعالیت های خویش مختصراً معلومات ارائه فرمائید؟

ج: طوریکه شما در جریان قرار دارید در سال گذشته بنابر هدایت جلالتمآب حامد کرزی رئیس ج.ا.ا اتاق تجارت سابقه که دولتی بود، به سکتور خصوصی تعلق گرفت. در سه چهار ولایت افغانستان اتاق های تجارت انتخابات را راه اندازی نمودند، که "در حدود ۳۵ هزار تاجر شرکت نمودند و شورای عالی را تشکیل دادند، البته در شورای عالی بورد ۲۱ نفری انتخاب گردید." از طرف تجاران وارد کننده اینجانب به حیث رئیس انتخاب گردیدم همچنان مسوولیت معاونیت تجارتي اتاق تجارت را نیز عهده دار هستم.

س: در مورد مشکلات عمده خویش معلومات ارائه نمائید؟

ج: بلی ما در مرحله گذار قرار داریم که از حالت دولتی و نیمه دولتی به طرف اقتصاد بازار می رویم، درین قسمت اکثراً دوستان بین المللی که به کمک میآیند و در ساختن قانون همکاری می کنند، شرایط کشور ما در نظر گرفته نمی شود. از جمله "فعالاً تعرفه گمرکی که بدون در نظر

کنترل کیفیت به این اداره ارسال مینمائیم، بروکراسی، فساد اداری باعث سرگردانی و دلسردی تجار ما گردیده. از سوی دیگر مشکلات تداخل وظیفوی ادارات بسیار ما را متضرر ساخته، در گمرکات اضافه از ۶ ارگان دولتی وجود دارد که اموال تاجر را بررسی می کند. که این خود باعث رکود تجارت میشود.

"مشکل دیگری که باید یاد آور شوم معضله ترانسپورتهی هست" که در اینجا هم یکتعداد اشخاص زورمند هستند که تا هنوز هم از روند (نوبت) که یک پدیده خلاف اقتصاد بازار است در اسلام قلعه، تورغندی، ویش و غیره بنادر معمول می باشد. تاهنوز این مشکل هم حل نگردیده و قیمت تمام شد اموال بلند می رود.

مشکل اساسی که فعلاً ما با آن روبرو هستیم وضع شدن ۲ فیصد مالیه انتفاعی بر علاوه مالیه که قبلاً تجار می پرداخت، قبلاً تجار ۲ فیصد مالیه می پرداخت، حال ۴ فیصد. به همین منظور تاجران حدود ۶۰۰۰ کانتینر اموال خود را در ۱۲ گمرک متوقف ساخته اند و انتظار حل معضله پیش آمده می باشند. ما با وزارت های ذیربط موضوع را طرح نمودیم امیدوار هستیم که دولت برای این مسئله توجه جدی نمایند.

باید یاد آور شوم "سرمایه دار های افغان از بیرون آمدند و اضافه از ۶ میلیارد دالر در داخل کشور سرمایه گذاری نمودند، پارک های صنعتی را ایجاد کردند. ولی قسمیکه ضرور بوده و تعهدات از جانب دولت شده بود و دولت باید به آن عمل می کرد تا هنوز هیچ اقدامی صورت نگرفته" برق وجود ندارد، از مواد خام محصول گرفته می شود، بروکراسی، که اکثریت کارخانه های ما بسته شده، و صنعت ما در حالت سقوط قرار دارد، صادرات ما که یک منبع مهم اقتصادی به مردم کشور می باشد در حالت بدی قرار دارد میوه تازه ما از تکس های نامشروع و سیستم مغلق اداری و طی مراحل اسناد به ۱۰ الی ۱۲ روز را در ادارات در بر می گیرد که اکثراً میوه جات و سبزیجات ما از استفاده باز مانده گندیده و ضایع شود.

در سه عرصه صنعت، واردات و صادرات مشکلات فراوان وجود دارد. در بخش صنعت قالین، مهره دوزی و سوزن دوزی هم ما مشکلات زیادی از بابت قوانین وضع شده داریم، همچنان شاروالی کابل تا الحال برای شستشوی قالین محل در اختیار ما قرار نداده.

اتاق تجارت و صنایع افغانستان همه وقت با دولت

مشکلات را طرح کرده ما امیدوار هستیم که دولت در مجموع جهت رفع مشکلات یاد شده اقدامات جدی نمایند و قوانین وضع شده را سهل بسازند. اکثر اوقات قوانین از زبان های خارجی ترجمه می شود و مطابق شرایط کشور ما نمی باشد.

پرابلم دیگری که تقریباً باعث فرار ۹۰ فیصد تجار ملی ما گردیده مسئله امنیتی میباشد. ما فهرست صد ها نفر تجار را در اتاق تجارت داریم که اختطاف گردیده اند، از پیش شان پول اخذ گردیده و یا شهید شده اند.

قبلاً هم گفتیم ما در حالت گذار قرار داریم امیدوار هستیم مشکلات ما رفع و تجارت و صنعت بهبود پیدا کند، همچنان با آمدن و فعال شدن اداره نورم و ستندرد که اتاق تجارت خود را متعهد، مکلف و همکار این اداره می داند. ما مفیدیت این اداره را شاهد هستیم و احساس می کنیم، امیدوار هستیم مشترکاً پرابلم ها و مشکلات را رفع و از میان برداریم.

س: شما در مورد اداره ملی ستندرد صحبت کردید، آیا تا هنوز موافقتنامه همکاری، هماهنگی در کار های روزمره میان اتاق تجارت و اداره ملی ستندرد وجود داشته و یا در آینده در نظر دارید؟

ج: بلی اداره نورم و ستندرد که یکی از خواست های ما و پیشنهادات سکتور خصوصی بوده، "یگانه کار خوبی که قبلاً هم یاد آوری نمودم دولت انجام داده آن هم ایجاد اداره ملی ستندرد می باشد"، قابل یاد آوری می دانم رئیس هیأت عامل و معاون هیأت عامل اتاق های تجارت و صنایع در روز اول افتتاح لابراتوار های مواد نفتی که قبلاً مسولیت آنرا تصدی مواد نفتی به عهده داشت اشتراک داشتند و اتاق های تجارت از گام نخست با اداره (انسا) همکار بوده و ملاقات های با رئیس و معاون اداره انسا داشتیم، تا الحال توافقنامه ای را به امضای نرسانیده ایم، مگر عملاً هماهنگی خیلی نزدیک در کار های مان وجود دارد، همانطوریکه از نام این اداره پیداست نورم و ستندرد را یک اداره ملی بسازند. در زمان محدود تلاش های زیاد داشته اند. خصوصاً درین اواخر قسمیکه در جریان قرار دارید قوانین در رابطه به تیل های دیزل، خاک، پترول و تیل طیاره را تهیه نموده اند، که این کار را با مشوره اتاق های تجارت آغاز نمودند، ما با تاجران صحبت نمودیم که در همین چند روز اخیر انشاءالله جلسه اخیر نظرخواهی دایر

و اولین ستندرد را اداره ملی ستندرد معرفی خواهد کرد. رئیس اداره انسا مشاور ارشد اتاق های تجارت می باشد به مثل رئیس اداری حمایت از سرمایه گذاری (ایسا) و یکتعداد دیگر از رؤسای نهاد های عام المنفعه. و علاقه داریم تا همکاری های خود را با این اداره ادامه بدهیم. موضوع دیگری را که باید یاد آور شوم واقعاً از اقدام نیک اداره انسا در بخش کنترل کیفیت مواد نفتی در بندر حیرتان که از مدتی بدینسو مسوولیت آنرا بدوش دارند، راضی هستیم و عملاً در کیفیت تیل وارداتی تغییرات بوجود آمده. واقعاً بروکراسی و فساد که قبلاً وجود داشت از بین رفته و فعلاً سهولت های برای تجار ما فراهم گردیده. ما ایجاد و فعالیت اداره ملی ستندرد را به فال نیک میگیریم و از آن استقبال و حمایت می کنیم.

س: موضوع دیگری که فعلاً در مطبوعات بسیار به آن پرداخته می شود، ورود امتعه بی کیفیت در بازار های افغانستان است شما درین مورد چی می گویند و چی اقدامات را در نظر دارید؟

ج: تجارت اموال بی کیفیت که به صحت، سلامت و خلاف منافع ملی می باشد، یک عمل غیر ملی، غیر انسانی و در نهایت جنایت و گناه است. از طرف هر کسی هرگاه حمایت و یا این عمل صورت می گیرد یک عمل غیر انسانی و غیر اسلامی می باشد.

این موضوع دو علت دارد، یکی مشکل بودن قوانین که مطابق شرایط افغانستان تهیه نمی گردد، دوم باز بودن سرحدات افغانستان. هرگاه قوانین خود را سهل بسازیم و مطابق شرایط زندگی مردم خود وضع نمائیم و توجه به راه های غیر قانونی داشته باشیم، شاید گراف واردات اموال بی کیفیت پائین بیاید.

اما تمام تجار ما این کار را نمی کنند تعداد محدود هستند که به این کار ها دست می زنند.

به هیچ صورت تاجر اصلی و تاجر ملی دست به اینچنین اعمال نمی زند. اتاق های تجارت درین زمینه کنفرانس ها ورکشاپ های در زمینه به تاجران وارد کننده راه اندازه نموده و به ایشان تفهیم شده که از تجارت اموال بی کیفیت که باعث بروز مشکلات صحتی، اقتصادی، اجتماعی مردم ما میشود جداً خود داری و تجارت حلال را پیشه خود بسازند.

س: به عنوان آخرین سوال شما به خارج از کشور سفر های

داشته اید و موضوعات و شرایط مختلف را مشاهده نموده اید، کدام موضوع جالب به شما تمام شده و علاقه داشتید که کاش در افغانستان هم همینطور می بود؟

ج: سوال بسیار دلچسپ را مطرح کردید، ما در کشور های اروپائی، امریکائی و همسایه های خود دیدیم، بین مردم آنکشور ها روحیه وجود دارد که منافع ملی را مقدم تر از تمام موضوعات می دانند. شما اگر در کشور های اروپائی و امریکائی سفر کنید می بینید هرگاه شخصی به منافع ملی صدمه می رساند و کار خلاف ارزشهای ملی انجام می دهد، افراد تماشاچی حالت پیدا می کنند که شما بگوئید که ضرر به این اشخاص رسیده و یا از جیب ایشان پول را می گیرید بسیار متأثر و حساسیت نشان می دهند.

در کشور چین مردم حاضر به از دست دادن عضو بدن خود هستند ولی حاضر به صدمه رساندن به منافع ملی نمی باشند. مثلاً قطع کردن درختان، ویران کردن سرک، کثیف کردن هوا و مراعات نکردن قانون ترافیک و غیره موضوعات را وقتی می بینند بسیار حساسیت نشان می دهند عملاً بر خلاف آن اقدام می کنند و بسیار متأثر جدی می شوند.

وقتی دوباره به کشور می آئیم و در افغانستان می بینیم که ۳۰ ساله جنگ تمام زیر بنا ها را ویران نموده، فرهنگ ملی، کلتور ما را متضرر ساخته و از بین برده.

جنگ تنها در افغانستان صورت نگرفته کشور ها جنگ های زیادی را تجربه کرده اند، متأسفانه در افغانستان منافع ملی سرحدی ندارد، یک تعداد مسایل ملی را هیچ در نظر نمی گیرند و دیده شده هرگاه منافع شخصی، گروهی، تنظیمی، سمتی، منطوقی شان در خطر باشد دست به جنایات چون، از بین بردن بند برق، سرک، مسجد، مدرسه، مکتب و مؤسسات عام المنفعه را میسوزانند و یا از بین می برند، که بسیار جای تأسف است. ولی دشمنان افغانستان همین درس ها را آموختانده که جهت رسیدن به اهداف شخصی و سیاسی خویش دست به اینطور جنایات می زنند. این موضوعات بسیار رنج آور است و بسیار مارا متأثر می سازد و از خداوند متعال استدعا دارم در وطن ما صلح، ثبات، اتفاق، اتحاد و برادری را در بین مردم افغانستان ایجاد و افغان ها را هدایت نصیب کند همانطوری که منافع شخصی خود را دوست دارند و توسعه می دهند، منافع ملی را دوست داشته باشند و از آن حمایت و آنرا حفاظت کنند، این آرمان من است.

طبیان محیط زیست

ترتیب کننده: دوکتور سید حسیب احمدی

حیات خودم. من غذا و انرژی خود را با استفاده از انرژی آفتاب توسط برگهای خود از طریق مرحله فوتوسنتیز کاربن دای اکساید (CO₂) و آب را به شکر و آکسیجن تبدیل نموده استفاده میکنم. آب را با ریشه های مستحکم که دارم از زمین میگیرم. این طریقه که برای شما ذکر کردم اینقدر بسیت نیست ولی ایزد متعال آنرا در وجود من بسیار منظم و دقیق آفریده است تا باشد من کاربن دای اکساید (CO₂) را جذب و برای شما اکسیجن تولید نمایم.

موجودیت من در طبیعت تنها بخاطر تولید اکسیجن نه بل این یکی از وظایف عمده من میباشد. شاید برای شما قابل اعتبار نخواهد باشد که اگر من در طبیعت وجود نداشته باشم ، این طبیعت زیبا و انسان ها هم از بین خواهد رفت.

وظایف عمده من عبارتند از ::

۱. من در یک موسم مقدار اکسیجن که تولید میکنم برای ۱۰ انسان که در طول سال استفاده میکند کافی است.
۲. ما زمین را از موادهای کیمیایی مضره ، مواد فاضله

با گذشت قرن ها ، وبا وجود استفاده نا مشروع انسان از منابع طبیعی برای سحولت کاذب و موقتی خویش ، طبیعیان طبیعت باز هم از لطف و مرحمت الهی که به واسطه ایشان برای تمام زنده جان ها محیی میگردد کمی نشان نداده اند.

قرار قناعت علمای ساینس دنیا از چهار عنصر عمده تشکیل گردیده است . آب ، باد ، خاک ، آتش . در اصل برای موجودیت همه اینها آکسیجن ضروری میباشد و یگانه منبع عمده آن هم نباتات (درخت) میباشد. چی جالب خواهد بود اگر حکایت از زبان درخت بنویسیم.

سلام !!

من یک درخت هستم و مانند شما انسان ها دارای اسم فامیلی میباشم. برخلاف داشتن دست و پاها مانند شما خداوند (ج) من را با ریشه، تنه، شاخه ها و پنجه های زیاد برای خدمت من حیث طبیب برای طبیعت زیبا نظر به ظرویات به شکل مسمر و غیر مسمر آفریده است.

ایزد لایزال برای من وظایف زیاد داده است که هر یک آن برای ادامه حیات زنده جان ها خیلی محم است ، حتی برای ادامه

حیوانات ، کثافات های مضره که محیط را ملوث میسازد پاک میسازم.

۳. محیط را از آلوده گی صدا پاک میسازم. از همین لحاظ است که من را بیشتر در کنار شهرراهها، میدان های هوایی و پارک های بازی اطفال میبینید.

۴. برای حفاظت شما از آفات طبیعی مانند سیل، طوفان های ناگهانی رب العزت من را استخدام نموده است. به گونه مثال یکی درخت ۳ ساله میتواند در مقابل ۴.۵۴۶ متر مکعب آب سیل (۴۵۴۶ لیتر) ایستاده گی کند و از سرعت آن بکاهد و الی ۳۰ فیصد از سرعت اصلی باد طوفان بکاهد.

۵. یکی از دلایل خشکسالی ها و آب شدن یخچال های قطب شمال و جنوب در ازدیاد بیش از حد مقدار کاربن دای اکساید در اتموسفیر میباشد. این هم از اثر استفاده نا مشروع منابع طبیعی توسط انسان ها و قتل هزاران درخت در نتیجه از بین بردن جنگل ها که صرف برای جذب کاربن دای اکساید (CO2) از هوا و تولید آکسیجن یگانه منبع است صورت میگیرد.

۶. من محیط را از زرات آلوده که به صحت شما مضر است پاک میسازم.

۷. کاربن مونوکید ، سلفر دایکسید ، نایتروجن دایکسید را از هوا جذب میکنم .

۸. من گرمی هوا را در فصل تابستان به اندازه ممکن آن کاهش و سایه بان های برای استراحت شما تشکیل میدهم. در فصل زمستان مانع باد های تند و سرد میگردم. سردی هوا بین محیط با درختان و محیط که درخت وجود نداشته باشد - ۱۱ درجه میباشد.

۹. من مانع فرسایش های خاکی که در نتیجه باران های شدید در مناطق کوهستانی میگردد میشوم.

۱۰. و بالاخره ارزش مادی و معنوی محیط شما را بلند میبرم.

چی فکر میکنید؟

برای حفظ محیط زیست و صحتمندی خود و عزیزان خود
طبییان محیط زیست را استخدام نمایید،
یک نهال غرس نمایید!

ستندرد از دیدگاه مردم

بی کیفیت و غیرستندرد باشد باعث لکه دار شدن جلد انسان گردیده و جلد را خراب و حساسیت های جلدی را بار می آورد..

بشیر احمد دوکاندار

آرزوی ما از دولت ما این است که مانع فعالیت کسانی شود که امتعه بی کیفیت و بدل را وارد بازار می نمایند زیرا اموال فوق یک ضربه بزرگ به اقتصاد کشور و مردم ما می باشد بخاطر که جنس بی کیفیت و بدل عمر و دوام اش کم است و زود استهلاک می شود و این خودش یک ضربه اقتصادی برای مردم ما است.

محمد یعقوب کارمند وزارت مهاجرین: اجناس که توسط یک اداره کنترل و بررسی شود طبیعی است که از کیفیت و کمیت خوب برخوردار می باشد و در بعضی حالات زنده گی مردم را نجات می دهد بطور مثال اگر ادویه ستندرد و باکیفیت باشد در صورت استفاده آن مریض زود تداوی می شود، اما اگر بی کیفیت و تاریخ تیرشده باشد ممکن است صحت مریض را خرابتر نماید و در بعضی حالات ممکن است در صورت استفاده همچو ادویه جات بی کیفیت مریض جان خود را از دست دهد.

ولید روئین ممصل سال دوه پوهنمی اقتصاد

متأسفانه امروز بازارهای افغانستان را کالاها و امتعه بی کیفیت و غیرستندرد اشغال نموده است، در همچو شرایط به یک اداره که اموال و امتعه وارداتی، صادراتی و تولیدی را کنترل نماید ضرورت مبرم احساس می شود، بخاطری که از یکطرف از ورود، صدور و تولید امتعه بی کیفیت و غیرستندرد جلوگیری می نماید و از طرف

دیگر زمینه رشد صادرات و تولیدات را فراهم می نماید، به طور مثال ما در کشور خود میوه تازه و خشک اعلی داریم اگر میوه ما با کیفیت و ستندرد ملی و بین المللی عیار باشد پس بازاریابی خوبی در بازارهای خارجی پیدا خواهد کرد.

فریده رویش ممصل سال دوه پوهنمی اقتصاد

امتعه و اموال در مجموع اگر با کیفیت و دارای ستندرد ملی و بین المللی باشد طبعاً بسیار کار خوبی می باشد، به نظر من اموالی که ضرورت های حیاتی جامعه را تشکیل می دهد باید در اولیت قرار گیرد زیرا همچو اموال با حیات و مردم سروکار دارد مثلاً مواد غذایی، ادویه جات، مواد نفتی و غیره. پس اداره ستندرد باید

عطاالله کارمند شرکت افغان فوکس

ایجاد یک اداره که اموال صادراتی، وارداتی و تولیدی را کنترل نموده، کمیت و کیفیت آنرا معلوم نمایند برای مردم و کشور بسیار مفید واقع می شود و در پهلوی آن زمینه سرمایه گذاری را برای تجار ملی و بین المللی فراهم می نماید و باعث رشد اقتصادی در کشور می شود.

زبیر احمد از شمس درملتون

ستندرد صحت و سلامتی مردم را تضمین می نماید بطور مثال اگر ادویه با کیفیت و با ستندرد ملی و بین المللی برابر باشد باعث می شود که مریض خوب تداوی شده و صحت یاب شود.

شاه ولی فارمسست

اموالی که ستندرد باشد قابل اطمینان و اعتماد است و مردم با اطمینان کامل می توانند از آن استفاده نمایند.

نعیم عزیزی مسؤول شرکت اوتا فرنیچر: اگر ما در کشور یک اداره که اموال صادراتی، وارداتی و تولیدی را چک و کنترل نماید و کمیت و کیفیت جنس را تثبیت نماید، داشته باشیم برای اقتصاد کشور ما بسیار مفید می باشد و زمینه سرمایه گذاری برای تاجران فراهم می شود و خصوصاً صادرات کشور ما رشد می کند.

جنرال عبدالملیل باشنده ولایت بغلان

اموال صادراتی، وارداتی و تولیدی باید با کیفیت و ستندرد شده باشد زیرا اموال بی کیفیت و غیرستندرد به صحت مردم مضر می باشد. خواهش ما از دولت اینست که از ورود اموال بی کیفیت و غیرستندرد جلوگیری نمایند.

کریم داد دوکاندار مندوی

جنس که از خارج وارد کشور می شود اگر اصل و دارای ستندرد باشد دوکاندار با اطمینان کامل می تواند آنرا برای مشتری خود بدهد اما جنس بی کیفیت و بدل قابل اطمینان نیست و دوکاندار آنرا به اطمینان فروخته نمی تواند.

احمد الیاس دوکاندار مندوی

اموال که ستندرد شده باشد با کیفیت و اصل می باشد و قابل اطمینان است و برای صحت مردم مضر نمی باشد، اما جنس بی کیفیت و بدل که ستندرد نباشد برای صحت و مصوونیت مردم بسیار مضر می باشد. بطور مثال وسایل آرایشی اگر

همچو امسوال را در اولويت كارى خود قرار دهند.

محمد تميم كرىمى مصل سال دوم پوهنمى اقتصاد

بايد گفت ستندرد مقرراتى است كه جهت استفاده عمومى و مكرر با در نظر داشت مشكلات به هدف دستيابى به ميزان نظم مطلوب تدوين مى گردد. يعنى هدف ايست كه فعاليت هاى اداره ستندرد بايد متداوم باشد و از نو آورى هاى كه در عرصه تكنالوژى و ساير عرصه ها مى شود بايد حداكثر استفاده را نمايند.

صدف دشتى محصل سال چهارم پوهنمى اقتصاد:

يكى از مشكلات كه امروز مردم به آن مواجه است بى كيفيت بودن اموال و اجناس مى باشد پس در همچو شرايط موجوديت يك اداره كه اموال صادراتى، وارداتى و توليدى را كنترول نمايد بسيار ضرورت احساس مى شود،

كنترول اموال، از يك طرف براى مستهلك و از طرف ديگر براى مؤلد بسيار مفيد مى باشد براى مستهلك بخاطر مفيد مى باشد كه دوام آن

بيشتر مى باشد و براى مؤلد بخاطر مفيد مى باشد كه جنس با كيفيت و داراى ستندرد باشد مردم بيشتر به آن جنس رجوع مى كنند و باعث مى شود كه تقاضا زياد شود، پس در صورتى كه تقاضا زياد شود اين به نفع تاجر مى باشد و تاجر اجناس زيادى به بازار عرضه مى كند در اينجا تاجر نفع بيشترى مى برد.

بينظير احمدى محصل سال اول دارالمعلمين سيد جمال الدين افغان:

اكثر اموال تجارى كه وارد كشور مى شود از كيفيت بسيار پايين برخوردار است كه عامل اصلى اش نبود يك اداره واحد كنترول كننده مى باشد، كه اين اموال را كنترول نمايد، آرزوى ما از دولت اين است كه يك اداره يا ارگان قوى ايجاد و اموال تجارى را كنترول و چك نمايد تا اينكه از ورود، صدور و توليد امته بى كيفيت و غير ستندرد جلوگیری شود و هموطنان ما بتوانند از اموال ستندرد شده استفاده نمايند.

يما ناصري د كابل پوهنتون د اقتصاد د پوهنمى محصل

په اوسني نړۍ كې چې تكنالوژي ډېر پرمختگ كړې دي بايد ستندرد او ستندرد جوړونه په پام كې ونيول شي او په خاصه توگه توليد په برخه كې: د مثال په ډول كه يو توليد شوي جنس د ملي او نړيوالو ستندردونو د معيارونو سره برابر وي نو ښه بازار او ماركيټ به ولري او خلك به يې په ډيراطمينان سره د هغه نه استفاده و كړي.

سميه د ساينس د پوهنمى محصله

كه په توليز ډول سره ټول سوداگريز توکې په ستندرد برابر اوسي نو زمونږ د ټولو خلكو صحت او سلامت تضمينوي د مثال په ډول كه چېرته زمونږ خوراكي توکې په ستندرد برابر وي طبعاً د خلكو د ښه صحت او سلامت باعث گرځي او همدا راز كه چېرته دوايي توکې د ښه كيفيت لرونكي او ستندرد شوي وي زمونږ مريض وطنوال به ډير ژر د صحت خاوندان شي نو په عمومي ډول ويلي شو چې ستندرد د ټولنې صحت او سلامت تضمينوي.

سيف الرسول شيرزي

كه بهرني واردات او كورني توليد شوي توکې د ښه كيفيت لرونكي او په ستندرد برابر نه وي نو معلومه خبره ده چې ټولنې ته ډير تاوان لري د مثال په توگه كه چېرته برقي توکې د ښه كيفيت خاوند و نه اوسي برسېره پر دې چې اقتصاد ته ډير تاوان لري د شارتي او سوزيدنو لامل هم كيداى شي.

كه يوه داسې اداره جوړه شي چې ټول راتلونكي او توليديدونكي توکې كنترول او د ستندرد برابر اعيار كړي له يوې خوا به كيفيت ښه شي له بلې خوا به د ملي سوداگرو ترمنځ يو سالم رقابت را منځ ته شي چې دا خپله د اقتصاد د پرمختگ لپاره يو مهم اصل ده او د بل پلوه د خلكو پر اقتصاد هم مهمه اغيزه لري ځكه كه چېرته زمونږ خلك د ستندرد سره برابر توکې رانيسي نو طبيعي ده چې د ستندرد شويو توکو عمر ډير او د ښې استفادې وړدي چې پدې صورت سره به يې پيسې په درست شي ورکړي وي او د خپلي كورني د اقتصاد سره به يې مرسته كړي وي.

هاجې عتيق الله د فروه شگه دوکاندار

كه د بهر څخه وارد شوي توکې او يا كورني توليد شوي توکې د ښه كيفيت درلودونكي ونه اوسي او بازار ته وړاندي كېږي نو دا په حقيقت كې د خلكو يو نوع غولونه ده ځكه دا توکې بې كيفيته او يا د ښه كيفيت درلودونكي نه وي نو معلومه ده چې ډير ژر خرابېږي او د خلكو پيسې بې ځايه مصرفيږي.

نوكه چېرته يوه داسې اداره چې وكولاى شي د بې كيفيته توکو د راوړلو او توليدولو مخه ونيسي نو دا به د ملي اقتصاد او خلكو ډاډو په گټه وي.

كاشف ديانت لمتيد

له بده مرغه بايد ووايم چې نن ورځ زمونږ ټول بازار بې كيفيته توکو نيولي دي. چې په داسې حالت كې كه يوو شركت ښه او باكيفيته جنس هم ملك ته وارد كړي نو لكه څرنگه چې د دي جنس عين شكل بې كيفيته جنس موجود دي نو خلك په اصل جنس هم د بدل جنس گمان كوي او يا دا چې بدل جنس هم د اصل په نامه په تېټه بيه د بازار څخه رانيسي چې پدې ډول هغه سوداگر چې ښه جنس واردوي د توان او ماتې سره مخامخ كېږي. نو كه چېرته داسې يوه اداره رامنځ ته شي چې د بې كيفيته او يا د تېټ كيفيت لرونكو توکو د توليد او توريد مخه ونيسي او بدل هم شكل جنس (دوپليكيټ) مخنيوي وشي او ټول توليد شوي او توريد شوي مالونه كنترول كړي دا به هم د خلكو او هم د سوداگرو په گټه وي او ملي سوداگر به دې ته تشويق شي چې د ښه جنس راوړي او همدارنگه په خپل ملك كې پانگه اچونه وكړي.

د ستندرد ارزښت د خوراكي توکو په استعمال

لیکونکي: ډاکټر محمد وکیل رحيمي

۱. د غیر ستندرد شوو او ټیټ کیفیت خورو څخه کار اخستل د انسان د وجود د خوراکیو (سوتغذي) سبب گرځي چه په پایله کې انسان د ناکافي انرژي په وجه نشي کولای خپل ورځني کارونه په صحیح توگه سرته ورسوي او انسان په مختلفو ناروغیو اخته کېږي.
۲. د غیر ستندرد شوو او ټیټ کیفیت خورو خورل د مختلفو میکروارگانیزمو (میکروبونو) د انتقال په وجه د انسان په وجود کې وژونکي ناروغتیاوې منځته راوړي.
۳. د غیر ستندرد شوو او ټیټ کیفیت خورو څخه کار اخستل د انسان د غذایی تسمم باعث گرځي چه دا کار د انسان د وجود فعالیت گړووي او زیاتره وخت د چټکو روغتیايي مرستو د نشتوالي په صورت کې د انسان د مړینې سبب کېږي.
۴. د ناروغتیاوو د څرگندیدو په صورت کې چه د غیر ستندرد شوو او ټیټ کیفیت خورو د خورلو په وجه منځته راځي د هغوی درملنه د یو څه اندازې پیسو غوښتنه کوي چه دا کار لومړی د انسان په ځانگړي اقتصاد او په تولید توگه د مملکت په ملي اقتصاد منفي اغیزه کوي.
۵. افلاتوکسین Aflatoxine چه یو زهري ماده ده او د مختلفو فنگسو په واسطه جوړېږي د هغې اندازه د خورلو په توکو کې د

دا یو څرگند حقیقت دی چه خواړه د هر وگړي د ورځني ژوند غوره او ستر حیاتي ضرورت دین او د انسانانو د انرژي ښه څیرمه او د ژوندانه د پایښت یواځني عامل دی. د بدن د روغتیا او ساتلو، د انسان د وجود د انساجو د بیا جوړولو او د فزیکي او دماغي کارونو د سرته رسولو لپاره د انرژي د لاس ته راوړلو په موخه هر وگړي باید ورځني خواړه په بشپړه توگه مصرف کړي. هغه خواړه چه د بدن د انرژي د پوره کولو او فعالیتونو لپاره استعمالېږي باید گټور او مؤثر اوسي. د دې مقصد د لاس ته راوړلو لپاره باید د ستندرد شوو خواړو څخه چه د اړوندو ستندردونو د ځانگړتیاوو سره یو شان وي کار واخستل شي. لکه څرنګه چه ټول پوهېږو هر وگړي خپل ورځني د ضرورت وړ خواړه د یو څه پیسو په بدل کې د خپل وجود د اړتیاوو د له منځه وړلو لپاره برابر او په مصرف رسوي چه هدف یې د وجود پیاوړتیا، د روغتیا ساتل او د ژوند د ضروري کارونو سرته رسول او په تولید توگه د یو هوسا ژوند منځته راوړل دي، نه دا چه د پیسو د ورکړي په بدل کې د غیر ستندرد شوو خورو په برابرولو سره د خپل مرگ هرکلي وکړي. بلکه مالي او ځاني زیانونه باید ځان ته را نه وړي. دلته په کار ده چه د هغو زیانونو یادونه وکړو چه د غیر ستندرد شوو خورو د کیفیت د کنټرول د نشتوالي په صورت کې منځته راځي:

اروپايي او امريکايي ستندرد په بنسټ د ۵ څخه تر ۱۰ PPB (billion part per ۱۰-۵) پورې بنودل شويدي چه تر دې لوړه اندازه يې د انسان د وجود په انساجو کې سرطانې بدلونونه منځته راوړي.

۶. شکرين (Saccharin) چه يوه غيرمغذي او خوږونکي ماده ده چه خوږوالي يې ۳۰۰ ځلي تر شکرې زيات دي او په آيسکریم، مشروباتو، تابليتو او نورو برخو کې ترې د خوږونکي مادې په څير کار اخستل کېږي. نړيوالو څيړنو بنودلې ده چه د هغې څخه ډير کار اخستل د انسان په وجود کې سرطانې ناروغتياوې منځته راوړي.

۷. د غير ستندرد شوو او تيتت کيفيت محصولاتو توليد او ليردول

(صادرول) زموږ د سياليو پياوړتيا په نړيوالو خرڅلاو ځايونو (مارکيتو) کې د ورته محصولاتو په مقابل کې د لاسه ورکوي او په نړيوالو بازارونو کې يې اعتبار ښکته رايي چې پايله يې د ملي اقتصاد ودې ته زيان رسول دي.

د خپلو پورتنيو څرگندونو د تائيد لپاره غواړم چه د عامې روغتيا د محترم وزارت د هغه گزارش يادونه وکړم چه د خوراکي نباتي غوړيو په هکله يې چه د بهرنيو هېوادو څخه واردېږي، ترتيب کړې دي.

د هغو څيړنو په بنسټ چه د خوراکي نباتي غوړيو په برخه کې يې د عامې روغتيا د وزارت د خوراکي توکو د لابراتوارو له ليارې سرته رسيدلې دي بنسټي چه ۴۰٪ د خوراکي نباتي غوړيو څخه چه د کابل په بازارو کې پلورل کېږي د پراکسايډ (Peroxide) اندازه يې تر پنځو ملي ايکولوولانت څخه په يو کيلوگرام کې لوړه ده، چه د اروپايي ستندرد و په بنسټ دا رنگه غوړي د استفادې وړ ندي. ځکه پر اکسايډ يوه ډيره زيان رسوونکي ماده ده چې د وينې د اوکسيديشن په اثر د شرايينو د تصلب (سختوالي) سبب گرځي.

پدې وروستيو کې يو د نباتي غوړيو د سمپلونو (بيلگو) څخه د پراکسايډ اندازه يې د ۴۰ ملي ايکولوولانت په شاوخوا کې بنودلې ده چه دا ډول خوراکي نباتي غوړي د ۴۰۰ کارټنو په شاوخوا کې له بازار څخه راټول او د عامې روغتيا په څيرمو (گدامونو) کې د اړوندو چارواکو د پريکړې پورې قرنطين شول.

د افغانستان د خوراکي نباتي غوړيو د اوسني منل شوي ستندرد په بنسټ د پراکسايډ اندازه ۱۰ ملي ايکولوولانت په يو کيلو گرام کې او يا تر دې لږه ټاکل شوې ده چه بازار ته د وړاندې کولو اجازه لري. ولې دا ستندرد په اروپايي هېوادو کې تر ۵ ايکولوولانت پورې منل شوی دی.

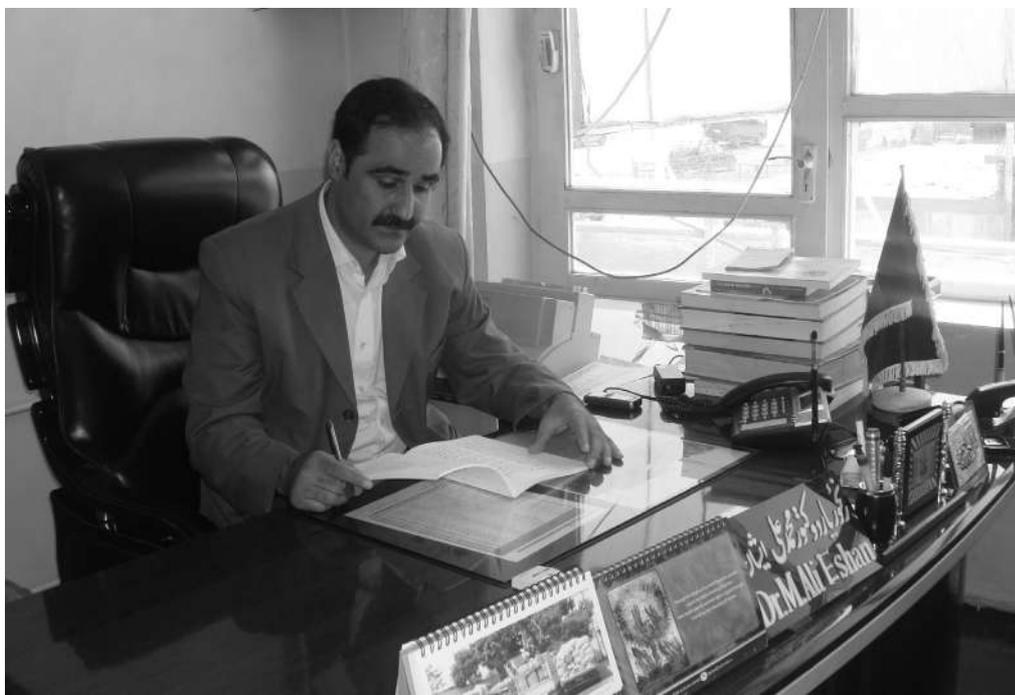
د خوراکي نباتي غوړيو په هکله چه د هايډروجن د ټاکلو د پروسې (روند) په واسطه مایع غوړي په جامدو غوړيو بدلوي، بايد ووايو چه د مایع غوړيو د هايډروجنیشن د عمليې په اثر يو غير طبيعي

شحمي تيزاب د Trans fatty Acid په نوم منځته راځي. نوموړي تيزاب د وينې د زيان رسوونکي کلسترول (Lipoprotein - LDL Low Density) د لوړيدو سبب گرځي. په دغه برخه کې تر اوسه د ۱۶ په شاوخوا کې نړيوالې څيړنې سرته رسيدلي دي او ثابتې کړې يې ده چې د جامدو غوړيو استعمال د انسان د روغتيا لپاره زيان رسوونکی دی. له بله اړخه Trans fatty acid د وينې د بل شحم Triglyceride د بدلون او د وينې د گټور کلسترول (HDL - High Density Lipoprotein) د کموالي سبب گرځي. د دغه پورته ياد شوو زيان رسوونکو بدلونونو مجموعه د انسانانو د مړينې په کچه کې د زړه د ناروغتياوو له امله ستر رول لوبوي.

نو د پورتنيو ياد شوو زيانونو څخه د ځان ساتلو په موخه ورځني مصرفي خواړه بايد د ښه کيفيت لرونکي اوسي او د خواړو د ټولو ضروري برخو (شحمياتو، کاربوهايډرېټو، پروټينو، اوبو، معدني توکو او ويتامينو) درلودونکي وي. دې موخې ته د رسيدلو لپاره د ستندرد تطبيق په هريو د دې پړاوونو (توليد، پروسس، سمبالول، نښه ايښودل، څيرمه کولو او وړلو) کې ضروري گڼل کېږي. د دې امر د پرځای کولو لپاره د افغانستان د ستندرد ملي خپلواکه اداره (انسا) په ټولو څانگو کې د ستندرد او د کيفيت د کنټرول د يواځنې ادارې په څير د هېواد په کچه جوړه شويده. لدې کبله د افغانستان د اسلامي جمهوريت د اړوندو چارواکو او نړيوالو ټولنو څخه هيله کوو چه د افغانستان د ستندرد د ملي خپلواکې ادارې (انسا) سره د دې سترې او حياتي دندې په مخ بيولو کې هر اړخيزه مرسته وکړي ترڅو د الله (ج) په غوښتنه وکولای شو د هغې په سرته رسولو کې بريالی شو.

همدا رنگه د ټولو درنو لوستونکو، موسساتو، توليد کوونکو، پروسس کوونکو، عرضه کوونکو، مصرف کوونکو، اتحاديو او اړوندو ټولنو څخه په درناوي هيله کوو تر څو خپل نظرونه، وړانديزونه، مضامين او خپلې ريښتني او جوړونکي نيوکي د مجلې د محتوی د ښه والي لپاره د مجلې د ادارې په پته راوليږي او خپل ملي مسؤليت سرته ورسوي.

شبهه ئی از نتایج امتعه وارداتی بی کیفیت

داکتر محمد علی ایشان رئیس شفاخانه استقلال

می خوانیم و می بینیم توریید و تولید اموال بی کیفیت چه مشکلات را متوجه مردم ما ساخته اند، اینک گزارشی را از شفاخانه استقلال تهیه نموده ایم که توجه شما خواننده گان گرامی را بدان جلب می نمائیم.

داکتر محمد علی ایشان رئیس شفاخانه استقلال چنین می گوید::

شفاخانه استقلال یک شفاخانه کمپلکس بوده دارای بخش های جراحی عمومی، داخله عمومی، نسائی و لادی بوده یگانه شفاخانه سوختگی در شهر کابل می باشد.

واقعات سوختگی در سه سال گذشته، قرار ذیل است:

در سال ۲۰۰۵ تعداد مجموعی مریمان سوختگی به ۲۰۳۳ مریش

در سال ۲۰۰۶ تعداد مریشان به ۱۸۵۰ نفر

در سال ۲۰۰۷ تعداد مریشان به ۴۱۸۲ نفر

در سال ۲۰۰۸ تعداد مریشان سوختگی که تا فعلاً به شفاخانه استقلال انتقال یافته به ۱۳۲۴ نفر از طبقه ذکور و اناث مراجعه نموده اند.

ازینکه در ولایات همجوار شهر کابل مراکز صحنی (شفاخانه) برای سوختگی موجود نیست به شفاخانه استقلال مراجعه می نمایند.

آمار تلفات از سال ۲۰۰۵ تا الحال به ۴۸۹ نفر می رسد.

تقاضای ما از تجارا و متشبثین خصوصی خصوصاً کسانیکه مواد نفتی را به کشور وارد می کنند و همچنان از دولت اینست، در قدم اول "کسانیکه تیل و بالون های گاز را وارد می کنند، کوشش کنند که اجناس و مواد ستندرد را به کشور وارد بکنند اجناسیکه کیفیت بالا داشته باشد وارد کنند" چون استفاده از گاز یک پدیده جدید در افغانستان است و بسیاری مردم استفاده درست از گاز را تا هنوز نمی فهمند کوشش شود اجناسی وارد شود که از نظر تخنیککی جنسیت خوب داشته باشد. دیده شده که تیل ها کیفیت پائین داشته و مریشان سوختگی که به شفاخانه ما انتقال یافته اند اکثراً از تیل های مخلوط استفاده نموده اند. مثلاً یک نفر از بازار تیل پترول را به نام تیل دیزل خریداری کرده وقتی به خانه انتقال داده و از آن استفاده نموده دیده شده که تیل دیزل نی بلکه تیل پترول بوده چون تیل پترول مفرمی باشد و زود احتراق می کند سبب سوختگی شخص، حتی خانه و تمام خانواده گردیده. است از همین خاطر توجه تمام متشبثین خصوصی و دولت را درین قسمت خواهانم.

تقاضای مه از دولت و تجاران ما اینست که کوشش کنند تا اموال با کیفیت اگرچه قیمت آن بالا هم باشد وارد کنند و در بازار به فروش برسانند، حادثات هم کمتر خواهد بود هرگاه اموال بی کیفیت و بدل باشد قسیمکه قبلاً توضیحات دادم هر لحظه خطر متوجه مردم ما می باشد.))

داکتر محمد بشیر احمدی سوپر وایزر وارد سوختگی بخش مردانه میگوید: از مدت ۱۵ الی ۱۶ سال می شود که ایفای وظیفه می نمایم، در بخش سوختگی اکثریت مریضان ما از اثر انفجار بالون های گاز، یکتعداد از اثر مواد نفتی بی کیفیت به این شفاخانه مراجعه می نمایند.

روز قبل یک مریض از مزار شریف آمده بود که فیصدی سوختگی آن هم تثبیت شد (۹۶ فیصد) از اثر انفجار بالون گاز.

عموماً حادثات از اثر بالون های گاز رخ می دهد و علت آن هم کم کیفیت بودن بالون ها می باشد و از آهن که جور می شود مواد غیر ستندرد را استفاده می کنند و همچنان بی احتیاطی خود فامیل ها نیز سبب حوادث می شود.

گرچه مریضان سوختگی که به شفاخانه استقلال انتقال می یابند اکثریت شان ناشی استفاده از تیل بی کیفیت و یا بی احتیاطی خود شخص و یا بی احتیاطی فروشنده صورت گرفته آدم را متأثر می سازد، یکی از خاطرات بسیار متأثر کننده این بود که سال قبل ۲۱ نفر را به شفاخانه انتقال دادند حادثه طوری اتفاق افتاده بود دو فامیل یکجا در تایمنی شهر کابل در مهمانی اشتراک نموده بودند، در اثر انفجار بالون گاز خانه حریق و از جمله ۲۱ نفر در خانه فقط یک طفلک شیر خوار به کمک داکتران شفاخانه نجات داده شد و آن طفلک را یکی از پرسونل شفاخانه چون از جمله خویشاوندان آنها هم میشد، با خود بزرگ نموده و متباقی تمامی اعضای فامیل ها از بین رفتند.

صحبت های رئیس صاحب شفاخانه را شنیده حالا روانه اتاق مریضان می شویم و صحبت های با مریضان می داشته باشیم، اول میشنویم که فضل کریم چگونه دچار سوختگی گردیده:

((اسم من فضل کریم است در یک شرکت خصوصی اشپز بودم به رسم

امور مربوط کنترل کیفیت مواد نفتی در بندر حیرتان که به اداره ملی ستندرد به تاریخ ۲۲ جدی ۱۳۸۷ تسلیم داده شد، اداره توانست در مدت محدود مقدار (۲۲۱۸۰۰۰) لیتر تیل بی کیفیت را تثبیت و رد نماید.

تصادفات دیگ بخار انفجار کرد به من صدمه رساند، "ماه رمضان بود یک چهار روز به عید مانده بود، ساعت حدود سه بجه بعد از ظهر ما دیک را بار میکردیم دیک راده دقیقه به روی آتش مانده بودم"، محتوای دیگ گوشت و پیاز بود، "همین که دیگ را از سر پکنیک تا کردم دستم بالای دیگ میخواستم که بازش کنم که ناگهان انفجار کرد" دست، پشت گردن، روی سینه، بدنم مکمل سوخت. مرا قوای ائتلاف به میدان هوایی خواجه رواش و از آن جا به شفاخانه استقلال انتقال دادند. داکتران خیلی بما خدمت کرده ما فعلاً راحت هستیم بسیار خوبتر شدیم "بفضل خداوند ازخدای خود راضی هستم".

در بازار دو نوع چنگک دیگ به فروش می رسد، یک نوع آن چنگک المونیمی خیلی نرم است که قیمتش ۲۵ افغانی و دیگرش که چنگک آهنی دارد و مستحکم می باشد، قیمتش ۹۰ افغانی است.

تقاضای ما از تجاران و سرمایه گذاران اینست که هر موادی را که وارد می نمایند و در مقابل آن پول می پردازند باید کوشش بخرج دهند که مواد اصل و با کیفیت را وارد نمایند و دیگر اینکه همین اموال بی کیفیت سبب مرگ، معیوبیت و دیگر حوادث به اشخاص و مردم جامعه ما می گردد، کوشش ما در این است که زخم مریضان را طوری تداوی نمائیم که معیوب بار نیابند. زخم ها خوب بعد از مدتی التیام پیدا می کند و بر خلاف هرگاه خدای ناخواسته معیوب شوند، نتیجه زحمات داکتر صاحبان هیچ ارزشی ندارد و منفی است.

مریض دیگری که خود را افغان گل از ولایت تخار معرفی می نماید می گوید: حدود یک نیم ماه می شود که در شفاخانه بستری هستم، علت سوختن من هم اریکین را آوردم و یک مقدار تیل را بالای ذغال انداختم، لباسم در گرفت، و کسی نبود که مرا نجات دهد و آتش را خاموش لکند.

" Conduct Awareness Programs in Educational Institutions

Standards Development

" Constitution of ANSA Board

" Fixing up Work Program of each Sectional Committee

" Constitution of Sectional Committees

" Preparation of Draft Standards

" Wide circulation of Standards

" Regular Review of Standards

Product Certification

"Formation of Advisory Committee (Certification)

" Introduction of Certification System including Mandatory Certifications

"Introduction of Enforcement Activities by Notified Authorities

Management Systems Certification

Establishment and operation of procedure for obtaining following licenses:

" Quality Management System, QMS- ISO-9001

" Environment Management System, EMS- ISO-14001

" Hazard Analysis and Critical Control Point Management System, HACCP-ISO-15000

" Auditing of Lab Management Systems, ISO/IEC-17025

" Occupational Health and Safety Management System, OHSMS- ISO 18001

Laboratory and Calibration Services

" Establish Testing Services at H.O.

" Establish Testing Services at Provinces

" Establish Lab Recognition Scheme

" Establish Calibration Services

Training Programs

"Establish Training Infra-structure including Class Rooms, Teaching and Audio-Visual Aids.

"Establish Training-needs for ANSA Employees, Industry, Importers, etc.

"Conceptualize and Conduct Training Programs for ANSA Employees both within and outside ANSA/ Afghanistan

" Conceptualize and Conduct Training Programs for Industry, Importers etc.

Publicity

" Printing of Brochures for General Awareness

" Establishment of Information Cell

" Coverage in Newspapers/Radio/TV etc

" Participation in National/International Fairs

" Making Short films on selected topics for multi-purpose use

International Cooperation

" Signing MOUs with other Countries for assistance

" Opt Membership of International Technical Committees

" Liaison with other countries for technical cooperation

Enforcement Activities

" Conduct Market Surveys

"Conduct Meetings with Industry/Trade Associations

"Conduct Surveillance Activities

" Organize Inspection Visits

" Introduce system of drawl of Samples from the market

" Conduct Raids in necessary cases

" Conduct Prosecution Proceedings in deserving cases

CHALLENGES

" Flood of low quality goods and commodities to the markets across the country either legally or smuggled

" A pressing need for quality control of petroleum products, food materials, construction materials, pharmaceuticals and cosmetics that directly affect the health, safety and economy of our people

" Increasing need to issue quality certificates to home product in order to increase the credibility of Afghan products in regional and international markets

" Lack of adequate financial and human resources to actively start the quality control of imported, to be exported and manufactured goods and products from the quality and quantity point of view

" Inaccessibility to material testing labs

" Unavailability of facilities for stationary laboratories

" Security threats to the personnel and equipments of ANSA as a functioning ANSA will not be tolerable for some companies (local and foreign) who will lose their illegal interests in Afghanistan

" A sensible need for training of the staff

J. K. Arya

International Advisor/Coach
ANSA, Kabul, Afghanistan

GOALS

" To establish a national standards and metrology system in the country and to issue quality certificate in order to control the market

" To improve the living standards, health and safety of the people, consumer and environment protection and to make sure that commodities, products and procedures are in compliance to the standards and technical specifications " To improve trade in the regional and international level through reducing the technical barriers

OBJECTIVES

" To develop and implement Afghan National Standards in regards to the review, realization and prediction of the requirements of the local and international markets and prioritizing the preparation and definition of the national standards

" To check and control the forms and specifications of the products and imported commodities in order to protect the market against low quality products

" To control the quality of the imported, to be exported and manufactured goods and products and services rendered

" To establish and install laboratories in Kabul and provinces and to issue certificate and license to other laboratories (public and private)

" To control and inspect the implementation of the compulsory defined standards

" To control and prevent the supply and sale of the non-standard (from quality and quantity point of view) in the markets across the country

" To establish Consumer Protection Department

" To represent the Government of Afghanistan in regional and international standard assemblies

CURRENT POSITION OF ANSA

The activities are mainly focused on two main dimensions:

" Standardization - to develop national standards

" Quality Control - to control the quality of imported commodities and to issue certificates for Afghan products in order to help in accession to better global markets

Currently ANSA is functioning in five fields of Fuel, Construction, Metrology, Food and Pharmaceuticals and Cosmetics. ANSA is planning to expand its activities to Textile and Electronic Appliances as well.

ACHIEVEMENTS

In spite of the limited financial and human resources, ANSA has had remarkable accomplish-

ments. The majors could be listed as below:

" Drafted the Afghanistan Standards Law, Metrology Law, Regulation for Inspection of Petrol Pumps and ANSA Regulation to undergo legislative process in the Ministry of Justice

" Obtained the approval of the President of the Islamic State of Afghanistan on registration of the land and building as the property of ANSA

" Obtained the corresponding membership of International Organization for Standardization (ISO)

" Signed Memorandum of Understanding (MoU) with Bureau of Indian Standards (BIS), American Society for Testing Material (ASTM) and Institute of Standards of Islamic Republic of Iran (ISIRI)

" Drafted a remarkable number of standards in different fields awaiting for the establishment of the technical committees for study and finalization

" Began the procurement of the labs for Fuel, Food, Metrology and Pharmaceuticals testing through Afghanistan Reconstruction and Development Services (ARDS).

" Established relationship with standard bodies in the United States such as USTDA, National Institute for Standards and Technology (NIST), Food and Drug Administration (FDA) and a number of standard bodies in other countries

" ANSA technical staff attended several training programs, seminars, workshops and conferences in the United States, United Arab Emirates, India, Iran, China, Japan, Sri Lanka, and Egypt in order to improve their technical and practical capacity

" Developed the organizational structure and annual budget for 1387

" Signed an agreement with the Independent Commission to implement reformed structure

Proposed Activities

It is proposed to take up following activities in near future while some has already been achieved

Administrative, Financial and Legal Aspects

" Completion of all legal/statutory documents

" Acquisition of land and buildings for HO and field offices of ANSA

" Creation of posts and recruitments

"Development of Human Resources

Standards Promotion

" Setting up of Information Facilitation Cell

" Conduct Industry Awareness Programs

" Production and Sale of Standards and Other Publications

"Introduction of Company Standardization Programs

AFGHAN NATIONAL STANDARDS

AUTHORITY (ANSA)

WHAT LIES AHEAD

Birth of ANSA

Today Afghanistan is recovering from the destruction it faced in the last three decades of internal strife. The modernization process demands a new way of doing business, a new way of thinking, new systems and new processes. With this as the driving force, an initiative to upgrade the customs processes led to the realization that without an infrastructure in support, the activities undertaken would become wasted effort. In particular, the improvement in collections needed to be underpinned by a solid basis in standards so that products could be compared with the appropriate specifications and standards, thus leading to the correct tariff assessments. This was then the birth of the Afghanistan National Standardization Authority (ANSA), started as a means to bring about new approach to standards, not only for the customs but for all Afghan industry. In terms of the decree 952 dated June 3, 2004 and pursuant to the shared proposition by the Ministry of Finance (MoF) and Ministry of Commerce and Industries (MoCI), Afghan National Standards Authority (ANSA) was established as an independent standard body functioning under MoCI. However in due consideration to the significant role of this institution in economic growth and development, private sector promotion, quality control of commodities and services, consumer protection and environment protection, the Council of Ministers approved ANSA as an independent standard body in the country on August 20, 2007 which was later ratified by Afghan Parliament on February 25, 2008. ANSA has directed its activities to contribute to the quality control of the commodities in compliance to the international standards, environment protection and improving the health and safety of the people.

Standard is most often taken for a very technical and professional field; however a keen sighted study will envisage broad dimensions of it as we often hear about the quality of goods, commodities, services and even quality of life little knowing the fact that quality is obtained through comparison with some criteria – that is the Standard.

Standards are developed by international, regional and national standard bodies where national standard bodies are entrusted with implementation of the standards in their geographical area. Standard bodies play crucial role in economic growth and development, private sector promotion, consumer protection and environment protection.

Acknowledging the sensible need for an active standard body in the country, the Council of Ministers approved Afghan National Standards Authority (ANSA) as an independent institution in August ۲۰۰۸ which was later on ratified by Afghan Parliament in February ۲۰۰۸.

Afghan National Standards Authority has concentrated its activities in two distinct, but inter-related, dimensions that are (i) standardization – development and implementation of national standards, and (ii) quality control – development of technical infrastructure for quality control of imported and manufactured products and certification of Afghan exports.

ANSA is planning to introduce and train the internationally accepted manufacturing, processing, packaging, labeling, sanitary and phyto-sanitary standards and standard guidelines to Afghan private sector in order to enable them increase their competitiveness as well as accessibility to better global markets thus put an end to dependency of our exports to regional markets and especially markets in our neighboring countries. Taking into consideration that ANSA has obtained the corresponding membership of International Organization for Standardization (ISO), the certificates to be issued by ANSA will help build validity for such products.

Afghanistan is experiencing serious challenges regarding the flood of, whether officially imported or smuggled, low quality and sub-standard goods and products into the markets across the country which has created threats to health, safety and economy of Afghans as well as the environment. ANSA is planning to install laboratories in borders and ports in coordination with customs in order to prevent the import of such products in an effective way.

To conclude, ANSA as a very specialized and technical entity requires thorough moral and financial support from the government of Afghanistan and donor community as well as cooperation from people and in particular the private sector of Afghanistan to overcome the challenges and approach to the ambitious goals and objectives set forth.

Dr. Mujiburrahman Khateer

Deputy Director General of ANSA

Director General's Message

Afghan National Standards Authority (ANSA) was established as an independent standard body of Afghanistan in mid-۲۰۰۷ which started operation in an atmosphere full of variety of challenges, barrage whether frank or concealed by some greedy to gain local and foreign individuals and companies, limitations (financial and human resource), but with a firm purpose to contribute to the economic growth and development, private sector promotion and consumer protection and targeted its activities towards the development of infrastructure for standardization, metrology and quality control in the country.

Fortunately, ANSA has had outstanding accomplishments, though fundamental and not clearly visible to public but they could make strong cornerstones for successful future operation.

National Standard Magazine issued to reflect the accomplishments of ANSA, act as a bridge between the standard body and business and industry sectors, improve the awareness of the public and sector on benefits of standardization and updates of what has been achieved in the field of standardization and quality control in Afghanistan and finally to contribute to the capacity building and increasing the competitiveness and accessibility of the private sector to better global markets through development and distribution of the standards, guidelines, procedures, technical regulations and scientific articles is a major achievement for ANSA.

The honor of National Standard quarterly goes to all ANSA personnel who actively participated in preparing the articles, however hard-working and loyalty of Dr. Mujiburrahman Khateer as the Editor of National Standard quarterly need to be lauded.

Moreover, I would like to use this opportunity to thank GTZ Kabul office for supporting the publication financially.

Popalzai Poopal